

**ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР УНИВЕРСИТЕТИ
KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY OF ARTS**

АҚҰШТАП БАҚТЫГЕРЕЕВА

(Ақын, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік сыйлығының, «Алаш» әдеби сыйлығының лауреаты, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері)

БИОБИБЛИОГРАФИЯ / BIBLIOGRAPHIC

ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР УНИВЕРСИТЕТІ
KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY OF ARTS

ҚАЗАҚСТАН. ӨНЕР. ТҰЛҒА

Жауапты редактор:

Г.Б. Исаханова – Ақпараттық-кітапхана қызметінің басшысы

АҚҰШТАП БАҚТЫГЕРЕЕВА: БИОБИБЛИОГРАФИЯ.

/Б.К. Жаменова, Н.Қ. Құдайбергенова, Ж.Б. Шокаева. – Астана: 2024. – 82 б.: сур. «ҚАЗАҚСТАН. ӨНЕР. ТҰЛҒА» биобиблиография сериясы.

Көрсеткіш Қазақстан Республикасының Мемлекеттік сыйлығының, «Алаш» әдеби сыйлығының лауреаты, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері ақын Ақұштап Бақтыгерееваның өмірі мен шығармашылығына арналған.

Биобиблиография көпшілік оқырман қауымға арналған.

© Ақпараттық-кітапхана қызметі, 2024

Астана, 2024

ОҚЫРМАНҒА

Ұсынылып отырған көрсеткіш «ҚАЗАҚСТАН. ӨНЕР. ТҰЛҒА» биобиблиография сериясының кезекті шығарылымы қазақ поэзиясында өзіндік тұлға болып қалыптасқан, жырлары ойлылығымен, образдылығымен, көркем тілімен, нәзік сезімімен оқырман жүрегіне жол тапқан көрнекті ақын Ақұштап Бақтыгерееваға арналған.

Көрсеткішке ақын, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік сыйлығының, «Алаш» Халықаралық әдеби сыйлығының лауреаты, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, Ақұштап Бақтыгерееваның өмірі мен шығармашылық қызметін сипаттайтын материалдар, оның еңбектері және ол туралы әдебиеттер енгізіліп отыр. Көрсеткіште ақын шығармашылығы хронологиялық тәртіппен орналасқан. Қазақ ұлттық өнер университетінде «Поэзия және өнер» мамандығы бойынша мамандар дайындалады. Аталған көрсеткіш осы негізде жасалып отыр.

Ұсыныстық көрсеткішті құрастыруда Қазақ Ұлттық өнер университетінің кітапхана қоры, ҚР ұлттық академиялық кітапхана қоры, Ж.Молдағалиев атындағы Батыс Қазақстан облыстық орталық әмбебап ғылыми кітапханасы қоры және интернет материалдары пайдаланылған.

АҚҰШТАП БАҚТЫГЕРЕЕВАНЫҢ ӨМІРІ МЕН ҚЫЗМЕТІНІҢ НЕГІЗГІ КЕЗЕҢДЕРІ

*1944 жылы 23 тамызда Батыс Қазақстан облысы
Ақжайық ауданы Еңбек ауылында дүниеге келген.*

✓ **1961.** Орал қаласындағы С. Сейфуллин атындағы №11 қазақ орта мектебін бітірді.

✓ **1961–1966.** Қазақ мемлекеттік қыздар пединститутының филология факультетін студенті.

✓ **1966–1971.** Орал облыстық «Орал өңірі», Талдықорған облыстық «Октябрь туы», республикалық «Қазақ әдебиеті» газеттерінде әдеби қызметкер.

✓ **1967.** «Өрімтал» тұңғыш өлеңдер жинағы жарық көрді.

✓ **1969.** «Наз» кітабы жарық көрді.

✓ **1971.** «Қанышым – іңкәрім» кітабы жарық көрді.

✓ **1971.** «Верность» өлеңдер жинағы орыс тіліне аударылып жарық көрді.

✓ **1972.** Ақын өлеңдері «Жазушы» баспасынан шыққан Қазақ поэзиясының антологиясына; орыс тіліне аударылған өлеңдері «Детская литература» баспасынан шыққан «Песня, мечта, любовь»; «Молодая гвардия» баспасынан шыққан «Песнь любви» жинағына енді.

✓ **1971–1972.** «Қазақфильм» киностудиясында редактор.

✓ **1973.** «Сені ойлаймын» кітабы жарық көрді.

✓ **1972–1975.** «Жұлдыз» журналында әдеби қызметкер.

✓ **1975.** «Ақ қанат» кітабы жарық көрді.

✓ **1975–1981.** «Жазушы» баспасы, аударма редакциясында редактор.

✓ **1978.** «Бақыт әні» кітабы жарық көрді.

✓ **1980.** «Жайық қызы» кітабы жарық көрді.

✓ **1981.** «Белокрылая» кітабы жарық көрді.

✓ **1985.** «Ақжелең» кітабы жарық көрді.

✓ **1990.** «Сүмбіле» кітабы басылып шықты.

✓ **2001.** «Ақ шағала» таңдамалы жыр жинағы жарық көрді.

✓ **2004.** «Лебединая верность» атты жинағы орыс тілінде аударылып жарық көрді.

✓ **2007.** «Қаламгер» атындағы әдеби бірлестік жетекшісі, Қазақстан Жазушылар одағы Батыс Қазақстан филиалының төрайымы болды.

✓ **2007.** М. Өтемісұлы атындағы БҚМУ–нің «Құрметті профессоры» атанды.

✓ **2008.** Орал қаласындағы Ж.Досмұхамедов атындағы педагогикалық колледжінде Ақұштап ақын атындағы дәрісхана ашылды.

✓ **2009.** «Ақ Жайық қаламгерлерінің кітапханасы» сериясымен «Гүлдесте» жинағы «Ағартушы» баспасынан;

✓ **2011.** «Ақ айдын» кітабы «Жазушы» баспасынан жарыққа шықты.

✓ **2013.** М. Өтемісұлы атындағы БҚМУ–да Ақұштап Бақтыгереева атындағы «Ақындар мектебі» дәрісханасы ашылды; Мәдениет саласындағы мемлекеттік стипендия иегері атанды.

✓ **2014.** «Ақ Жайық кітапханасы» сериясымен «Қайран қарлығаштар–ай!» кітабы «Халықаралық Абай клубы» баспасынан және үш томдық шығармалар жинағы «Фолиант» баспасынан жарық көрді; Қазақстан Республикасының Президенттік стипендия иегері атанды.

✓ **2017.** Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президентінің Мәдениет саласындағы мемлекеттік стипендия иегері.

✓ **2018.** «Ана сыры» өлеңдер мен балладалар жинағы үшін әдебиет пен өнер саласындағы Қазақстан Республикасы Мемлекеттік сыйлығының лауреаты атанды; «Парасат сөзі», екі томдық «Ана әлдиі», «Өлең деген күдірет» атты таңдамалы шығармалары «Айғаным» баспасынан жарық көрді.

✓ **2020.** Х. Досмұхамедов атындағы Атырау университетінің «Құрметті профессоры» атағын алды.

✓ **2021.** Қазақстан Республикасының тұңғыш Президентінің Мәдениет саласындағы мемлекеттік стипендия иегері.

✓ **2023.** «Атамұра» баспасынан «Ақ Шағала», «Тау–Қайнар» баспасынан «Ана жүрегі» кітаптары жарыққа шықты; мәдениет саласындағы мемлекеттік стипендия иегері.

✓ **2024.** «Фолиант» баспасынан «Менің Фаризам» естелік–эссесі оқырманға жол тартты.

АЛҒЫС ХАТТАРЫ, ҚҰТТЫҚТАУЛАР МЕН МАРАПАТТАРЫ

- **2001** – «Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 10 жылдығы» медалі.
- **2004** – Орал қаласының Құрметті азаматы.
- **2005** – «Құрмет» орденінің иегері.
- **2008** – «Астанаға 10 жыл» мерекелік медалі.
- **2008** – Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының лауреаты.
- **2011** – «ҚР Тәуелсіздігіне 20 жыл» медалі.
- **2012** – Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері.
- **2014** – ҚР Президенттік степендиясының иегері.
- **2015** – «ҚР Конституциясына 20 жыл» медалі.
- **2016** – «ҚР тәуелсіздігіне 25 жыл» мерекелік медалі.
- **2016** – «Желтоқсан оқиғасына 30 жыл» құрметті төсбелгісінің иегері.
- **2017** – Батыс Қазақстан облысының құрметті азаматы.
- **2018** – Қазақстан Республикасының Мемлекеттік сыйлығының лауреаты.
- **2021** – Қазақстан Республикасының «Отан» орденінің иегері.
- **2022** – Түркі әлемі поэзиясының Ұлы Ешрефоғлу Руми атындағы халықаралық сыйлығының лауреаты.
- **2023** – «Қазақстанның құрметті жазушысы» атағын алды.
- **2023** – Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың Алғыс хаты.
- **2024** – Қазақстан Республикасы Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың Құттықтау хаты.

А. БАҚТЫГЕРЕЕВАНЫҢ ЕҢБЕКТЕРІНІҢ ХРОНОЛОГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШІ

КІТАПТАР

1. Өрімтал: өлеңдер. – Алматы: Жазушы, 1967.
2. Наз: өлеңдер. – Алматы: Жазушы, 1969.
3. Қуанышым, іңкәрім: лирика. – Алматы: Жазушы, 1971. – 86 б.
4. Сені ойлаймын: өлеңдер. – Алматы: Жазушы, 1973. – 85 б.
5. Ақ қанат: өлеңдер. – Алматы: Жазушы, 1975. – 64 б.
6. Бақыт әні: өлеңдер. – Алматы: Жазушы, 1978. – 76 б.
7. Жайық қызы: өлеңдер. – Алматы: Жазушы, 1980. – 286 б.
8. Ақжелең: жыр жинағы. – Алматы: Жазушы, 1985. – 112 б.
9. Сүмбіле: өлеңдер. – Алматы: Жазушы, 1990. – 119 б.
10. Ақ шағала: өлеңдер. – Алматы: Өлке, 2001. – 424 б.
11. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой–пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 368 б.
12. Ақ айдын: өлеңдер мен балладалар. – Алматы: Жазушы, 2011. – 144 б.
13. Қайран қарлығаштар-ай!: таңдамалы өлеңдер, аудармалар, ойтолғақ. – Алматы: Халықаралық Абай клубы, 2014. – 324 б.
14. Шығармалары: үш томдық – Астана: Фолиант, 2014.
15. Т.1: Ақ Жайық айдыны: өлеңдер. – 2014. – 304 б.
16. Т.2: Бос жусан дала: өлеңдер. – 2014. – 304 б.
17. Т.3: Аманат: өлеңдер, аудармалар, мақалалар, хаттар, ой түйіндер. – 2014. – 304 б.
18. Шығармалары: өлеңдер, аудармалар, мақалалар, хаттар, ой түйіндер. – Астана : Фолиант 2014. – 3-т. Аманат – 299, [4] б., портр.
19. Ана әлдиі: екі томдық таңдамалы өлеңдер жинағы. – Алматы: Айғаным, 2018. – Т.1. – 380 б.
20. Өлең деген күдірет: екі томдықтаңдамалы өлеңдер жинағы. – Алматы: Айғаным, 2018. –Т.2. – 380 б.
21. Парасат сөзі: жинақ. – Алматы: Айғаным, 2018. –152 б.
22. Ақ шағала: өлеңдер – Алматы: «Атамұра», 2023. – 232 б. – (Атамұра кітапханасы).
23. Ана жүрегі / басп. бас ред.: В.Титенов; шығ. ред.: Т. Барабанова. – Алматы: «Тау–Қайнар» ЖШС, 2023. – 216 б.
24. Менің Фаризам: естелік–эссе. – Астана: Фолиант, 2024. – 216 б.

АҚҰШТАП БАҚТЫГЕРЕЕВАНЫҢ ЖИНАҚТАРҒА ЕНГЕН ШЫҒАРМАЛАРЫ

1. Дала жыры: өлең // Республикам менің: қазақ совет ақындарының республика жайлы өлеңдері. – Алматы: Жазушы, 1970. – 33 б.
2. Анаға сыйлаймыз. Құстардың досымыз. Ақ лақ. Тайлақ: өлеңдер // Қазақ балалар поэзиясының антологиясы / құраст.: М. Әлімбаев, Қ.Баянбаев. – Алматы: Жалын, 1977. – 118-120 б.
3. Мен бақыттымын. Қызымын совет елінің. Бақыт әні: өлеңдер // Алтын арай: қазақ ақындарының өлеңдері. – Алматы: Жазушы, 1977. – 116-118 б.
4. Советтік елдің қызымын. Дала. Ақ Жайықтың айдыны. Әкенің өсиеті: өлеңдер // Қазақ Совет поэзиясының антологиясы. – Алматы: Жазушы, 1977. – Т.2. – 517-524 б.
5. Бұл күнде: өлең // Дән мен ән: өлеңдер. – Алматы, 1979. – 141 б.
6. Мұғалім апай: өлең // Біздің мереке: жыл мезгілдері мен советтік мерекелер туралы тақпақтар мен өлеңдер. – Алматы: Жалын, 1980. – 150 б.
7. Мәншүк. Әкемнің құрдастары: өлеңдер // Жеңіс нұры: жыр жинағы / құраст.: Ә.Нілібаев. – Алматы: Жазушы, 1985. – 199-201 б.
8. Советтік елдің қызымын: өлең // Октябрь шұғыласы: қазақ ақындарының өлеңдері / құраст.: Б. Ысқақов. – Алматы: Жазушы, 1987. – 168 б.
9. Мұғалім апай: өлең // Тілашар: әңгімелер, өлеңдер, ертегілер, жұмбақтар, жаңылтпаштар / құраст.: А. Шәкенова. – Алматы: Жалын, 1989. – 204 б.
10. Шағала. Өрімтал. Мені еске ал. Даланың қарлығаштары-ай: өлеңдер // Екі-мыңжылдық дала жыры. – Алматы: Қазақ энциклопедиясы, 2000. – 591-593 б.
11. Болашақ бойжеткендермен сырласу. Шынымды айтам. Қыздардан келген хаттар: өлеңдер // Жайықтың мөлдір сырлары=Поющие берега Урала. – Орал: «Полиграфсервис», 2005. – 9-20 б.
12. Құрманғазы: өлең // Жарты ғасырдың алтын қоры / құраст.: Е. Елубай. – Алматы, 2007. – Т.1. – 146 б.
13. Әкеме. Мен сені ойлаймын. Неге? Шағала. Аққанат. Қысқы түн. Алыстағы досқа. Кіммін мен. Жұлдызды әлем. Күй тындап отырғанда: өлеңдер // Абдрахманов, С. Жиырмасыншы ғасыр жырлайды: қазақ поэзиясының антологиясы. – Алматы: Раритет, 2007. – Т.2. – 399-414 б.
14. Шамғон: өлең // Шамғон шыңы: өлең, естелік, мақалалар жинағы / құраст.: Т. Әліпқали. – Орал: «Полиграфсервис», 2007. – 3 б.
15. Хамза Есенжановқа: өлең // Даласына лайық дарын: естеліктер, мақалалар, өлеңдер / құраст.: Д. Сүлейменова, С. Сүлейменов. – Орал, 2008. – 189 б.
16. Қысқы түн. Өрімтал. Өзен. Таң. Қызғалдақ. Күзде. Ақ Жайықтың айдыны. Көктем. Көктеректер: өлеңдер // Өлең өлкесі: қазақ табиғат

лирикасының антологиясы / құраст.: Ж.Әскербекқызы. – Алматы: Жазушы, 2009. – 400-406 б.

17. Шағала – сағыныш. Жайықта тағы жас көктем. Сырымға арнау. Арнау: Илья Жақановқа. Жыр кешінде... Мұқағалимен танысу. Аян беру. Қыздар жайлы хикаялар. Мергенге наз. Шамғон. Тазалық. Жайықта мұз. Бұлдырты. Сахнада «Құрманғазы». Жастық шақ. Алматының жаңбыры. Ас беру. Толғатса дала.. Қарашүңгіл. Сартоғайдағы ән: Асқар хареске. Атырау. Жылойда. Жайыққа сыр. Боз құлын: Өнербек Жанбалаға. Мен чемпион боламын. Ақ әже. Қазақстан. Той. Тағдыр. Қызыма хат: Тахминаға. Хамит Ерғалиевпен өткен кеш. Базарбай Жұманиязов – 70 арнау. Бақи бол мәңгі, ақын қыз: Қанипа Бұғыбаеваға: өлеңдер // Бақтыгереева, А.Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 324-361 б.

18. Ерлікті көзбен көрген күн: ақын Жұбан Молдағалиевке арнау өлең // Мен – қазақтың мың өліп, мың тірілген: Ж. Молдағалиев туралы естеліктер / құраст.: Ә. Жұмабаев, С. Оспан. – Алматы, 2010. – 289 б.

19. Жар мұрасы: өлең // Жеңімпаздар = Победители. – Орал, 2010. – 139 б.

20. Кең дала: өлең // Кіндігімді кескен жұрт: елдік жыры / құраст.: М. Жолдасбеков, Ш.Қойлыбаев. – Астана: Күлтегін, 2012. – 182 б.

21. Қартая ма қаламгер: Тахауи Ахтановтың 50 жылдығына арналған өлең // Арыстан жалды заңғар жазушы / құраст.: С. Оспан, Б.Мырзабай, С. Құлбарақ. – Алматы: Білім, 2013. – 483 б.

22. Батырмен жүздесу: Совет Одағының Батыры Садық Жақсығұловқа арнау өлең // Сүлейменов, С. Ардагер ағалар: Ұлы Жеңістің 70 жылдығына арналады. – Орал, 2015. – 61–63 б.

23. Шағала. Даланың қарлығаштары–ай: өлеңдер // Жиырма бір ғасыр дала жыры. – Алматы: Халықаралық Абай клубы, 2016. – 365-366 б.

24. Бұл күнде шүкір, бар бәрі: өлең // Мағмұр. Сұңғат /құраст.: Ж. Ақбай.– Орал, 2017. – 37 б.

25. Ақ шындар. Тандау. Үш аққу. Шағала. Тау гүлі. Наурыз: өлеңдер // Қазақстан – Ресей: әдеби альманах. – Алматы, 2017. – 24-29 б.

26. Хамза Есенжановқа: өлең // Тұғыры биік талант: Хамза Есенжанов туралы естеліктер. – Орал, 2018. – 5 б.

27. Ақ Жайыққа жыр арнағым келеді. Ақ жайық, сенсің әр кез сыйынарым. Ақұлпа. Айылым. Ана махаббаты. Ана жүрегі. Жағдайың қалай, Жайығым? Сағыну. Ерлікті көзбен көрген күн (ақын Жұбан Молдағалиев рухына). Аға, кезіп сен өткен жыр алаңын. Қоңыр (Жүмекенге). Қамажай. Айнамкөз. Асыл арман. Ерте өскен гүлден қорқамын. Ақ боран. Ақ Жайық тасы, төгел. Ақ шындар. Ыстық–ау туған жер деген... Бәрі де болған...: өлеңдер // Әдеби өлкетану: қоғамдық сананы рухани жаңғырту (Орал өңірі ақын–жазушыларының шығармашылық мұрасы. XX-XXI ғасырдың басы): хрестоматия. 2 кітап / З.Мүтиев, Ж. Мұханбетова, А. Ақболатов; М.Өтемісов атындағы БҚМУ. – Орал: «Шұғыла Принт», 2019. – 282-301 б.

28. Ақ Жайықтың айдыны: өлең // Абдрахманов, С. Үш қиян ұзатқан қыз өнер. – Алматы: Арыс, 2019. – 43-44 б.
29. Саралжын – аққулар мекені. Ақбақай көлдің жағасы: өлеңдер // Саралжын – дүр мекен: тарихи-өлкетанымдық жинақ / құраст.: Т. Таймасұлы. – Алматы: Таңбалы, 2019. – 45-48 б.
30. Ата-баба арманын орындады // Ғылым. Білім. Тарих / жалпы ред. басқ.: А. Әйтимов; құраст.: А. Имашев. – Орал: Westa, 2020. – 27 б.
31. Ерлікті көзбен көрген күн: ақын Жұбан Молдағалиевке арнау өлең // Жұбан Молдағалиев: естеліктер, тарихи-ғұмырдеректік анықтамалық/ ред.: Б. Қоспаев. – Чапаев, 2020. – 90-102 б.
32. Гүліңнің, апа, ал гүлін. Мен – қантармын. Құстардың досымыз. Мұғалім апай. Әдемі сурет. Анаға сыйлаймыз. Тайлақ: өлеңдер // Қазақ бабалар әдебиетінің антологиясы. 3 т.: Бейбіт күн: қазақ ақындарының балаларға арналған өлеңдері, тақпақтары, санамақтары, мазақтамалары, жұмбақтары, жаңылтпаштары, жаңа ертегі-дастандары / құраст.: Б.Қошым–Ноғай. – Алматы: Әдебиет, 2021. – 213-216 б.

БАСПАСӨЗ БЕТТЕРІНДЕ ЖАРИЯЛАНҒАН ӨЛЕҢДЕРІ

1. Алатау, сәлем: өлең // Октябрь туы. –1962. – 12 мамыр.
2. Өзімнің Жайығымсың: өлең // Орал өңірі. – 1966. – 16 қаңтар.
3. Ұстазға: өлең // Орал өңірі. – 1966. – 20 қазан.
4. Сырласамын өзіммен. Қайран шеше: өлеңдер // Жұлдыз. – 1968. – №3. – 77 б.
5. Толқыған сәттер: өлең // Қазақ әдебиеті. – 1968. – 30 қараша.
6. Қорқамын. Біреуге шаттық қайғы: өлеңдер // Қазақстан әйелдері. – 1972. – №4. – 14 б.
7. Үн қатшы маған, сырлас қыз: өлеңдер // Жалын. – 1972. – №2. – 13 б.
8. Туған жер. Дос. Есікті жаппа, апатай! Сапарда: өлеңдер // Орал өңірі. – 1973. – 20 қазан.
9. Ақ қанат. Ақұлпа. Қызу бар екен от құмда... Теңізді аңсау: өлеңдер // Қазақ әдебиеті. – 1974. – 8 наурыз.
10. Ана сыры. Тау гүлі. Жайыққа сәлемде сен... Кең дала. Әнші. Тырналар: өлеңдер // Қазақ әдебиеті. – 1980. – 10 қазан.
11. Жайыққа сәлемде сен. Ана сыры: өлеңдер // Орал өңірі. – 1981. – 13 қазан.
12. Азамат: М. Насимуллинге арналған өлең–очерк //Социалистік Қазақстан. – 1983. – 9 мамыр
13. Ақ боран. Жеңеше. Жосалы // Орал өңірі. – 1984. – 13 наурыз.
14. Жайықта туған жырлар: өлеңдер // Орал өңірі. – 1984. – 12 қазан.
15. Медеу мұз айдыны. Музейде туған ой. Ақсақ қыз анызы. Уақыт жайлы: өлеңдер // Жұлдыз. – 1984. – №7. – 104-105 б.
16. «Ақжелең» кітабынан: өлеңдер // Орал өңірі. – 1985. – 7 ақпан.

17. Жайықта туған жырлардан: өлеңдер // Орал өңірі. – 1986. – 6 қыркүйек.
18. Әділет – қастерлі ұғым санамдағы: өлеңдер // Қазақ әдебиеті. – 1987. – 13 ақпан.
19. Өмірге келсем қайта мен: өлең // Орал өңірі. – 1988. – 24 желтоқсан.
20. Бәрімізге ортақ ой // Қазақстан әйелдері. – 1989. – №7. – 30 б.
21. Жоқтау және жұбату: Ж. Молдағалиевтің 70 жылдығына арналған өлең // Орал өңірі. – 1990. – 28 қыркүйек.
22. Қоңыр әуен: өлең // Жалын. – 1990. – №6. – 38 б.
23. Ақ Жайық жардан асып арындайды: өлең // Егемен Қазақстан. – 1993. – 18 тамыз.
24. Ақжайықтың көз жасы // Қазақ әдебиеті. – 1993. – №38. – 11 б.
25. Ерге – жар, балаға – ана: өлең // Халық кеңесі. – 1993. – 6 наурыз.
26. «Күй анасы» // Кеңес үні. – 1993. – 11 қыркүйек.
27. Айдынды көлдің арызы // Орал өңірі. – 1994. – 13 қыркүйек. – 4 б.
28. Анаға сыр: өлеңдер // Орал өңірі. – 1994. – 13 қыркүйек.
29. Әкенің өсиеті: өлең // Орда жұлдызы. – 1994. – 1 қазан. – 2 б.
30. «Біз қалай өсеміз?» // Қазақ әдебиеті. – 1994. – 29 шілде.
31. «Өзге емес, өзім айтам өз жайымды...» // Жалын. – 1994. – № 7,8. – 254-265 б.
32. «Ерлікті көзбен көрген күн» // Егемен Қазақстан. – 1996. – 16 қараша.
33. Жаңа жыл: өлең // Қазақ әдебиеті. – 1996. – №1. – 5 б.
34. Осындаймыз біз бүгін: өлең // Парасат. – 1996. – №10. – 1 б.
35. «Ауыл азбасын, дала тозбасын» // Егемен Қазақстан. – 1998. – 31 шілде.
36. «Бірі – ай, бірі – жұлдыз» // Егемен Қазақстан. – 1998. – 12 қыркүйек.
37. «Қазақ боп өлсем...» // Егемен Қазақстан. – 1998. – 2 шілде.
38. Ойлармен қалып оңаша: өлеңдер // Егемен Қазақстан. – 1998. – 18 сәуір.
39. Жағдайың қалай Жайығым?: өлең // Жас Алаш. – 1999. – 15 мамыр.
40. Азамат: М. Насимуллинге арнау өлең // Орда жұлдызы. – 2000. – 25 қаңтар. – 3 б.
41. Ескерткіш – елдіктің белгісі // Егемен Қазақстан. – 2000. – 4 тамыз.
42. «Шыдамның шегі жоқ сенде...» // Қазақстан әйелдері. – 2000. – №4.
43. Өзінде атып ақ таңым.: өлең // Парасат. – 2001. – №12. – 5 б.
44. Сіз мешітке қалай барасыз? // Егемен Қазақстан. – 2001. – 27 ақпан.
45. Тілек: өлең // Ұлан. – 2001. – 11 желтоқсан.
46. «Анаға сыйлаймыз». «Құстардың досымыз» // Айгөлек. – 2002. – №77.
47. Жайыққа сәлем де сен: өлең // Алматы ақшамы. – 2002. – 16 мамыр.
48. Оралдым саған, Оралым: өлең // Орал өңірі. – 2002. – 31 желтоқсан.
49. Шағала. Жасқұста сонау Нарында: өлең // Орда жұлдызы. – 2002. – 13 шілде. – 3 б.

50. Атамекен алдында анттасайық, ағайын! // Егемен Қазақстан. – 2003. – 4 сәуір.
51. «Ермек, Хамит, Мұқағали және мен»: өлеңдер // Жас Алаш. – 2003. – 17 мамыр.
52. Сазгер кешіне арнау: Ілия Жақановқа // Орал өңірі. – 2003. – 22 ақпан.
53. Арнау: Ілия Жақановқа арналған өлең // Алтын Орда. – 2004. – 23 қаңтар.
54. Өтеді-ау қай кезде де арманды қыз: өлеңдер // Жайық арулары. – 2004. – 26 тамыз.
55. Домбыра: өлең // Тәрбие жұмысы мектепте және мектептен тыс мекемелерде. – 2008. – №1. – 31 б.
56. Фудзияма – киелі тау // Қазақ әдебиеті. – 2008. – 29 ақпан. – 6 б.
57. Азамат. Тағы да махаббат туралы: өлеңдер // Дарабоз. – 2009. – №6. – 96-97 б.
58. «Бақыт деген – елімнің тыныштығы...» // Орал өңірі. – 2009. – 17 қыркүйек. – 12-13 б.
59. Жайыққа сыр // Орал өңірі. – 2009. – 17 қыркүйек. – 11 б.
60. Жапырақсыз мұңаяды ақ қайың...: өлеңдер // Қазақ әдебиеті. – 2009. – 18 қыркүйек. – 8 б.
61. «Өзіңе қайта оралған шағалаңмын»: өлең // Орал өңірі. – 2009. – 17 қыркүйек. – 11 б.
62. Тағы да махаббат туралы // Дарабоз. – 2009. – №6. – Б. 96-97.
63. Шәмшіні еске алу кеші: Шәмші Қалдаяқовқа арналған өлең // Орал өңірі. – 2009. – 14 тамыз. – 5 б.
64. Жіберілген хат: өлең // Шәмші. – 2010. – №11. – 23 б.
65. Жайыққа жаутаң-жаутаң қарадым мен.: өлеңдер // Орал өңірі. – 2011. – 12 мамыр. – 11 б.
66. Әйел жайлы: өлең // Қазақ әдебиеті. – 2012. – 9 наурыз. – 8 б.
67. Төлегенге: өлең // Айбергенов әлемі. – 2012. – №7. – 25 б.
68. Мұқағалимен танысу. Жастық шақ. Ас беру. Толғатса дала... Қызыма хат. Қарашүңгіл: поэзия // Ақ Жайық. – 2013. – №1. – 5-12 б.
69. Іңкәрлік. Мені еске ал. Бірге өткіздік әрбір күнді, әр айды. Сендік сенім жүрегімді алдаса: ақынның махаббат лирикасына арналған өлеңдері / Б.Қошым-Ноғай // Парасат. – 2013. – №1. – 15 б.
70. «Өлең деген – құдірет қой, шынында...»: өлең // Жайық үні. – 2014. – 24 шілде.
71. Тырналар: өлең // Қазақ әдебиеті. – 2015. – 6 наурыз. – 8 б.
72. Ерлікті көзбен көрген күн: ақын Жұбан Молдағалиевке арнау // Орал өңірі. – 2017. – 16 желтоқсан. – 10 б.
73. Қайран шеше: күйші Құрманғазы Сағырбайұлының анасы Алқаға арналып шығарылған өлең // Дана KAZ. – 2017. – №9-10. – 53 б.
74. Ақ Жайыққа жыр арнағым келеді... // Үш қоңыр. – 2018. – 23 наурыз. – 5 б.

75. Ақжелең: өлең // Қазақ әдебиеті. – 2018. – 9 наурыз. – 14 б.
76. Ана махаббаты // Үш қоңыр. – 2018. – 23 наурыз. – 5 б.
77. Ерлікті көзбен көрген күн: ақын Ж.Молдағалиев рухына // Үш қоңыр. – 2019. – 25 қазан. – 7 б.
78. Өзім туралы. Ана жүрегі. О дүниеге хат (Анам Ақзилаға): өлеңдер // Мерейлі мекен. – 2019. – №20–21. – 18-19 б.
79. Айдыны мөлдір ақын. Ерлікті көзбен көрген күн // Жұлдыз. – 2020. – №9. – 23-28 б.
80. Ақ сөйлеп, адал күлетіндермен...: желіден жалқы жыр // Астана ақшамы. – 2021. – 1 мамыр. – 12 б.
81. Бақұл бол, Өнес аға: жазушы Ө.Сарайға арнау өлең // Ана тілі. – 2021. – 4, 10 ақпан. – 11 б.
82. Боз жусан дала: өлең // Егемен Қазақстан. – 2021. – 5 наурыз. – 11 б.
83. Наурыз: өлең // Ана тілі. – 2021. – 18-31 наурыз. – 9 б; Орал өңірі. – 2021. – 19 наурыз. – 1 б.
84. Гүліңнің, апа, ал гүлін!: ақынның балаларға арналған өлеңдері // Орал өңірі. – 2022. – 8 қыркүйек. – 9 б.
85. Табиғат бізге өкпелі...: өлең // Орал өңірі. – 2022. – 15 қыркүйек. – 5 б.
86. Ақ Жайық, қайран, ерке өзен...: өлеңдер // Орал өңірі. – 2024. – 13 ақпан. – 10 б.

АҚҰШТАП БАҚТЫГЕРЕЕВАНЫҢ ПУБЛИЦИСТИКАЛЫҚ МАҚАЛАЛАРЫ

КІТАПТА

1. «Мен қазақ әйеліне қайран қалам»: ақын Ж. Молдағалиевтың жары София Мәлікқызы жайында // Ақиқатын айтқан айбарлы ақын / құраст.: Ж.Ақбай, Ө.Қуатов. – Орал, 2000. – 18-24 б.
2. Орның жұмақта аға: Қыдуар Мертенов туралы // Жігіттің жайсаңы едің, жарқыным!: еске алу. – Алматы: Өлке, 2001. – 15-16 б.
3. Атамекен алдында анттасайық, ағайын! // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой–пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 251-262 б.
4. Жұбан – бөре, өзгеміз қояндардай... Жұбан ақынның өз сөзі // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой–пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 89 б.
5. Көзкөргеннің көңілге түйгені // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой–пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 90 б.
6. Көк туға көлеңке түспегей // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой–пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал:

Ағартушы, 2009. – 263-273 б.

7. «Қасиетімізді қастерлейік, ағайын»: әйелдің халі оңалмай, қоғам көркеймейді // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 276-280 б.

8. Парасат – жүрек санасы // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 244-250 б.

9. Фудзияма – киелі тау // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 240-243 б.

10. Шыдамның шегі жоқ сенде... // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 280-282 б.

11. Ықсанов: мемлекет және қоғам қайраткері Мұстақым Біләлұлы Ықсановтың еліне сіңірген еңбегі туралы // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 284-289 б.

12. Жұбан жырларындағы әйел-ана образы // Ақын мәртебесі – ел мерейі: ақын Жұбан Молдағалиевтің туғанына 90 жыл толуына орай еске алу шарасы аясында өткізілген ғылыми-тәжірибелік конференциясының материалдары, 1 қазан 2010 ж. / құраст.: С.К.Кенжебаева. – Орал: Ж.Молдағалиев атындағы БҚОҒӘК, 2010. – 27-34 б.

13. «Мен қазақ әйеліне қайран қалам»: ақын Ж. Молдағалиевтың жары София Мәлікқызы жайында // Қазақтың Жұбаны. – Чапаев, 2010. – 38-43 б; Орал өңірі. – 2010. – 2 қазан. – 4-5 б.

14. Оралды оятқан оғылан: Мұстахим Ықсанов туралы // Жүрекпен жұптасқан жайсандар / құраст.: Т. Әліпқали. – Орал, 2010. – 78-84 б.

15. Тарланбоз: әнші, сахна саңлағы, Қазақстанның халық артисі Ғарифолла Құрманғалиев туралы // Әнімен елін тербеткен / құраст.: М.Құрманғалиева. – Алматы, 2010. – 184-186 б.

16. Ықсанов // Ұлы тұлға: Мұстахим Біләлұлы Ықсанов / құраст.: А. Қ. Атаев. – Орал: Ағартушы, 2011. – 75-80 б.

17. Сәбише пәк күлетін: Абай Иманғалиев туралы // Әкеден ұл болып тусаң да, халықтың ұлы болдың сен: Абай Иманғалиев. – Орал, 2013. – 22-23 б.

18. Еңбек бақыты: Гүлжу Мәжитова туралы // Мәжитова Г. Әр өмір – ортақ шежіре бұлағы: кейіпкердің ой толғамы. – Орал, 2014. – 130-135 б.

19. Ақын рухына тағзым: Абдолла Жұмағалиев туралы // Жұмағалиев А. Өлмес өмір дастаны: өлеңдер мен поэмалар / құраст.: Ә.Сәрсенбаев. – Алматы: Арыс, 2015. – 7 б.

20. Ықсанов // Ұлы тұлға: Мұстахим Біләлұлы Ықсанов / құраст.: А. Қ. Атаев. – Орал: Гүлім, 2016. – 69-74 б.

21. Жазушы Хамза Есенжановпен кездескен сәттерім // Тұғыры биік талант: Хамза Есенжанов туралы естеліктер. – Орал, 2018. – 15-17 б.

22. Бақтыгереева, А. Озық ойдың иесі: Ғұмар Қараш туралы // Ұлысын

ұлықтаған Ғұмар елі: Ғ. Қарашқа арналған мәдени шаралар жинағы. – Жәнібек, 2018. – 6 б.

23. Мен көрген Жұбан ақын // Жұбан Молдағалиев: естеліктер, тарихи–ғұмырдеректік анықтамалық / ред.: Б. Д. Қоспаев. – Чапаев: Полиграфсервис, 2020. – 88-90 б.

МЕРЗІМДІ БАСЫЛЫМ БЕТТЕРІНДЕ ЖАРИЯЛАНҒАН МАҚАЛАЛАРЫ

1. Әуесқой артистердің табысы: Фурманов халық театрының коллективі қойған М.Әуезовтың «Қаракөз» пьесасы // Орал өңірі. – 1966. – 3 қазан.

2. «Болашақ бойжеткендермен сырласу» // Қазақстан әйелдері. – 1987. – № 5.

3. Жайықтың тал өседі жағасында: Ақжайықтағы сапары // Социалистік Қазақстан. – 1989. – 26 тамыз.

4. Ән де бар, әнші де бар ардақтасак: Орал өңірі туралы // Социалистік Қазақстан. – 1990. – 19 сәуір.

5. Ордадағы ойран // Қазақ әдебиеті. – 1990. – 14 қыркүйек. – 10 б.

6. Рухы мәңгі өшпейді: ақын Абдолла Жұмағалиев туралы // Орал өңірі. – 1990. – 30 маусым.

7. Ағайынға айтарым бар: ат баптап, жылқы жайлау керек // Орал өңірі. – 1991. – 29 мамыр.

8. Әйел қаруы – нәзіктік: абысынға айтар наз // Ақ босаға. – 1991. – №7. – 3 б.

9. Бір күй бар домбырада тартылмаған: «Күй толғақ пен ой толғақ» мақаласына орай // Егемен Қазақстан. – 1992. – 6 маусым.

10. Елдің елдігі – ерлігі: қазақ елінің ертеңі // Егемен Қазақстан. – 1993. – 5 қаңтар.

11. «Қыз үлесі – қашанда болу...» // Қазақстан әйелдері. – 1994. – №8.

12. Абыройың асқан ұйым ең аласардың-ау, биіктен...: Қазақстан Жазушылар одағының жағдайы туралы // Парасат. – 1995. – №10. – 2-9 б.

13. Айтыстың да айтысы бар: қазақ халқының айтыс өнері туралы // Қазақ әдебиеті. – 1995. – 19 желтоқсан.

14. Ескерткіш ел көрсін деп қойылады // Егемен Қазақстан. – 1997. – 28 қаңтар.

15. «Мен қазақ әйеліне қайран қалам»: ақын Ж. Молдағалиевтің жары София Мәлікқызы туралы // Егемен Қазақстан. – 1997. – 19 ақпан.

16. Шыдамның шегі жоқ сенде...: көзқарас // Қазақстан әйелдері. – 2000. – №4. – 2-3 б.

17. Гүл – күтімі болса, жақсы өседі: поэзия және бүгінгі күннің мәселелері жайында // Түркістан. – 2001. – 21 шілде. – 8 б.

18. Күй анасы 140 жаста: күйші Дина Нүрпейісова туралы // Ақ босаға. – 2001. – сәуір. – 3 б.

19. Осындай елім бар! // Егемен Қазақстан. – 2001. – 21 қыркүйек.

20. «Ана болу – әдебиеттің мәңгі тақырыбы. Оның модасы жоқ» // Алтын Орда. – 2003. – 10 қазан.
21. «Ана болудың өзі – ақын болу» // Алтын Орда. – 2004. – 13 тамыз.
22. «Қай кәләдан шықса да «қазақстандық ұлт» идеясының түбі шикі» // Жас Алаш. – 2004. – 19 қазан.
23. Алдында ағаң болған қандай жақсы: Қадыр Мырза Әли 70 жаста // Орал өңірі. – 2005. – 18 қаңтар.
24. «Әйелдің халі оңалмай, қоғам көркеймейді» // Егемен Қазақстан. – 2005. – 27 мамыр; Орал өңірі. – 2005. – 9 маусым.
25. Кітап пен бала: А. С. Гайдар атындағы балалар және жасөспірімдер кітапханасында республикалық аймақтық семинар // Жайық үні. – 2005. – 28 сәуір.
26. Рухтас, сыйлас інім болатын: Отар–Әлі Бүркітке қазанама // Орал өңірі. – 2005. – 24 наурыз.
27. Жүрегі таза, көңілі шуақты әрбір адам бақытты болуға лайықты» // Алтын Орда. – 2006. – 22 желтоқсан. – 17 б.
28. Қыздары мықты болмай, қоғам мықты болмайды // Түркістан. – 2006. – 8 наурыз. – 3 б.
29. Парасат жүрек санасы // Орал өңірі. – 2006. – 9 ақпан. – 2 б.
30. «Ұлттық намыс оянған ғана қазақ елі қияға көтеріледі» // Жайық үні. – 2006. – 26 қаңтар. – 4 б.
31. Ықсанов // Егемен Қазақстан. – 2006. – 29 наурыз. – 5 б.
32. «Әдебиет айдыны» газет туралы пікірі // Әдебиет айдыны. – 2007. – 25 қаңтар. – 2 б.
33. Жайықтың ерке Ботасы ең...: Ботакөз Баймұқанқызы туралы // Орал өңірі. – 2007. – 11 желтоқсан. – 4 б.
34. «Қазақ әйелі гендерлік саясатқа мұқтаж ба?» // Айқын. – 2007. – 8 наурыз. – 3 б.
35. «Қазақпен емес, қазақпен күресіп жүрмін» // Жас Алаш. – 2007. – 25 қаңтар. – 5 б.
36. «Қаламгер – шынын айтсам күрескер» // Орал өңірі. – 2007. – 24 мамыр.
37. Мәңгілік туған жерде атың қалды // Егемен Қазақстан. – 2007. – 12 қыркүйек.
38. «Өресі барға өтімді»: ақын «Алтын Орда» газетіне шақырды // Алтын Орда. – 2007. – 15–21 қараша. – 1 б.
39. «Партиялар уәделерін орындай алмаса, беделі түсетінін ескере ме?» // Айқын. – 2007. – 3 тамыз. – 1 б.
40. Тұрмысымыз түзелгенімен, мәдениетіміз мәз болмай тұр // Жас Алаш. – 2007. – 3 сәуір. – 4 б.
41. Адамдар самарқау өмір сүреді // Қазақ әдебиеті. – 2008. – 19 желтоқсан. – 8 б.
42. Ауыл жастарының басындағы проблема қазір мәдениет үйлері емес, нан табу мәселесі бірінші орында тұр // Дала мен қала. – 2008. – 16 мамыр.

43. Болашақ бойжеткендермен сырласу // Жас Қазақ. – 2008. – 7 наурыз. – 7 б.
44. «Елге пайдам тисе деймін» // Орал өңірі. – 2008. – 24 сәуір.
45. Еңбек бақыты // Егемен Қазақстан. – 2008. – 19 наурыз. – 16 б.
46. Жастарға қолдау «Қаламгерден»: Орал рухының айнасы // Қазақ әдебиеті. – 2008. – 25 желтоқсан. – 26 б.
47. «Кептер кептермен, қарға қарғамен ұшады»: қазіргі қоғам, әдеби орта туралы ой-толғам // Қазақ әдебиеті. – 2008. – 18 шілде.
48. Көк туға көлеңке түспегей! // Егемен Қазақстан. – 2008. – 26 желтоқсан. – 5 б.
49. Қысқы түн: мүшайра // Қазақ әдебиеті. – 2008. – 4 сәуір. – 8–9 б.
50. «Тоқал алуға шамасы келетін жігіттер көп, бірақ бәйбіше бола алатын әйел аз» деген пікірге қалай қарайсыз? // Айқын. – 2008. – 22 наурыз. – 1 б.
51. «Хамзаны пірдей тұтқан дәрігер қыз, қартайды еріп жүріп лагерьде...» // Қазақ әдебиеті. – 2008. – 17 қазан. – 10 б.
52. «Шындық та теңіз түбінде жанатын шам сияқты» // Түркістан. – 2008. – 20 қараша. – 6 б.
53. «Бақыт деген – елімнің тыныштығы» // Орал өңірі. – 2009. – 17 қыркүйек. – 12-13 б.
54. Бұл – түсім емес, өңім: ақынның құрбысына хаты // Егемен Қазақстан. – 2010. – 1 желтоқсан. – 8 б.
55. «Мен қазақ әйеліне қайран қалам»: ақын Ж.Молдағалиевтің мерейтойы // Орал өңірі. – 2010. – 2 қазан.
56. Тағдыр: тұңғыш президент туралы // Егемен Қазақстан. – 2010. – 2 шілде. – 5 б.
57. Тату болсақ, төбедегі келер: тәуелсіздігіміз туралы // Қазақ әдебиеті. – 2010. – 19 қараша. – 5 б.
58. Ақжайықтың көз жасы: Ақжайық өңірі туралы // Қазақ әдебиеті. – 2011. – 15 сәуір. – 3 б.
59. Дамыл таппай жырлаған... // Қазақ әдебиеті. – 2011. – 28 қаңтар – 3 ақпан. – 1 б.
60. «Айбергенов арнаған өлең» // Айбергенов әлемі. – 2012. – №7. – 24-25 б.
61. Дамыған жұртпен тереземіз теңескенінің көрінісі: Қазақстан – 2050 стратегиясы туралы // Егемен Қазақстан. – 2012. – 16 желтоқсан. – 2 б.
62. Неге біз қой бағамыз?: есімдегілер // Қазақ әдебиеті. – 2012. – 10 ақпан. – 7 б.
63. «...Рұқсат беруіңізді өтінем»: есімдегілер // Қазақ әдебиеті. – 2012. – 6, 13, 20, 27 қаңтар.
64. Ұлттық тіл – ұлттық тәрбие көзі: қазақ тілі туралы // Тіл. – 2012. – №2 – 3. – 25-27 б.
65. Ақын жырлары – мәңгілік: ақын Қайрат Жұмағалиев дүниеден өтті // Ана тілі. – 2013. – 20 – 25 желтоқсан. – 10 б.

66. Қазаннан шыққан кітап қазақ ауылында: көне кітаптар // Dana.kaz. – 2013. – №10. – 47 б.
67. Оқырмандар жүрегінде сақталмақ: ақын Қайрат Жұмағалиев жөнінде // Орал өңірі. – 2013. – 19 желтоқсан. – 4 б.
68. «Мәңгілік Ел» жобасы мәңгілік // Орал өңірі. – 2014. – 30 қаңтар. – 12 б.
69. «Сөз ұғар саналы да сауатты ұрпақ өссе деймін»: ақын журналистермен шығармашылық жоспарлары туралы, мерейтойға орай жақын күндерде бастау алатын іс-шаралар жөнінде ой бөлісті // Орал өңірі. – 2014. – 6 қыркүйек. – 2 б.
70. Айбергеновтен кейін өлең жазу қиындай түсті: ақын Т. Айбергенов поэзиясының ерекшелігі жайында // Аңыз адам. – 2015. – №6. – 34 б.
71. Жалғызбастылық – ұлттық тәрбиенің аздығы: еркін мінбер // Айқын. – 2015. – 28 қазан. – 3 б.
72. «Ұят» деген сөз қазіргі қолдану тілімізден шығып қалған жоқпа?: қойын дәптер // Қазақ үні. – 2015. – 22 қыркүйек. – 10-11 б.
73. «Ақылмен шешкен дұрыс»: жер мәселесі туралы // Орал өңірі. – 2016. – 5 мамыр. – 7 б.
74. Кітаптың да киесі бар: келешек ұрпақты қаламгерлердің артына қалдырған мұралары арқылы тәрбиелеу // Егемен Қазақстан. – 2016. – 4 қараша. – 11 б.
75. Менің Фаризам: ақын Фариза Оңғарсынова туралы жазған ой-өрімдері // Қазақ әдебиеті. – 2016. – 5 ақпан. – 10 б.
76. Менің Фаризам: Өткен күннен бір белгі / Ақұштап Бақтыгереева // Қазақ әдебиеті. – 2016. – № 7-8. – 19-25 ақпан. – 14 б.
77. Менің Фаризам: естеліктен // Қазақ әдебиеті. – 2016. – 22 қаңтар, 5, 19 ақпан, 11 наурыз, 6 мамыр, 10, 24 маусым, 19 тамыз.
78. Мүшел жастың мәні бар // Айқын. – 2016. – 24 наурыз. – 8 б.
79. Ұлы даланың ұлы перзенті: жазушы, мемлекет және қоғам қайраткері Әбіш Кекілбаев туралы // Орал өңірі. – 2016. – 16 қаңтар. – 4 б.
80. Жетілдірілген нұсқа көкейге қонады: латын әліпбиіне көшу жайында // Егемен Қазақстан. – 2017. – 11 қазан. – 3 б.
81. «Менің Фаризам»: естелік // Қазақстан әйелдері. – 2017. – №3-10. – 4-6 б; №11-12. – 8-11 б.
82. Дала өзін сүйген ұлды далаға тастамайды // Айқын. – 2018. – 6 сәуір. – 6 б.
83. Еңбек бақыты: қоғам қайраткері Гүлжу Мәжитова жайында естелік // Орал өңірі. – 2018. – 24 сәуір. – 8 б.
84. Рух жаңғырды: тәуелсіздікпен бірге қасиетті қазақтың асқақ рухы жаңғырды, жасампаз жаңа ұрпақ түледі. Қазақ елі қарқынды алға басып, жаңа ғасырдың көшбасшылары қатарына ұмтылуда // Айқын. – 2018. – 15 желтоқсан. – 2 б.
85. «Фариза мені аяйтын, мен оны аяйтынмын...» немесе әйелді емес, әйелдікті жырлау хақында // Қазақстан әйелдері. – 2018. – №1. – 8-11 б.

86. Шамшырақ: ұстаз Мария Мамайқызы Абдошева жайында // Орал өңірі. – 2018. – 10 қараша. – 8 б.
87. Бейбіт күнде береке бар // Орал өңірі. – 2019. – 18 маусым. – 3 б.
88. Менің Фаризам // Қазақ әдебиеті. – 2019. – 12 сәуір. – 9 б.
89. Мөлдір махаббат: ұлт болашағы, қыздың ар-намысы, ұрпақ тәрбиесі, мөлдір махаббат туралы // Орал өңірі. – 2019. – 20 тамыз. – 5 б.
90. Өлең өлкесіне жолдама берген «Қазақ әдебиеті» еді // Орал өңірі. – 2019. – 8 қараша. – 2 б.
91. Айдыны мөлдір ақын. Ерлікті көзбен көрген күн: ақиық ақын, халық жазушысы, қоғам қайраткері Жұбан Молдағалиев туралы // Жұлдыз. – 2020. – №9. – 23-28 б.
92. Жұбан жырларындағы әйел–ана образы: ақынның анасы Зеріп анамен әйелі София Молдағалиева туралы // Жайық үні. – 2020. – 24 қыркүйек. – 6-7 б.
93. Кешіремісің, Жер–Ана?: короновирус туралы ой // Орал өңірі. – 2020. – 17 сәуір. – 3 б.
94. Мария Мамайқызы Абдушева: Ұлағатты ұстаз, Орал қаласындағы С. Сейфуллин атындағы мектеп–интернат кешенінің директоры қызметін атқарған КСРО Халық ағарту ісінің үздігі, Қазақ КСР халық ағарту ісінің озық қызметкері // Орал өңірі. – 2020. – 18 тамыз. – 15 б.
95. Бақтыгереева, А. Ақынның мақсаты - әлдекіммен қылыштасу емес, ақиқатқа көз жеткізу / А. Бақтыгереева; жазып алған Ә. Тілеужанқызы // Түркістан. - 2021. - № 9 (1386). - 4 наурыз. - 4 б.
96. Ақ сөйлеп, адал күлетіндермен...: желіден жалқы жыр // Астана ақшамы. – 2021. – 1 мамыр. – 12 б.
97. Ақынның мақсаты – әлдекіммен қылыштасу емес, ақиқатқа көз жеткізу: қазақ әйелі туралы // Түркістан. – 2021. – 4 наурыз. – 1, 4 б.
98. Бәріне уақыт пен тарих төреші: Елімізде болған бейбіт шеру жайында // Орал өңірі. – 2022. – 14 қаңтар. – 4 б.
99. Жүрегім ауырады менің...: қазіргі күнгі сахна мәдениетіне деген ойы // Егемен Қазақстан. – 2022. – 11 сәуір. – 11 б.
100. Бақтыгереева, А. Түбінде ақша мен білімнің таразыға түсетін кезі келеді/ А. Бақтыгереева; А. Бауыржанқызы; сұхбаттасқан С. Бауыржанқызы // Айқын. - 2024. - 14 қыркүйек (№ 102). - 8-9 б.

АҚҰШТАП БАҚТЫГЕРЕЕВАНЫҢ ХАТТАРЫ, СҰХБАТТАРЫ, СӨЙЛЕГЕН СӨЗДЕРІ

ХАТТАРЫ

1. Ата-ана қарызы, перзент парызы: Әбіш Кекілбаевқа хат // Орал өңірі. – 2002. – 25 маусым.

2. Парыз: Әбіш Кекілбаевқа хат // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 302-309 б.

3. Цирктің аттарын да өз ақшасына сатып алып еді: «Гүлдер» ансамблінің көркемдік жетекшісі Қ. Болмановқа хат // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 309 б.

4. Қазір ақындар банкирдің өлеңін жазып беретін болған...: Исраил Сапарбайға хат // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 310-311 б.

5. Бұл – түсім емес, өңім: Ақұштап Бақтыгерееваның құрбысына хаты // Егемен Қазақстан. – 2010. – 1 желтоқсан. – 8 б.

6. Қазір ақындар банкирдің өлеңін жазып беретін болған...: Исраил Сапарбайға хат // Бақтыгереева, А. Парасат сөзі: жинақ. – Алматы: Айғаным, 2018. – 90-92 б.

7. Парыз: Әбіш Кекілбаевқа хат // Бақтыгереева, А. Парасат сөзі: жинақ. – Алматы: Айғаным, 2018. – 79-88 б.

8. Цирктің аттарын да өз ақшасына сатып алып еді: «Гүлдер» ансамблінің көркемдік жетекшісі Қыдыралі Болмановқа хат // Бақтыгереева, А. Парасат сөзі: жинақ. – Алматы: Айғаным, 2018. – 89-90 б.

9. Қолымыздан қалам да, қазан да түспеді: Ақ Жайықтың ақ шағаласы Ақұштап Бақтыгерееваның ақын Күләш Ахметоваға жазған сәлем хаты // Қазақ әдебиеті. – 2021. – 16 сәуір. – 3 б.

СҰХБАТТАРЫ

1. «Ел басқарам, ұлтыма қызмет етем деп ұмтылатын ұл тумасақ – рухымыздың өлгені»: сұхбат / сұхбаттасқан Ш. Ұғыбайқызы // Ақбосаға. – 1997. – №12. – желтоқсан. – 2 б.
2. «Ұлт тұма бастауына оралады»: ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан Г.Әжігереева // Орал өңірі. – 2002. – 31 желтоқсан.
3. «Ұлт тұма бастауына оралады»: сұхбат // Алтын орда. – 2003. – 31 қаңтар. – 8 б.
4. «Ана болудың өзі – ақын болу»: ақынмен сұхбат. // Алтын Орда. – 2004. – 13 тамыз.
5. «Әйелден ақын шықпайды» емес, ана болудың өзі – ақын болу»: сұхбат / сұхбаттасқан Ж.Шамұратова // Орал өңірі. – 2004. – 3 тамыз. – 4 б.
6. «Қай кәлладан шықса да «қазақстандық ұлт» идеясының түбі шикі»: ақынмен сұхбат // Жас Алаш. – 2004. – 19 қазан.
7. «Қыз үлесі қашанда болу – ана»: ақынмен, оның қызы қобызшы Ғазиза Ғабдірахыммен сұхбат // Ақ босаға. – 2004. – №7. – шілде.
8. «Рухы мықты елдің келешегі де келісті»: сұхбат / сұхбаттасқан Т. Құсайын // Егемен Қазақстан. – 2005. – 20 наурыз.
9. «Ұлт болашағы – әйелден»: қазақтың ақын қызымен сұхбат / сұхбаттасқан Ж. Шамұратова // Орал өңірі. – 2006. – 12 қаңтар. – 3 б.
10. «Ұлттық намыс оянған ғана қазақ елі қияға көтеріледі»: сұхбат / сұхбаттасқан Ш. Жұматаева // Жайық үні. – 2006. – 26 қаңтар. – 4 б.
11. «Ақын деген – дауыс бермей-ақ сайланған халық депутаты»: сұхбат / сұхбаттасқан Ұ.Айтөлен // Айқын. – 2007. – 30 қараша. – 3 б.
12. Әр қазақ менің де жалғызым: ақын Ақұштап Бақтыгереевамен сұхбат / сұхбаттасқан Г.Бектасова // Түркістан. – 2007. – 7 наурыз. – 3 б.
13. «Қазақпен емес, қазақпен күресіп жүрмін»: ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан Ж. Әбділда // Жас Алаш. – 2007. – 25 қаңтар. – 5 б.
14. «Елге пайдам тисе деймін»: ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан А. Нықмұқанова // Орал өңірі. – 2008. – 24 сәуір. – 5 б.
15. «Шындық та теңіз түбінде жанатын шам сияқты»: сұхбат / сұхбаттасқан Г. Бектасова // Түркістан. – 2008. – 20 қараша. – 6 б.
16. «Абайды өз тілінде оқымаған шенеуніктің ұлтқа ақыл айтқаны – надандық»: сұхбат / сұхбаттасқан Т. Тәшенов // Айқын. – 2009. – 3 ақпан.
17. «Ақын деген – дауыс бермей-ақ сайланған халық депутаты»: сұхбат / сұхбаттасқан Ұ.Айтөлен // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 172-182 б.
18. Ақынның жалпылдақтығы – сатқындық: ақынмен әңгіме / әңгімелескен Р.Рақымқызы // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 162-165 б.
19. «Әйелден ақын шықпайды» емес, ана болудың өзі – ақын болу»:

әңгіме / әңгімелескен Ж. Шамұратова // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 140-147 б.

20. «Әр қазақ менің де жалғызым»: ақынмен әңгіме / әңгімелескен Г. Бектасова // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 183-195 б.

21. «Бақыт деген – елімнің тыныштығы»: сұхбат // Орал өңірі. – 2009. – 17 қыркүйек. – 12-13 б.

22. Кептер кептермен, қарға қарғамен ұшады: сұхбат / сұхбаттасқан Б. Әшірбаев // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 117-123 б.

23. «Қазақпен емес, қазақпен күресіп жүрмін»: ақынмен әңгіме / әңгімелескен Ж. Әбділда // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 123-136 б.

24. Қай кәлләдан шықса да, «қазақстандық ұлт» идеясының түбі шикі: ақынмен әңгіме / әңгімелескен Ж. Әшімжан, С. Сыбанбай // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 123-136 б.

25. «Қыз үлесі қашанда болу – ана»: ақынмен, оның қызы Ғазизамен сұхбат / сұхбаттасқан Ш.Әбілдаева // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 209-214 б.

26. «Қыз үлесі қашан да болу ана»: ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан А. Сәбиева // Жайық үні. – 2009. – 5 наурыз. – 6–7 б.

27. «Қыздары мықты болмай, қоғам мықты болмайды»: ақынмен сұхбат /сұхбаттасқан Г.Бектасова // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 106-117 б.

28. «Өзге емес өзім айтам өз жайымды...»: ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан С. Хасан// Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 195-208 б.

29. Рухы мықты елдің келешегі де келісті: сұхбат / сұхбаттасқан Т. Құсайын // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 147-158 б.

30. Ұлт болашағы – әйелден: ақынмен әңгіме / әңгімелескен Ж. Шамұратова // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 136-139 б.

31. «Халық көп кітаптың оқытыны қайсы, оқымайтыны қайсы екенін білмей қалды...»: сұхбат / сұхбаттасқан Б.Сүгірбекова // Бақтыгереева, А.

32. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 159-161 б.

33. Жұбандай ақын керек-ақ: сұхбат/ сұхбаттасқан Д. Есентаева // Орал

өңірі. – 2010. – 22 сәуір. – 9 б.

34. «Ақын тойы елдің рухын көтеру үшін керек»: ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан Қ.Құттымұратұлы // Орал өңірі. – 2011. – 15 қыркүйек. – Б. 11.

35. «Ғашық болдым қазақтың бір ұлына...»: сұхбат / сұхбаттасқан Ұ.Ибадуллаева // Ханым. – 2012. – №2. – 16-22 б.

36. «Қазақтың артын қазақ қазбалайтыны ежелгі ауру, ескі індет»: сұхбат // Аханбайқызы, А. Оқырман күткен әңгіме. – Алматы: Қазығұрт, 2012. – 176-182 б.

37. «Қазақтың қалада құлға айналғанынша, далада мал баққаны артық...»: ақын, Халықаралық «Алаш» сыйлығының иегерімен әңгіме // Ұлт TIMES. – 2012. – 13 желтоқсан. – 3 б.

38. «Мен жапон қыздарына таңғаламын»: сұхбат / сұхбаттасқан Г. Бияшева // Орал өңірі. – 2012. – 7 маусым. – 13 б.

39. «Мен де Жайық сияқты бір бағытқа ғана ағамын»: ақын Ақұштап Бақтыгереевамен сұхбат / сұхбаттасқан Қ. Құттымұратұлы // Алтын Орда. – 2012. – 26 қаңтар. – 18-19 б.

40. «Арды жиып қойып арпалысса, атақ алуға болады екен»: ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан Н.Мықтыбай // Қазақстан–заман. – 2013. – 31 қаңтар. – 7 б.

41. «Қазақтың саналысын сақтау керек»: сұхбат / сұхбаттасқан А. Лепесова // Түркістан. – 2014. – 9 қазан (№ 10). – 3 б.

42. «Қалада арба сүйрегенше, ауылда мал баққан артық»: ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан Т.Ғабдірешұлы // Орал өңірі. – 2013. – 28 ақпан. – 6-7 б.

43. «Мені өлең өлкесіне «ұзатқан» – «Орал өңірі»: ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан Д.Иғалиқызы // Орал өңірі. – 2013. – 16 қараша. – 9 б.

44. «Өр мінезім әкемнің тәрбиесінен қалыптасты»: сұхбат / сұхбаттасқан Н.Мықтыбай // Қазақстан әйелдері. – 2013. – №3. – 14-17 б.

45. Боздаланың жусан иісін сақтасақ... / А.Кемелбаева // Астана ақшамы. – 2014. – 10 желтоқсан.

46. «Жайықты сүйіп өтемін...»: сұхбат // Жайық үні. – 2014. – 21 тамыз. – 8-13 б.

47. «Жайықтың көктемгі тасқынын аңсаймын»: ақын А. Бақтыгереевамен сұхбат / сұхбаттасқан Қ. Сімәділ // Қазақ әдебиеті. – 2014. – 30 мамыр. – 5 б.

48. «Қарлығаш көрсең, мені еске ал, оралып ұшқан алдыңнан»: ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан Г. Бектас // Айқын. – 2014. – 11 шілде. – 6 б.

49. «Қазақтың саналысын сақтау керек»: А.Бақтыгереевамен сұхбат / сұхбаттасқан А.Лепесова // Түркістан. – 2014. – 9 қазан. – 1, 3 б.

50. «Мемлекеттік сыйлықтың мәселесін тек кабинеттер шешіп жүр...»: ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан С. Қожа // Адамзат және қоршаған орта. – 2014. – 10 қазан. – 5 б.

51. «Тиімділігі талассыз»: ақын А.Бақтыгереевамен әңгіме / әңгімелескен Т.Құсайын // Егемен Қазақстан. – 2014. – 29 мамыр. – 2 б.

52. «Ірі сөзбен сөйлейтін кей пенденің, ұсақ өмір кешетін кезін білем...»:

жыр–сұхбат / өлеңмен сырласқан Б.Бабаш // Қазақ әдебиеті. – 2014. – 3 қазан. – 8 б.

53. «Боз даланың жусан иісін сақтасақ...»: сұхбат / сұхбаттасқан А. Кемелбаева // Кемелбаева, А. Сөз хикмет: эсселер, мақалалар, сұхбаттар. – Алматы: «Каратау КБ» ЖШС «Дәстүр», 2016. – 298-315 б.

54. «Жайықтың бір бағытқа ағатыны – бойыма мінез болып қалыптасқан»: әңгіме / әңгімелескен Н. Мықтыбай // Парасат. – 2016. – №10. – 2-6 б.

55. «Қыздары мықты болмай, қоғам мықты болмайды»: ақын Ақұштап Бақтыгереевамен сұхбат // Бектас, Г. Ақиқатын айтқанда: сұхбаттар. – Алматы: Асыл Сөз, 2016. – 115-125 б.

56. «Менің Фаризам» – жастық пен достықтың көңілде сақталған өшпес суреті: ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан Н. Мықтыбай // Айқын. – 2016. – 24 желтоқсан. – 8 б.

57. «Менің Фаризам» жастық пен достықтың көңілде сақталған өшпес суреті: ашық әңгіме / әңгімелескен Н. Мықтыбай // Қазақстан әйелдері. – 2017. – №2 – 12-13 б.

58. «Ол кездері қалам ұстағанды жұрттың бәрі құрмет тұтатын»: сұхбат // Орал өңірі. – 2017. – 28 ақпан. – 6 б.

59. Ұлттық код – Абайдың даналығы: сұхбат // Айқын. – 2017. – 13 маусым. – 4 б.

60. «Ұлттық код дегеніміз – Абайдың даналығы...»: сұхбат // Орал өңірі. – 2017. – 10 маусым. – 5 б.

61. Ұлттық тіл – ұлттық тәрбие көзі: ашық әңгіме / әңгімелескен Н. Мықтыбай // Мәдениет. – 2017. – 24 сәуір.

62. «Баласын тастаған қазақ қызының мандайына таңба басып жіберсе...»: сұхбат / сұхбаттасқан А. Кемелбаева // Бақтыгереева, А. Парасат сөзі: жинақ. – Алматы: «Айғаным» баспа үйі, 2018. – 115-134 б.

63. «Қазақ қалада құлға айналғанша, далада мал баққаны артық...»: ашық әңгіме / әңгімелескен Н. Мықтыбай // Бақтыгереева, А. Парасат сөзі: жинақ. – Алматы: «Айғаным» баспа үйі, 2018. – 94-115 б.

64. «Менің Фаризам» – жастық пен достықтың көңілде сақталған өшпес суреті: ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан Н. Мықтыбай // Бақтыгереева, А. Парасат сөзі: жинақ. – Алматы: «Айғаным» баспа үйі, 2018. – 146-150 б.

65. Ұлттық тіл – ұлттық тәрбие көзі: ашық әңгіме / әңгімелескен Н. Мықтыбай // Бақтыгереева, А. Парасат сөзі: жинақ. – Алматы: «Айғаным» баспа үйі, 2018. – 135-146 б.

66. «Шынайы ана болу – ең күрделі мамандық»: сұхбат // Үш қоңыр. – 2018. – 23 наурыз. – 5 б.

67. Күтпеген қоңырау: сұхбат / сұхбаттасқан Н. Мықтыбай // Ана тілі. – 2019. – 25–31 шілде. – Б. 10; Қазақстан әйелдері. – 2019. – №7. – Б. 12.

68. «Мен өзімнің ризамын ғұмырыма...»: сұхбат // Орал өңірі. – 2019. – 20 қыркүйек. – 6-7 б.

69. «Мына ғасырдың, қоғамның әйелді қайда әкелгеніне түсінбей

далмын»: ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан Т. Есдәулет // Қазақстан дәуірі. – 2019. – 7 наурыз. – 6 б.

70. «Өлең намыстан туады»: ақын «Қазақ әдебиетінің» тілшісіне сұхбат берді // Қазақ әдебиеті. – 2019. – 31 мамыр. – 6-7 б.

71. «Ақжайықтай ағамын бір бағытта»: сұхбат / сұхбаттасқан К. Әмірбеков // Қазақ әдебиеті. – 2020. – 7 ақпан. – 4–5 б; Орал өңірі. – 2020. – 13 наурыз. – 6-7 б.

72. Пәренжі жамылған қазақ қызын көрсем, бетінен жұлып алғым келеді: сұхбат // Жас Алаш. – 2020. – 9 маусым. – 6 б.

73. Бақтыгереева, А. Ақынның мақсаты – әлдекіммен қылыштасу емес, ақиқатқа көз жеткізу: қазақ әйелі туралы сұхбат // Түркістан. - 2021. – 4 наурыз. – 1, 4 б.

74. «Өркез «Айналайын қарындасым» деуші еді»: ақын ақынмен қаламгер Жәрдем Тілеков туралы әңгіме / сұхбаттасқан М. Айташев // Сырым елі. – 2021. – 19 қараша. – 3 б.

75. Кісілік пен мейірімді сағынамын: ақынмен сұхбат // Астана ақшамы. – 2021. – 26 маусым. – 6 б.

СӨЙЛЕГЕН СӨЗДЕРІ

1. Елдік пен бірлік бірінші орында тұруы тиіс: Қазақстан жазушылар одағының XIII құрылтайында сөйлеген сөзі // Қазақстан әдебиеті. – 2007. – 15 маусым.

2. Айдыны мөлдір ақыны ерке Жайықтың: Ж. Молдағалиевты еске алу кешінде сөйлеген сөзі // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой–пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 273-276 б.

3. Алдында ағаң болған қандай жақсы!: Қадыр ағаның мерейтойында сөйлеген сөзі // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой–пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 290-293 б.

4. Жайықтың ерке Ботасы ең...: Ботагөз ақын қазасында сөйлеген сөзі // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой–пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 283 б.

5. «Алдында ағаң болған қандай жақсы»: Қадыр ағаның мерейтойында сөйлеген сөзі // Бақтыгереева, А. Парасат сөзі: жинақ. – Алматы: Айғаным, 2018. – 66–69 б.

6. Елдік пен бірлік бірінші орында тұруы тиіс: Қазақстан жазушылар одағының XIII құрылтайында сөйлеген сөзі // Бақтыгереева, А. Парасат сөзі: жинақ. – Алматы: Айғаным, 2018. – 92–93 б.

7. Қара нардай өнер жүгін арқалап...: Мақсот Константинұлының 70 жас мерейтойында ақын, ҚР еңбек сіңірген қайраткері ақынның сөйлеген сөзі // Ақ Жайықтың өнерін өрлеткен ер: Мақсот Омарғалиевты еске алу кітабы / құраст.: Ш.Қуанышқалиқызы. – Алматы, Арыс, 2020. – 18-19 б.

8. Ұлттық рухтың жыршысы // «Жұбанның жыры – ғасырлар үні»:

Қазақстанның Халық жазушысы, Мемлекеттік сыйлықтың иегері, қоғам қайраткері, ақын Ж. Молдағалиевтың 100 жылдық мерейтойына орай өткізілген халықаралық ғылыми онлайн конференция материалдары. – Орал, 2020. – 19-22 б.

АҚҰШТАП БАҚТЫГЕРЕЕВАНЫҢ ОЙ-ПІКІРЛЕРІ

1. Қойын дәптердегі жазулар // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 103-104 б.

2. Мира Шүйіншәлиеваның «Өкініш» повесі хақында: жазушы туралы ой-пікірлер // Шүйіншәлиева, М. Өкініш: повесть, әңгімелер. – Алматы: «Қазақ кітабы» баспасы, 2020. – 12, 19-20 б.

3. Ой түйіндер // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 313-321 б.

АҚҰШТАП БАҚТЫГЕРЕЕВАНЫҢ АУДАРМАЛАРЫ, РЕДАКЦИЯЛАУҒА ҚАТЫСҚАН КІТАПТАРЫ

1. Ивашкевич, Я. Қызыл қалқан: роман / ауд.: С.Масғұтов, Ш.Тоқсанбаева; ред.: А.Бақтыгереева. – Алматы: Жазушы, 1980. – 352 б.

2. Казакова, Р. Алыстан аңсағаным: өлеңдер / ауд.: Қ.Жұмағалиев; ред.: А.Бақтыгереева. – Алматы: Жазушы, 1980. – 236 б.

3. Кузовлева, Т., Савельев, В. Даладағы алау: өлеңдер / ауд. А. Бақтыгереева, К. Салықов. – Алматы: Жалын, 1980. – 144 б.

4. Отан даңқы. Күз күндері. Өзеннің арғы бетінде, өткенжазда: өлеңдер// Исаковский, М. Күншуақ: өлеңдер / ред.: Б.Исмаков; орыс тілінен аударған А.Бақтыгереева; құраст.: М. Рәшев. - Алматы: Жазушы, 1980. – 215-219 б.

5. Тайга сыбдыры: Якут ақындарының өлеңдері / құраст.: М. Ефимов, Н. Винокуров, Қ. Шаңғытбаев; ред.: А. Бақтыгереева. – Алматы: Жазушы, 1980. – 264 б.

6. Шестинский, О. Н. Жүрегімнің түбінде: өлеңдер / ауд.: Ғ. Қайырбеков; ред.: А. Бақтыгереева. – Алматы: Жазушы, 1981. – 160 б.

АҚҰШТАП БАҚТЫГЕРЕЕВАНЫҢ ӨМІРІ МЕН ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫ ТУРАЛЫ

КІТАПТА

1. Сейітов, С. Көбейсін алуан-алуан жақсы ақындар // Сейітов С. Өлең өлкесінде: мақалалар мен зерттеулер. – Алматы: Жазушы, 1984. – 240-255 б.
2. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Советтік Қазақстан жазушылары. - Алматы, 1987. – 114 б.
3. Ақұштап Бақтыгереева: өмірдерек // Алаштың ардагер азаматтары: Батыс Қазақстан облысы бойынша / құраст.: Ғ. Хаймулдин. - Алматы, 1998. – 160 б.
4. Ақұштап Бақтыгереева: өмірдерек // Қазақстан»: Ұлттық энциклопедия / бас ред.: Ө. Нысанбаев. – Алматы: Қазақ энциклопедиясы, 1998. – II том. – 93 б.
5. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Екі-мыңжылдық дала жыры. - Алматы: Қазақ энциклопедиясы, 2000. – 591 б.
6. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Батыс Қазақстан облысы: энциклопедия. – Алматы: Арыс, 2002. – 173 б.
7. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Қазақстан жазушылары. XX ғасыр: анықтамалық. – Алматы: Ана тілі, 2004. – 72 б.
8. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Қазақ әдебиеті: энциклопедиялық анықтамалық. – Алматы: Аруна, 2005. – 116 б.
9. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Абдрахманов, С. Жиырмасыншы ғасыр жырлайды: қазақ поэзиясының антологиясы. – Алматы: Раритет, 2007. – Т.2. – 397 б.
10. Айдында жүзген ақ желкен: Ақұштап Бақтыгереева шығармашылығы жайында бір үзік сыр // Кекілбайұлы, Ө. Сыр десте. – Алматы: Нұрлы Өлем, 2009. – Т.4. – 191-202 б.
11. Ақынның тапқырлығы // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 51-56 б.
12. Ахметова, К. «Бесік тербетіп отырып өлең жазам...» // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. - Орал: Ағартушы, 2009. – 64-68 б.
13. Баймұханова, Б. Ақында да ақын бар // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 47 б.
14. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Қазақстан жазушылары: анықтамалық / құраст.: С. Қамшыгер, Қ.Жұмашева. – Алматы: Ан арыс, 2009. – 86 б.
15. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Тарихи тұлғалар: танымдық-көпшілік басылым / құраст.: Б.Тоғысбаев, А.Сужикова. – Алматы: Алматыкітап, 2009. – 422 б.

16. Бүркіт, О. Жайығым деп сыр ашып, жырдан төккен кестесін...: ақынның мерейтойына орай / О.Бүркіт, Ұ.Ержанова // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 84-88 б.
17. Бұғыбаева, Қ. Сиқырлы сезім, сырлы әуен // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 39-43 б.
18. Есдаулет, Ұ. Ақ шағала ақын, Ақ жайық жырлар // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 11-15 б.
19. Кекілбаев, Ә. Айдында жүзген ақ желкен: Ақұштап Бақтыгереева // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 73-83 б.
20. Құрманбай, Ш. Жар сөзі // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 91 б.
21. Лебіздер: Ақұштап Бақтыгерееваға // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 62-63 б.
22. Ерімбетов, М. Нәзік те адал жыр жолдары // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 15-17 б.
23. Мырза Әлі, Қ. Өмір керуені және өлең өзені: ақ қыз, ақ ана, ақ әже Ақұштап // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 4-11 б.
24. Сәбитұлы, Р. Құтты қонақтың ақ батасы // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 38-39 б.
25. Сисенғали, З. Өмірмен өзектес өлеңдер // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 47-51 б.
26. Сомжүрек, Ж. Жырларына ғашықпын: Ақұштаптың // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 69-73 б.
27. Тағатов, А. Ақұштап сөзінің түсініктемесі: ескі сөздіктен табылған // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 91 б.
28. Тұрғынбеков, С. Ақжайық ақын // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 17-23 б.
29. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Батыс Қазақстан облысы: энциклопедия. – Алматы: Арыс, 2010. – 172 б.
30. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Қазақ көркем сөзінің шеберлері: анықтамалық. – Қарағанды: Экожан, 2010. – 450-453 б.

31. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек, шығармашылығы // Наурызғалиева, М., Капушова, Г. Әлемнің шапағатнұрлы адамдары: ақпараттық-танымдық жинақ. – Алматы: ТауғулПринт, 2011. – 151-166 б.
32. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Ақжайықтың асыл арулары: энциклопедия. – Алматы: Мерекенің баспалар үйі, 2013. – 22-23 б.
33. Шәмші, Ж. Атыңнан айналайын Ақұштап // Шәмші, Ж. «Салмақты ойлар»: зиялы қауым өкілдерінен алған сұхбаттар. – Астана: Жарқын, 2016. – 87-90 б.
34. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Қазақстан – Ресей: әдеби альманах. – Алматы: Жібек жолы, 2017. – 24 б.
35. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Ақжайықтың асыл арулары: энциклопедия. 2-басылым. – Алматы: Мерекенің баспалар үйі, 2018. – 44-45 б.
36. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Абрахманов, С. Үш қиян ұзатқан қыз өнер. - Алматы: Арыс, 2019. – 41 б.
37. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Әдеби өлкетану: қоғамдық сананы рухани жаңғырту (Орал өңірі ақын-жазушыларының шығармашылық мұрасы. XX-XXI ғасырдың басы): хрестоматия. 2 кітап / З.Мүтиев, Ж.Мұханбетова, А.Ақболатов; М.Өтемісов атындағы БҚМУ. – Орал: Шұғыла Принт, 2019. – 282 б.
38. Мүтиев, З. Ақындық әлем, азаматтық әуен: А.Бақтыгерееваның шығармашылығы жайында // Әдеби өлкетану:қоғамдық сананы рухани жаңғырту (Орал өңірі ақын-жазушыларының шығармашылық мұрасы. XX-XXI ғасырдың басы): монография. 2 кітап / З. Мүтиев, Ж. Мұханбетова; М.Өтемісов атындағы БҚМУ. – Орал: Шұғыла Принт, 2019. – 308-348 б.
39. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Жұбан Молдағалиев: энциклопедия. – Орал: Полиграфсервис, 2020. – 105-106 б.
40. Бақтыгереева Ақұштап: өмірдерек // Қазақ бабалар әдебиетінің антологиясы. 3 том: Бейбіт күн: қазақ ақындарының балаларға арналған өлеңдері, тақпақтары, санамақтары, мазақтамалары, жұмбақтары, жаңылтпаштары, жаңа ертегі-дастандары / құраст.: Б. Қошым-Ноғай. – Алматы: Әдебиет, 2021. – 213 б.

МЕРЗІМДІ БАСЫЛЫМ БЕТТЕРІНДЕ

1. Молдағалиев, Н. Оқырмандар арасында: қазақтың белгілі ақын қызы, А. Бақтыгереева бірнеше кездесулер өткізді // Орал өңірі. – 1966. – 27 ақпан.
2. Мырзалиев, Қ. Қаламдас қарындас // Қазақстан әйелдері. – 1966. – №3.
3. Сейтақов Ғ. Оқырмандар ортасында // Орал өңірі. – 1984. – мамыр.
4. Рахимов, Ж. Өлең иесі – оқырман: «Ақжелең» атты өлеңдер жинағына талдау // Қазақ әдебиеті. – 1987. – 2 қазан.
5. Бәрімізге ортақ ой: А. Бақтыгереевамен диалог // Қазақ әйелдері. – 1989. – №7. – 30 б.

6. Жайықтың тал өседі жағасына: ақынның Ақ Жайықтағы сапары // Социалистік Қазақстан. – 1989. – 26 тамыз.
7. Бәйменов, С. Ақын – студенттер арасында // Орал өңірі. – 1991. – 23 қараша.
8. Кәрімова, А. Жайық қызы: ақын туралы толғаныс // Орал өңірі. – 1992. – 12 тамыз.
9. Сейітов, С. Ақ Жайықты жырлаған жайсаң жүрек // Ақ Орда. – 1992. – №2. – 81 б.
10. Құттымұратұлы, Қ. Жайықтың ақын қызы арамызда // Орал өңірі. – 1993. – 3 тамыз.
11. Ақ Жайық ақын қызын қарсылады: Ақұштап 50 жаста // Орал өңірі. – 1994. – 20 қыркүйек.
12. Ақын Ақұштап – Атамекен төрінде // Орал өңірі. – 1994. – 13 қыркүйек.
13. Ақын Ақұштап Бақтыгереева – 50 жаста // Парасат. – 1994. – №8. – 14 б.
14. Ақын Ақұштап Бақтыгереева шығармашылығы туралы // Парасат. – 1994. – №8. – 14 б.
15. Ахметова, К. «Бесік тербетіп отырып өлең жазам...» // Қазақ әдебиеті. – 1994. – №9. – 30 қыркүйек. – 14 б.
16. Байкуатов, Б. Ақұштаптың «наградасы» // Орал өңірі. – 1994. – 22 қараша.
17. Бұғыбаева, Қ. «Сиқырлы сезім, сырлы әуен» // Қазақстан заман. – 1994. – 20 қыркүйек.
18. Құсайын, Т. Жайығына келген ақ шағала: А. Бақтыгерееваға 50 жас // Егемен Қазақстан. – 1994. – 7 қазан.
19. Құрмантегі, Ж. Ана сыры // Орал өңірі. – 1994. – 13 қыркүйек.
20. Тұрғынбекұлы, С. Ақжайық ақын // Егемен Қазақстан. – 1994. – 13 қыркүйек.
21. Тұрғынбекұлы, С. Ақжайық ақын: Ақұштап 50 жаста // Орал өңірі. – 1994. – 22 қыркүйек.
22. Тұрғынбекұлы, С. Ақжайықтың аққуы: Ақұштапқа арналған өлең // Орал өңірі. – 1994. – 24 қыркүйек.
23. Шарабасов, С. Жұмыр жер Жайық қызы жанарында: // Орал өңірі. – 1994. – 13 қыркүйек.
24. «Махамбеттей мәрт мінез» // Қазақ әдебиеті. – 1997. – 4 наурыз.
25. «Әлде сен де ғашыкпысың шағала?!»: ақынның жыр кеші // Орал өңірі. – 1999. – 6 қараша.
26. Құттымұратұлы, Қ. «Мен бүгін махаббаттан жиіркенемін» // Жас Алаш. – 1999. – 14 желтоқсан.
27. Мырза Әли, Қ. Өмір керуені және өлең өзені: шығармашылығы туралы // Ана тілі. – 2000. – 6 шілде; Жайық үні. – 2000. – 21 шілде.
28. Төлегенов, Ж. Жайықтан ұшқан аққу жыр: «Ақ шағала» атты жаңа жыр жинағы // Атырау. – 2001. – 21 сәуір. – 6 б.

29. Ақын Ақұштап – Орда топырағында // Орда жұлдызы. – 2002. – 13 шілде. – 3 б.
30. Әжігереева, Г. Ұлт тұма бастауына оралады // Орал өңірі. – 2002. – 31 желтоқсан.
31. Бейсенғалиев, С. Алашын антқа шақырған ақын–ана Ақжайық жұртымен жүздесті // Орал өңірі. – 2003. – 4 қыркүйек.
32. Жазықбай, Т. Ақынға туған жердің төрі дайын // Орал өңірі. – 2003. – 16 қазан.
33. Зиятов, С.Жырымен әлдилеген Ақ Жайығын // Орал өңірі. – 2003. – 27 қараша.
34. Мырза Әли, Қ. Өмір керуені және өлең өзені // Алтын Орда. – 2003. – 26 маусым.
35. Ақ Жайық пен Ақұштап мәңгілік ажырамас егіз ұғым // Орда жұлдызы. – 2004. – 15 қараша. – 3 б.
36. «Ақ Жайықты жырлайды ақын жүрек»: Ж.Молдағалиев атындағы БҚОҒӘ кітапханасында ақынның мерейтойы қарсаңында жыр мүшайрасы ұйымдастырылды // Орал өңірі. – 2004. – 30 қазан.
37. Ақ Жайықтың ақын қызы // Орал өңірі. – 2004. – 28 қазан.
38. Ақмұрзина, Г. Ақжайықта ақын бар Ақшағала, өлеңіне куә ғой барша бала // Жайық ұстазы. – 2004. – 28 қазан.
39. Ақұштаптың қойын дәптерінен // Қазақ әдебиеті. – 2004. – 22 қазан. – 12 б.
40. Ақынның тапқырлығы: тапқыр өлеңдері // Орал өңірі. – 2004. – 28 қазан.
41. Аронов, Ж. Ақ желең, дәурен, жайсаң жыр...: ақынның шығармашылығы туралы // Алтын Орда. – 2004. – 29 қазан.
42. Аронов, Ж. ...Деген екен: Ақұштап ақын алпыста // Қазақ әдебиеті. – 2004. – 22 қазан. – 13 б.
43. Әлібекқызы, Т. Ақұштап оқулары // Жайық ұстазы. – 2004. – 25 қараша.
44. Әсерлі өткен кездесу: тарихи–өлкетану мұражайында ақынның 60 жасқа толу мерейтойына орай поэзия кеші өтті // Жайық арулары. – 2004. – 2 желтоқсан.
45. Бақтыгереева шығармашылығы жайында бір үзік сыр // Орал өңірі. – 2004. – 21 тамыз.
46. Баймұқанқызы, Б. Ақында да ақын бар... // Орал өңірі. – 2004. – 28 қазан.
47. Баянғалиқызы, Р. Ән өлкесі Ақжайықтың ару қызы Ақұштап // Жайық үні. – 2004. – 4 қараша.
48. Бисенғалиев, С. Жайық қызы: А. Бақтыгерееваға арналған жыр–шашу // Орал өңірі. – 2004. – 21 тамыз.
49. Бүркіт, О. Жайығым деп сыр ашып, жырдан төккен кестесін...: Ақұштап Бақтыгереева шығармашылығы жайында бір үзік сыр / О. Бүркіт, Ұ. Ержанова // Орал өңірі. – 2004. – 21 тамыз.

50. Ғұсманова, Н. «Ақ шағала» жеңімпаздары: Орал қалалық кітапхана жүйесінің №13 филиалында ақын шығармаларынан мәнерлеп оқу байқауы өтті // Жайық үні. – 2004. – 25 қараша.
51. Есдәулет Ұ. Ақ шағала ақын, Ақжайықта // Қазақ әдебиеті. – 2004. – 22 қазан. – 12 б.
52. Есімі елге елеулі: ақын Ақұштап Бақтыгереева // Жайық арулары. – 2004. – 26 тамыз.
53. «Жас өлкетанушыдағы» кездесу: А.С. Пушкин атындағы кітапханада А. Бақтыгереевамен кездесу өтті // Орал өңірі. – 2004. – 2 қазан.
54. Кекілбайұлы, Ә. Айдында жүзген ақ желкен: Ақұштап Бақтыгереева шығармашылығы жайында бір үзік сыр // Егемен Қазақстан. – 2004. – 21 тамыз.
55. Кекілбайұлы, Ә. Ақ Жайықтың ақын қызы // Орал өңірі. – 2004. – 28 қазан.
56. Қарағандылықтар ақын кешін өткізді // Қазақ әдебиеті. – 2004. – 20 тамыз.
57. Лебіздер: Ақұштап ақын алпыста // Қазақ әдебиеті. – 2004. – 22 қазан. – Б. 12.
58. Мәмет, С. Ақынның Ақжайықтағы кеші // Егемен Қазақстан. – 2004. – 2 қараша.
59. Мұратқызы, А. «Өлең деген құдырет қой шынында»: ақынның мерейтойы // Орал өңірі. – 2004. – 30 қазан.
60. Нұрғалиева, А. «Ақ Жайықты жырлайды ақын жүрек»: Ж.Молдағалиев атындағы БҚОӘГ кітапханасында ақынның жыр мүшайрасы ұйымдастырылды // Жайық жастары. – 2004. – 4 қараша.
61. Нұртасов, Ж. Алғашқы өлең: ақынның шығармашылығы // Орал өңірі. – 2004. – 14 тамыз.
62. Сабыр, М. Аққұс: ақынның шығармашылығы жайында бір үзік сыр // Орал өңірі. – 2004. – 6 қараша.
63. Сейітов, С. Сайрай бер сандуғашы сахараның // Қазақ әдебиеті. – 2004. – 20 тамыз.
64. Сисенғали, З. Ақ Жайықтың желкені: көрнекті ақын 60 жаста // Жаңарған өңір. – 2004. – 9 қазан. – 3 б.
65. Сисенғали, З. Өмірмен өзектес өлеңдер // Орал өңірі. – 2004. – 28 қазан.
66. Текебаева, Ш. Ақұштап – азамат ақын // Жайық үні. – 2004. – 9 қыркүйек.
67. Шамұратова, Ж. «Ақ Жайық жазушыларының жанайқайы» // Алтын Орда. – 2007. – 31 мамыр; 6 маусым. – 23 б.
68. Шүйіншалиева, М. Ақұштап ақынды гүлге орап...: ақын оқырмандарымен кездесті // Жайық жастары. – 2004. – 7 қазан.
69. Шүйіншалиева, М. «Мен бүгін ризамын тағдырыма...»: ақынның шығармашылығы // Жайық арулары. – 2004. – 4 қараша.

70. Ақынға – «Құрмет» ордені: Ақ Жайықтың ақын қызы, жерлесіміз Ақұштап Бақтыгереева ҚР Президентінің 2005 жылы желтоқсанның 12–сіндегі Жарлығымен «Құрмет» орденімен марапатталды // Орал өңірі. – 2005. – 22 желтоқсан. – 1 б.

71. Ахметова, Г. Жырымен әлдилеген Ақ Жайығын: ақынның шығармашылығына арналған кеш сценарийі // Мектептегі кітапхана. – 2005. – №1. – 7-8 б.

72. Берқалиев Ғ. Ақын арына тиюге қарсымыз: ақынды қолдай отырып, ауылдастарының оған деген сүйіспеншілігін, мақтанышын «Орал өңірі» арқылы жеткізуді жөн көрді // Орал өңірі. – 2006. – 13 сәуір.

73. Ихсанғали, М. Ақ шағала – Ақұштап ақынмен кездесу // Ана тілі. – 2006. – 4 мамыр. – 4 б.

74. Парасат – жүрек санасы: ақын туралы // Орал өңірі. – 2006. – 9 ақпан. – 2 б.

75. Сомжүрек, Ж. Сезім мен ойдың өрімі // Әдебиет айдыны. – 2006. – 8 наурыз. – 9 б.

76. Ақын атындағы сыйлық: №40 мектепте ақын Ақұштап Бақтыгереева өз сыйлығын тағайындады // Орал өңірі. – 2007. – 10 қараша.

77. Ақынмен кездесті: ақын Сырым ауданының Талдыбұлақ ауылының тұрғындарымен кездесті // Орал өңірі. – 2007. – 15 наурыз.

78. Әдебиет айдыны №100: ақынның «Әдебиет айдыны» газет туралы пікірі // Әдебиет айдыны. – 2007. – 25 қаңтар. – 2 б.

79. Жазушылар жиыны өтті: облыстық әкімдікте Қазақстан Жазушылар Одағының БҚО бөлімшесінің отырысы // Орал өңірі. – 2007. – 17 қараша.

80. Қарағандылықтар ақын кешін өткізді: ақынның мерейтойы қарсаңында // Қазақ әдебиеті. – 2004. – 20 тамыз.

81. Қобланов, Н. Ақшағала – Ақжайықтың Ақұштабы // Жайық үні. – 2007. – 8 наурыз. – 11 б.

82. Құттымұратұлы, Қ. Ақұштап ақын – құрметті профессор: ақын М.Өтемісұлы атындағы БҚМУ–нің құрметті профессоры атанып, арнайы дипломға ие болды // Жас Қазақ. – 2007. – 2 наурыз. – 9 б.

83. Мұратқызы, В. «Жасұландықтар» және ақын: №4 мектепте Ақұштап Бақтыгереева атындағы «Жас ұлан» балалар ұйымы жұмыс жасайды // Орал өңірі. – 2007. – 24 ақпан.

84. Сомжүрек, Ж. Жырларына ғашықпын // Қазақ әдебиеті. – 2007. – 3 тамыз. – 11 б.

85. Ұлттық тәрбиеге қосқан үлесі үшін: ақынға «Махамбет Өтемісұлы атындағы БҚМУ–нің құрметті профессоры» атағы берілді // Жас Алаш. – 2007. – 22 ақпан. – 5 б.

86. Халелов, Р. Ақын – құрметті профессор: М. Өтемісов атындағы БҚМУ ректоры Т.З. Рысбеков ақынға «Құрметті профессор» атағын ұсынып, иығына профессорлық мантия жапты // Орал өңірі. – 2007. – 20 ақпан.

87. Шамұратова, Ж. «Ақ Жайық жазушыларының жанайқайы» // Алтын Орда. – 2007. – 31 мамыр – 6 маусым. – 23 б.

88. Ақжайық пен ақын: ақынмен кездесу // Дала мен қала. – 2008. – 27 маусым. – 22 б.
89. Ақұштап ақын атындағы дәрісхана: Орал педагогикалық колледжінде тұсауын кесті // Жайық ұстазы. – 2008. – 23 сәуір. – 1 б.
90. Ақұштап оқулары: алғаш рет Ақұштап оқулары өткізілді // Орал өңірі. – 2008. – 25 қазан. – 3 б.
91. Әлжанұлы, Б. Ақұштап ақынға – «Алаш» сыйлығы! // Орал өңірі. – 2008. – 29 қараша.
92. Ғали, Т. Ақ Жайықтың Ақ шағаласы: атанған Ақұштап Бақтыгереева // Айқын. – 2008. – 25 қараша. – 8 б.
93. Есқалиев, Б. Аруларға ой салды: Ақжайық ауданында ақынмен кездесу болды // Орал өңірі. – 2008. – 26 маусым. – 24 б.
94. Құсайын, Т. ...Ақұштап атындағы дәрісхана ашылды // Егемен Қазақстан. – 2008. – 12 сәуір. – 1 б.
95. Құсайын, Т. Бөлімшенің жаңа тынысы // Егемен Қазақстан. – 2008. – 28 наурыз. – 10 б.
96. Құттымұратұлы, Қ. Ақын атындағы дәрісхана: Ж.Досмұхамедов атындағы педагогикалық колледжі // Айқын. – 2008. – 18 сәуір. – 5 б.
97. Латиева, С. Ақынның дәрісі // Жас Қазақ. – 2008. – 17 қазан. – Б. 11.
98. Мұратқызы, А. Ақұштап – «Қазақ тілінің жанашыры» // Орал өңірі. – 2008. – 5 тамыз. – 2 б.
99. «Тоқал алуға шамасы келетін жігіттер көп, бірақ бәйбіше бола алатын әйел аз» деген пікірге қалай қарайсыз? // Айқын. – 2008. – 22 наурыз.
100. Шүйіншәлиева, М. Ақынның дәрісханасы // Орал өңірі. – 2008. – 10 сәуір.
101. Шүйіншәлиева, М. «Төлегеннің тойына көп ой түйдім»: Т.Айбергеновті жетпіс жылдығы өтті // Орал өңірі. 2008. – 1 қаңтар. – 4 б.
102. Аронов, Ж. «Оңай емес...өшпейтін жырлар жаза алу» // Ана тілі. – 2009. – 15-21 қазан. – 9 б.
103. Байғалиева, К. «Қаламдастың» қарбалас тірлігі: А.Бақтыгереева Қазақстан Жазушылар одағының облыстық филиалы саналатын «Қаламдас» қоғамдық бірлестігін құрды // Жайық үні. – 2009. – 16 желтоқсан. – 8 б.
104. Ғұбайдуллин, Б. Қос қуаныш пен құтты қоныс // Айқын. – 2009. – 22 қыркүйек. – 7 б.
105. Дүйсекешқызы, К. «Ақ шағала» – 65-те // Жайық үні. – 2009. – 27 тамыз. – 7 б.
106. Есентаева, Д. «О, Ақ Жайық, анам сынды ардақтым»: ақынның шығармашылық кеші // Орал өңірі. – 2009. – 22 қыркүйек. – 5 б.
107. Жайықтағы жыр кеші: облыстық қазақ драма театрында ақынның мерейтойлық жыр кеші // Орал өңірі. – 2009. – 22 қыркүйек.
108. Жұртабаева, Қ. Мүшәйра жүлдегерлері: ақынның 65 жылдығына орай жастар арасында жыр мүшәйрасы // Орал өңірі. – 2009. – 24 қыркүйек. – 10 б.
109. Ихсанова, А. Ақынның аңсағаны – арлы қоғам: Ақұштап

апамыздың Жұбан ақынға жазған өлең сыры туралы // Орал өңірі. – 2009. – 5 қыркүйек. – 5 б.

110. Қажыкерей, Г. «Жыр арқауы – ақжайық арулары» // Мектептегі кітапхана. – 2009. – №4. – 6-9 б.

111. Қиясова, Е. Мазасыз жүрек жырласын: ақынның 65 жасқа толуына орай // Теректі жаңалығы. – 2009. – 21 тамыз. – 3 б.

112. Құсайын, Т. Ақ шағала Ақжайығына алаңдайды: Ақұштап ақынның шығармашылық кешінен кейінгі ой // Егемен Қазақстан. – 2009. – 25 қыркүйек. – Б.7; Орал өңірі. – 2009. – 1 қазан. – 16-17 б.

113. Мұштанова, Д. Аспаннан нұр, жүректен жыр жауған күндер // Орал өңірі. – 2009. – 16 шілде.

114. Нарынұлы, О. Ақын өлеңдерін мәнерлеп оқыды: А.Бақтыгерееваның 65 жылдығына орай мәнерлеп оқу байқауы өткізілді // Орал өңірі. – 2009. – 14 ақпан.

115. «О, Ақ Жайық, анам сынды ардақтым!»: ақынның жыр кеші // Жайық үні. – 2009. – 17 қыркүйек. – 2 б.

116. Сабыр, М. Ақ Жайықты аңсаған Ақ шағала: ақынның шығармашылығы туралы сыр // Орал өңірі. – 2009. – 17 қыркүйек. – 13 б.

117. Сейтақ, А. Ақ Жайықтың «Ақ шағаласы» Астанада: Ұлттық академиялық кітапханада ақынның кеші өтті // Орал өңірі. – 2009. – 3 желтоқсан. – 24 б.

118. Сидағалиев, С. «Ақ шағала» әні қалай туды? // Алтын Орда. – 2009. – 17–23 қыркүйек. – 20 б.

119. Тоқсанбай, Қ. Ақжайықтың жыр толқыны // Егемен Қазақстан. – 2009. – 4 желтоқсан. – 12 б.

120. Халқы қадірлеген ақын // Жайық үні. – 2009. – 24 қыркүйек.

121. Хамзина, С. Халқын жырмен әлдилеген // Орал өңірі. – 2009. – 17 қыркүйек. – 14 б.

122. Шүйіншәлиева, М. Шағаласын Жайықтың құрметтеді ел: жыр кеші // Жайық үні. – 2009. – 24 қыркүйек. – 6 б.

123. Ысқақова, С. «Ақын да от қой, оны ұстай білмесең, өртеніп кетуің ғажап емес...» деп еді Хамит аға // Жас Алаш. – 2009. – 8 қазан. – 5 б.

124. Ақынға дауыс берейік: «Қазақстандық әйел – 2010» тележобасы // Орал өңірі. – 2010. – 18 ақпан. – 1 б.

125. Байғабылова, А. Ақжайықтың ақын қызы: ақын ҚР Ұлттық кітапханасында // Кітап патшалығы. – 2010. – №1. – 24 б.

126. Бияшева, Г. Ақынға туған жердің төрі дайын: Зеленов ауданында ақынға арналған шығармашылық кеш өтті // Орал өңірі. – 2011. – 15 желтоқсан. – 10 б.

127. Жолдығали, Г. Дәстүрін дәріптеген ақын: ақын А.Бақтыгереева сәбиді бесікке бөлеп, ақбатасын берді // Орал өңірі. – 2010. – 18 қараша. – 12 б.

128. Набиоллаұлы, Н. Тасқаланы тебіrentкен жыр кеші: Тасқала ауданында ақын оқырмандармен кездесті // Орал өңірі. – 2010. – 11

желтоқсан. – 5 б.

129. Сапасыз кітаптың санынан жаңылдық..: ақын Ақұштап Бақтыгереева // Алтын Орда. – 2010. – 4-10 ақпан.

130. Бияшева, Г. Ақынға туған жердің төрі дайын: Зеленов ауданында шығармашылық кеш өтті // Орал өңірі. – 2011. – 15 желтоқсан. – 10 б.

131. Мағзомов, А. Елбасы Ақұштап ақынды марапаттады // Орал өңірі. – 2011. – 12 мамыр. – 11 б.

132. Салауатқызы, Л. Жайықтың Ақ Шағаласына құрмет бөлек // Жайық үні. – 2011. – 24 қараша.

133. Султанғалиева, Р. Ақұштаптың өз мектебі бар // Ана тілі. – 2011. – 1-7 желтоқсан.

134. Байдәулет, Қ. Жүрегімді жарып шыққан сырым бұл..: ақынның «Әкеме» атты өлеңі туралы // Айқын. – 2012. – 13 сәуір. – 5 б.

135. Зиятов, С. Жырымен әлдилеген Ақ Жайығын // Орал өңірі. – 2012. – 20 қараша. – 3 б.

136. Мағзомов, А. Елбасы Ақұштап ақынды марапаттады // Орал өңірі. – 2012. – 16 желтоқсан. – 2 б.

137. Мендіұлы, М. Батыс өңірінде наурыз 14-нен басталды // Сақшы. – 2012. – 20 наурыз. – 5 б.

138. 2013 жылы мәдениет саласында мемлекеттік стипендия берілген адамдардың дербес құрамы: әдебиет қайраткерлері, өнер қайраткерлері // Егемен Қазақстан. – 2013. – 19 қараша. – 2 б.

139. Жаңа жылға жаңа тілекпен: ақын А. Бақтыгереева мемлекеттік наградасына ие болды // Жайық ұстазы. – 2013. – №1/2. – 1 б.

140. Қошым–Ноғай, Б. Іңкәрлік. Мені еске ал. Бірге өткіздікәрбір күнді, әр айды. Сендік сенім жүрегімді алдаса: ақынның махаббат лирикасына арналған өлеңдері // Парасат. – 2013. – №1. – 15 б.

141. Мұсағалиева, Р. «Ақұштап поэзиясын тану» қолданбалы курсы // Қазақ тілі мен әдебиеті. – 2013. – №10. – 104-110 б.

142. Сұлтанғалиева, Р. «Қыздар мектебінің» ғибраты: Ақұштап Бақтыгереева атындағы «Ақындар мектебі» дәрісханасы ашылды // Ана тілі. – 2013. – 7-13 наурыз.

143. Айтқалиева, Ж. Ақжайықтың Ақ шағаласы: ақынның жылдық мерейтойына арналған кеш // Самал. – 2014. – 20 наурыз. – 11 б.

144. «Аққыз, ақ ана, ақ әже...»: ақынның 70 жылдық мерейтойына байланысты жасалған іс-шаралар // Жайық таңы. – 2014. – 16 қазан. – 5 б.

145. Ақынға арналған мүшәйра басталды // Жайық үні. – 2014. – 24 сәуір. – 7 б.

146. Ақын шығармашылығы дәріптелген шара: «Өлеңмен өрілген шағала ғұмыр» атты қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімдерінің облыстық байқауы // Үш қоңыр. – 2014. – 17 қазан. – 2 б.

147. Арманын аялаған ақын: лебіздер // Орал өңірі. – 2014. – 21 тамыз. – 8 б.

148. Асқарқызы, Ж. Ақжайықтың «Ақшағаласы» Қазталовта // Ауыл

айнасы. – 2014. – 12 қыркүйек. – 4 б.

149. Асқарқызы, Ж. Өлең жазып ақ көйлек желегіне // Ауыл айнасы. – 2014. – 5 қыркүйек. – 4 б.

150. Әдебиет пен өнерге қамқорлық: 2014 жылы мәдениет саласында мемлекеттік стипендия берілген адамдар құрамы // Президент және Халық. – 2014. – 12 желтоқсан. – 1 б.

151. Базартаева, Г. Ақ ерке Ақжайықтың шағаласы // Ауыл айнасы. – 2014. – 20 маусым. – 5 б.

152. Бақытқызы, А. Ақынға арналған мүшәйра // Жайық ұстазы. – 2014. – 20 қараша. – 6 б.

153. Балмолда, М. Арманын аялаған ақын // Орал өңірі. – 2014. – 21 тамыз. – 8 б.

154. Бөребекұлы, Ә. Ғайыптан шығып, Жайыққа қонған шағала // Орал өңірі. – 2014. – 20 қараша. – 8 б.

155. Ғалым, А. Шамшырақ ақын – ана: ақын Ақұштап Бақтыгереева // Жайық таңы. – 2014. – 4 қыркүйек. – 12 б.

156. Ералы, Е. Төрт аудандағы той: ақынның 70 жасқа толуына арналған мерейтойлық шаралар Жаңақала, Бөкей ордасы, Жәнібек, Қазталов аудандарында өткізілді // Орал өңірі. – 2014. – 11 қыркүйек. – 1 б.

157. Жазықбай, Т. Ақын жанарында – туған жер: ақынның туған өлкесіне арнаған өлең жырлары талқыланады // Орал өңірі. – 2014. – 17 сәуір. – 10 б.

158. Жазықбай, Т. «Ананың сүтін, сәбидің иісін қадірле»: ақынның шығармашылығы жайында әдебиет әлемі // Орал өңірі. – 2014. – 30 қазан.

159. Жайықтан есті самал жыр: облыстық қазақ драма театрында А. Бақтыгерееваның мерейтойына орай шығармашылық кеш // Орал өңірі. – 2014. – 25 қыркүйек. – 12 б.

160. Жайықтан жеткен жыр сәлем: ақынның «Даламның қарлығаштары» атты шығармашылық кеші // Кітап патшалығы. – 2014. – №3. – 32-33 б.

161. «Жайық ұландары – болашақ қырандары» облыстық слеті: ақынның 70 жылдығына арналған // Жастар жанары. – 2014. – 30 мамыр. – 3 б.

162. Жолдығали, Г. «Бүгіннен бетер бақытты болсын ертеңің»: А. Бақтыгереева // Орал өңірі. – 2014. – 22 мамыр. – 11 б.

163. Жолдығали, Г. Өрелі өлең өрген өрімталдар: М.Өтемісұлы атындағы БҚМУ–де ақынның 70 жасқа толу мерейтойына арналған республикалық «Отанға, туған далама жыр арнау – қарыз, борышым» атты студент–ақындар мүшәйра // Орал өңірі. – 2014. – 26 сәуір. – 4 б.

164. Жұбаншалиева, Ж. Жайықтың Ақ шағаласы: 70 жылдық мерейтойына арналған кеш // Самал. – 2014. – 5 наурыз. – 2 б.

165. Жұбаншәлиева, Ж. Ақынға арналған апталық // Орал өңірі. – 2014. – 20 ақпан. – 6 б.

166. Жүсіп, Қ. Елдің ақын анасы: Ақұштап Бақтыгереева // Атырау. – 2014. – 11 желтоқсан. – 8-9 б.

167. Жырсүйер жастар қауышты: 70 жылдығына арналған мүшәйра //

Жастар жанары. – 2014. – 14 мамыр. – 5 б.

168. Измуханбетова, С. Алаштың ардақтысы – ақын апа! 70 жасыңыз құтты болсын! // Жайық ұстазы. – 2014. – 10 қыркүйек. – 1 б.

169. Кенжеғалиев, Т. Ақұштап әлеміне саяхат: М.Өтемісұлы атындағы БҚМУ–де ақының 70 жасқа толуына арналған «Қазақ поэзиясындағы Ақұштап Бақтыгереева әлемі» атты республикалық ғылыми–тәжірибелік конференция // Орал өңірі. – 2014. – 25 қыркүйек. – 12 б.

170. Қабдешева, Ж. Жырдан маржан төгілді: 70 жылдық мерейтойына арналған кеш // Жайық үні. – 2014. – 6 ақпан. – 17 б.

171. Қажиахметов, М. Аруана–жыр: ақынның қаламгерлігі және адами тұлғасы жайында // Орал өңірі. – 2014. – 21 тамыз. – 9 б.

172. Қажымова, Л. Ақ шағаласын ардақтады Ақ Жайық: облыстық қазақ драма театрында ақынның шығармашылығына арналған «Жайықтан ұшқан аққу – жыр» атты кеш // Жайық үні. – 2014. – 25 қыркүйек. – 2 б.

173. Қазиева, Ж. «...Азайып неге кеттіңдер, даламның қарлығаштары–ай?!»: қаламгер, ақын Ақұштап Бақтыгерееваның әр түрлі тақырыптағы өлең жырлары туралы айтылған // Орал өңірі. – 2014. – 17 сәуір. – 10 б.

174. Қайырлиева, А. «Жайықтан ұшқан аққу жыр»: әдеби–сазды кеш // Қазақ әдебиеті және мемлекеттік тіл. – 2014. – №5. – 39-40 б.

175. Қайырова, Н. «Жайығым деп сыр ашып, жырдан төккен кестесін»: ақынның 70 жылдық мерейтойына арналған кеш // Жайық үні. – 2014. – 13 ақпан. – 13 б.

176. Қосжанұлы, Б. Жайыққа ғашық жүрек: ақынның мерейтойына орай Ақжайық ауданында әдеби–мәдени шара // Орал өңірі. – 2014. – 13 қараша. – 7 б.

177. Құмарұлы, Н. Өлең өрілген кеш // Орал өңірі. – 2014. – 29 мамыр. – 12 б.

178. Құсайын, Т. Ақұштап ақынның бақыты: «Жайықтан ұшқан аққу жыр» атты поэзия кешінде ақынның үш томдық жыр жинағының тұсаукесері // Егемен Қазақстан. – 2014. – 26 қыркүйек. – 7 б.

179. Мазимова, Р. Жайығым деп сыр ашып, Жырдан төккен кестесін: ақынның 70 жыл толуына орай поэзия кеші // Мектептегі кітапхана. – 2014. – №4. – 22-23 б.

180. Мақсотқызы, А. Алаш жырының Ақ шағаласы // Орал өңірі. – 2014. – 25 қыркүйек. – 24 б.

181. Мақсотқызы, А. «Жаңа туған баласы дарын болса...»: ақынның 70 жылдық мерейтойына арналған кеш // Орал өңірі. – 2014. – 11 ақпан. – 2 б.

182. Мақсотқызы, А. «Мен биыл 70–інші көктем көрдім»: облыстық қазақ драма театрында ақынның «Жайықтан ұшқан аққу–жыр» атты шығармашылық кеші // Орал өңірі. – 2014. – 27 қыркүйек. – 4 б.

183. Мәмет, С. Ақберен Ақұштап астаналықтарға жырдан шашу шашты // Егемен Қазақстан. – 2014. – 5 сәуір.

184. Мәмет, С. Өрнекті өлең, әуезді ән: ақынның өлеңмен өрнектеліп, әнге ұласқан кеші // Орал өңірі. – 2014. – 20 қараша. – 8 б.

185. Мынбаев, А. Алаштың артақтысы – ақын апа! 70 жасыңыз құтты болсын! // Жайық ұстазы. – 2014. – 10 қыркүйек. – 1 б.
186. Негимов, С. Ақұштап айдыны // Ана тілі. – 2014. – 12–18 маусым. – 5 б.
187. Нұрбай, А. Айбынды жырдың Ақұштабы // Жайық таңы. – 2014. – 13 қараша. – 1,4 б.
188. Нұрғали, Ж. «Ақ шағала» – Астанада: әдеби–сазды кеш // Орал өңірі. – 2014. – 8 сәуір. – 4-5 б.
189. Нұрланқызы, Г. «Ақ шағала» – Астанада: ақынның шығармашылық кеші // Қазақ әдебиеті. – 2014. – 21 қараша. – 2 б.
190. Оралбайұлы, Ө. Самал сезім: ақын Ақұштап Бақтыгереева өлеңдерінің поэтикасы туралы сыр–десте // Егемен Қазақстан. – 2014. – 3 қазан. – 10 б.
191. Орда, Г. Бұлақтайын мөлдіреген түп–тұнық..: ақын, қаламгер Ақұштап Бақтыгереева – қазіргі заман қазақ поэзиясының белді өкілдерінің бірі // Қазақ үні. – 2014. – 14 қазан. – 13 б.
192. Орынбасаров, Ә. Теректінің төрін тербетті: ақынның 70 жасқа толу мерейтойы // Орал өңірі. – 2014. – 25 қыркүйек. – 24 б.
193. «Отанға, туған Далама Жыр арнау – қарыз, борышым»: Астанада көрнекті ақынның шығармашылық кеші // Қазақ әдебиеті. – 2014. – 28 қараша. – 4 б.
194. «Өлеңмен өрілген шағала – ғұмыр»: облыс мектептері арасында ең тұңғыш «Ақұштап дәрісханасы» ашылуына байланысты байқау // Жайық ұстазы. – 2014. – 20 қараша. – 7 б.
195. Рақымқызы, Ш. Жайықпен жаны үндескен Ақ шағала // Жайық жұлдызы. – 2014. – №2. – 11-15 б.
196. Рахметова, Г. «Алаштың Ақ шағаласы»: мерейтойына арналған кеш // Самал. – 2014. – 5 наурыз. – 2 б.
197. Сағын, Т. Жұртына махаббаты алабөтен Ақұштап // Жайық таңы. – 2014. – 27 ақпан. – 5 б.
198. Сарбалаұлы, Б. Ақ Жайықтың Ақ шағаласы // Алматы ақшамы. – 2014. – 18 қазан. – 14-15 б.
199. Серікқызы, А. Ақынға құрмет көрсетті: қала әкімі Алтай Көлгінов ақын Ақұштап Бақтыгерееваны қабылдады // Жайық үні. – 2014. – 25 қыркүйек. – 2 б.
200. Серікқызы, Қ. «Жайықтан ұшқан Ақ шағала»: ақынның 70 жасқа толуына орай жыр кеші // Қазақ әдебиеті. – 2014. – 10 қазан. – 13 б.
201. Сомжүрек, Ж. Алаш жырының Ақ шағаласы // Орал өңірі. – 2014. – 18 қаңтар. – 8 б.
202. Сомжүрек, Ж. Қазақ өлеңінің Ақ шағаласы // Ақ Жайық. – 2014. – №2. – 103-116 б.
203. Сұлтанғалиева, Р. «Ақын жырын әр ғасыр мақұлдайды» // Ана тілі. – 2014. – 22–28 мамыр. – 6 б.
204. Сұлтанғалиева, Р. «Отанға, туған далама жыр арнау – қарыз,

борышым»: ақынның мерейтойы // Егемен Қазақстан. – 2014. – 5 мамыр.

205. Тоқмамбетов, Т. Жайықтың ерке самалы Алатауды баурады: М. Әуезов атындағы Қазақ мемлекеттік академиялық драма театрында ақынның шығармашылық кеші // Орал өңірі. – 2014. – 16 қазан. – 12-13 б.

206. Халауқызы, Р. Облыстық Ақұштап оқулары // Жайық ұстазы. – 2014. – 11 маусым. – 6 б.

207. Ширмединұлы, Б. «Ақ Шағала» Сырымға келді // Орал өңірі. – 2014. – 23 мамыр. – 4 б.

208. Шотпанов, А. Ақ Жайығын жырлайды ақын жүрек: ақынның шығармашылық кеші // Орал өңірі. – 2014. – 23 желтоқсан. – 12 б.

209. Шүйіншәлиева, М. Ақұштабын аялады Алатау!: Алматыда ақынның «Жайықтан ұшқан Ақ шағала» атты жыр кеші // Жайық үні. – 2014. – 9 қазан. – 1 б.

210. Шүйіншәлиева, М. Ақынның тойы басталды: облыс әкімі Н. Ноғаев ақын А. Бақтыгерееваны 70 жасқа толуына орай қабылдады // Жайық үні. – 2014. – 11 қыркүйек. – 2 б.

211. Жақып, М. Ақжайықтан келген ақын/ М. Жақып // Астана ақшамы. – 2014. – 18 қараша. – 8 б.

212. Шүйіншәлиева, М. «Ақ шағала» тебіrentті Атырауын!: ақынның Атырау өңірінде поэзия кеші // Жайық үні. – 2014. – 18 желтоқсан. – 6 б.

213. Базарова, А. «Өлең деген құдірет қой, шынында...»: ақынның шығармашылығына арналған әдеби-сазды кеш // Жайық үні. – 2015. – 19 наурыз. – 15 б.

214. Базарова, А. «Өлең деген құдірет қой, шынында...»: Жәңгір хан атындағы БҚАТУ–да ақынның шығармашылығына арналған әдеби-сазды кеш // Орал өңірі. – 2015. – 2 сәуір. – 10 б.

215. Жайықтан ұшқан аққу – жыр: ақынның шығармашылығына арналған кеш // Мәдениет. – 2015. – №1. – 59 б.

216. Жүсіп, Қ. Ана тілін жырымен асқақтатқан Ақұштап: туған тілін ту еткен // Қазақстан Заман. – 2015. – 26 қараша. – 20 б.

217. Қожабаева, Б. Жайық – Анам, Жайық – Елім, Отаным: ақынның шығармашылығын насихаттау мақсатындағы сабақ жоспары // Мектептегі мерекелер: тәрбие жұмыстарының сценарийлері. – 2015. – №7. – 5-6 б.

218. Мықтыбай, Н. Көңілі дархан, баршаға қамқор апа: ақын Ақұштап Бақтыгереева // Қазақстан әйелдері. – 2015. – №3. – 12-14 б.

219. Ниетқалиева, Г. Ақ Жайықтың Ақ шағаласы // Айқын. – 2015. – 17 қаңтар. – 6 б.

220. Оразаев, Н. Керекуден келген сый: Орал қаласына келген ҚР еңбек сіңірген қайраткері, павлодарлық ақын Арман Қани ҚР еңбек сіңірген қайраткері, ақын Ақұштап Бақтыгереевамен кездесті // Орал өңірі. – 2015. – 11 шілде. – 2 б.

221. Сәулелер жерге тұр саулап: Қазақтың ақын қыздары А.Бақтыгереева, М. Айтқожа, Г. Салықбай, К.Ахметова т.б. жас ақын қыздардың поэзиясы берілген // Қазақ әдебиеті. – 2015. – 6 наурыз. – 6 б.

222. Рахметова, Г. Жайықтың Ақ шағаласы, ақын қызы: ақын туралы сабақ жоспары // Мектептегі кітапхана. – 2015. – №2. – 32 б.

223. Есмұханова, С. Жайығым деп сыр ашқан ақын: Қадыр Мырза Әлі атындағы мәдениет және өнер орталығында ақынның шығармашылығына арналған әдеби кеш // Сақшы. – 2016. – 16 ақпан. – 8 б.

224. Жасқайрат, Т. Қадыр орталығындағы кездесу: ақынға арналған «Жайығым деп сырашып, жырдан төккен кестесін» атты әдеби–поэзиялық тағылымды кеш // Жайық ұстазы. – 2016. – 28 ақпан. – 7 б.

225. Жолдығали, Г. Өлең – сыр мен жыр – кесте: ақынның шығармашылығына арналған рухани кеш // Орал өңірі. – 2016. – 6 ақпан. – 12 б.

226. Жолдығали, Г. «Сіңліге сыр»: Назарбаев зияткерлік мектебінде ақынмен кездесу өтті // Орал өңірі. – 2016. – 20 ақпан. – 12 б.

227. Құбаева, Б. Ақжайық–Ақұштап – Ақ шағала: 70 жылдық мерейтойына арналған әдеби–сазды кеш // Қазақ тілі мен әдебиеті. – 2016. – №9. – 124-127 б.

228. Мұсағалиева, Р. «Ақұштап поэзиясын тану» қолданбалы курсы: ақын поэзиясы жайында // Ұлағат. – 2016. – №6. – 50-57 б.

229. Ақжайықтың «Ақшағаласы» Қазталовта // Отбасым. – 2016. – №5–6. – 136-141 б.

230. Ақұштап ақын – құрметті азамат!: А. Бақтыгерееваға Батыс Қазақстан облысының «Құрметті азаматы» атағы берілді // Қазақ әдебиеті. – 2017. – 13 қазан. – 5 б.

231. Ақын апалар қайда жүр?: «Ақ босаға» газетінің жаңа айдарының алғашқы қонағы Ақұштап Бақтыгереева // Ақ босаға. – 2017. – қаңтар. – 6-7 б.

232. Аян, Ғ. Ақұштап Бақтыгереева публицистикасы тұңғыш еңбек қорғалды // Орал өңірі. – 2017. – 29 маусым. – 6 б.

233. Әлжанұлы, Б. Сәби Ақұштаптың тұсауын ақын Ақұштап кесті // Орал өңірі. – 2017. – 7 ақпан. – 12 б.

234. Оразаев, Н. Ардагер мен ақынның марапаты: облыс әкімі Алтай Көлгінов соғыс және еңбек ардагері Мұхтар Әжіғұлов пен ақын Ақұштап Бақтыгерееваға Батыс Қазақстан облысының құрметті азаматы марапатын табыстады // Орал өңірі. – 2017. – 18 қараша.

235. Құтты болсын!: ақын Қазақстан Республикасының тұңғыш Президентінің мәдениет саласындағы мемлекеттік стипендиясының иегері атанды // Орал өңірі. – 2017. – 23 желтоқсан. – 1 б.

236. Шүйіншәлиева, М. Ақынның «ерке» күшігі: ақын Ақұштап Бақтыгереева // Орал өңірі. – 2017. – 10 қаңтар. – 8-9 б.

237. Ақұштап Бақтыгереева: Қазақстан Республикасының 2018 жылғы әдебиет пен өнер саласындағы мемлекеттік сыйлығын беру туралы Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығы, 2018 жылғы 28 қараша №794 // Қазақстан Республикасының Президенті мен Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілер жинағы. – 2018. – № 66. – 38-39 б.

238. Ахметова, К. «Бесік тербетіп отырып, өлең жазам...»: ақынның

шығармашылығы жайында // Қазақ әдебиеті. – 2018. – 3 тамыз. – 8 б.

239. Әдебиет және өнер саласындағы мемлекеттік сыйлық кімдерге бұйырды?: ҚР Президенті Н. Назарбаевтың қаулысымен әдебиет пен өнер саласындағы Мемлекеттік сыйлықтың иегерлері анықталды // Қазақ әдебиеті. – 2018. – 14 желтоқсан. – 3 б.

240. Бияшева, Г. «Бұл марапат – Ақ Жайыққа алғысым»: облыс әкімі Алтай Көлгінов ҚР Тәуелсіздік мерекесі қарсаңында Мемлекеттік сыйлыққа ие болған ақынмен кездесті // Орал өңірі. – 2018. – 20 желтоқсан. – 2 б.

241. Жолдығалиқызы, Г. Ақын әкім бола ала ма?: ақынмен кездесу кеші өтті // Орал өңірі. – 2018. – 2 маусым. – 3 б.

242. Жүсіп, Қ. Қазақтың ақын анасы: ақын А.Бақтыгереева // Үш қоңыр. – 2018. – 21 қыркүйек. – 5 б.

243. Имашева, А. «Қазір бізге бөлінбейтін біртұтас қазақ керек»: ақынмен кездесу // Орал өңірі. – 2018. – 28 тамыз. – 12 б.

244. Кемелбаева, А. Портреттік әңгіме: Мира Шүйіншәлиеваның Ақұштап Бақтыгереева туралы жазғаны // Қазақ әдебиеті. – 2018. – 30 наурыз. – 13 б.

245. Құспанова, А. Мақтан етер қазақ қызы: Ақұштап Бақтыгерейқызы ел ішінде // Игілік. – 2018. – №3. – 40-41 б.

246. Мықтыбай, Н. Аналар галереясы – ақын жырында: ақын туралы // Айқын. – 2018. – 25 тамыз. – 19 б.

247. Сәрсенбай, Қ. Анасын сағынғандар оқитын кітап: ақын шығармашылығы // Орал өңірі. – 2018. – 23 тамыз. – 5 б.

248. Сисенғали, З. Ақ Жайықтың ақ желкені: ақын шығармашылығы // Ана тілі. – 2018. – 16–22 тамыз. – 9 б.

249. Айтқалиева, А. «Жайықтан ұшқан аққу жыр»: ақынның 75 жас мерейтойына орай облыстық Ақұштап оқулары байқауы // Орал өңірі. – 2019. – 26 сәуір. – 9 б.

250. Ақжайықтың Ақ шағаласы: әдеби–сазды кеш // Сақшы. – 2019. – 3 қыркүйек. – 3 б.

251. «Ақ Шағала» жетпіс бесте! // Жайық үні. – 2019. – 22 тамыз. – 1, 4 б.

252. Ақынға құрмет көрсетті: әдеби–сазды кеш // Пульс. – 2019. – 5 қыркүйек. – 11 б.

253. Әлібекұлы, Ә. Мерейтойлық көш–керуен: ақынның 75 жасқа толуына орай өткізілетін іс-шаралар // Орал өңірі. – 2019. – 5 ақпан. – 8 б.

254. Әлімақын, Д. Өлең намыстан туады: А. Бақтыгереева // Қазақ әдебиеті. – 2019. – 31 мамыр. – 6-7 б.

255. Бияшева, Г. Ақынның тойы – елдің тойы: ақын А.Бақтыгерееваны 75 жас мерейтойымен облыс әкімі Ғали Есқалиев арнайы құттықтады // Орал өңірі. – 2019. – 27 тамыз. – 2 б.

256. Болатұлы, А. Ақұштап ақын – ел төрінде // Орал өңірі. – 2019. – 7 маусым. – 10 б.

257. Ғұбайдуллин, Б. Ақжауындай ақжелең жырлар: ақын Ақұштап

Бақтыгереева – 75 жаста // Айқын. – 2019. – 25 қыркүйек. – 7 б.

258. Ғұбайдуллин, Б. Ақ жауындай ақ желең жырлар: ақынның жалынды жырлары туралы // Орал өңірі. – 2019. – 20 қыркүйек. – 10-11 б.

259. Джукина, С. «Жайықтың Ақ шағаласы»: поэзия кеші // Орал өңірі. – 2019. – 27 тамыз. – 7 б.

260. Жазықбай, Т. Жырлары ақиқаттың айнасына айналған // Орал өңірі. – 2019. – 21 мамыр. – 5 б.

261. Жайық қызы: ақын Ақұштап Бақтыгереева // Мерейлі мекен. – 2019. – №20–21. – 18-19 б.

262. Жолдығали, Г. «Тартылып жатқан жағана, тамып тұрменің көз жасым...»: ақынның «Өлең-өмір» атты шығармашылық кеші // Орал өңірі. – 2019. – 24 қыркүйек. – 10-11 б.

263. Құттымұратұлы, Қ. Өмірі өлеңмен өрілген: ақын туралы // Егемен Қазақстан. – 2019. – 25 қыркүйек. – 14 б.

264. Мергенова, Р. «Жайығым деп сыр ашып, жырдан төккен кестесін»: әдеби-сазды кеш // Орал өңірі. – 2019. – 25 маусым. – 8 б.

265. Мықтыбай, Н. Ақжайықтағы ақын тойы: тұңғыш рет І облыстық Ақұштап оқулары болып өтті // Ана тілі. – 2019. – 23-29 мамыр. – 2 б; Айқын. – 2019. – 15 мамыр. – 8 б.

266. Ниетқалиева, Г. Жалғыздың жанын түсінер ақын ғана: Ақұштап Бақтыгереева // Қазақ әдебиеті. – 2019. – 8 қараша. – 7 б.

267. Нұғыманова, Э. Ешкімге ұқсамайтын жыр анасы: ақынның шығармашылығына арналған «Өлең-өмір» атты әдеби-музыкалық кеш // Жайық үні. – 2019. – 26 қыркүйек. – 8 б.

268. Тілекқабылқызы, Г. Ақ Жайықтың Ақ шағаласы – Жәнібекте // Шұғыла. – 2019. – 4 маусым. – 4 б.

269. Файзоллаұлы, Б. Ақұштап ақын ауыл – аймақтың құшағында // Егемен Қазақстан. – 2019. – 5 шілде. – 6 б.

270. Шерім, Б. «Жайықпен жаны егіз Ақұштап»: ақынмен кездесу кеші // Орал өңірі. – 2019. – 28 маусым. – 6 б.

271. Ақұштап ақынмен алыстан кездесу: Ұлттық академиялық кітапхана онлайн режимде ақынмен кездесті // Астана. – 2020. – 7 сәуір. – 16 б.

272. Ақын – құрметті профессор: Ақұштап Бақтыгереева Х. Досмұхамедов атындағы Атырау университетінің құрметті профессоры атанды // Орал өңірі. – 2020. – 2 желтоқсан. – 16 б.

273. Ақ Жайықтан жеткен ақ лебіз: ақын «Қазақ әдебиеті» газеті арқылы замандас қаламдасы Надежда Лушникова 80 жасқа толу мерейтойымен құттықтады // Қазақ әдебиеті. – 2020. – 20 қараша. – 3 б.

274. Ақын – құрметті профессор: Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, ҚР Мемлекеттік сыйлығының иегері Ақұштап Бақтыгереева Х. Досмұхамедов атындағы Атырау университетінің құрметті профессоры атағына ие болды // Орал өңірі. – 2020. – 2 желтоқсан. – Б. 16.

275. Ақұштап ақынмен алыстан кездесу: Ұлттық академиялық кітапхана онлайн режимде // Астана. – 2020. – 7 сәуір. – 16 б.

276. Алтайұлы, Н. «Ұлы мәдениеті бар ұлт ұлы табысқа кенеледі»: Жәңгір хан атындағы БҚАТУ–да ақынмен кездесу // Орал өңірі. – 2020. – 28 ақпан. – 7 б.

277. 2021 жылы Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасының мәдениет саласындағы мемлекеттік стипендиясы берілген адамдардың дербес құрамы // Егемен Қазақстан. – 2021. – 23 желтоқсан. – 2 б.

278. Қара жер қарашаға бұйыра ма?: ҚР Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысында Жер қатынастары бойынша заң жобасы туралы ақынның пікірі // Qazaq adabietі (Қазақ әдебиеті). – 2021. – 9 сәуір. – 7 б.

279. Мемлекеттік наградалармен марапатталды: Тәуелсіздік күні қарсаңында бірқатар азамат мемлекеттік наградалармен марапатталғаны // Егемен Қазақстан. – 2021. – 13 желтоқсан. – 2 б.

280. Мықтыбай, Н. Сергек ой, серпінді сөздің ұстасы: ақын А. Бақтыгереева шығармашылығы жайында // Жұлдыз. – 2021. – №6. – 198-205 б.

281. Рабаева, Я. Марапаттарыңыз құтты болсын!: облыс әкімі Ғ. Есқалиев ел Президентінің Жарлығымен мемлекеттік наградаларға ие болған батысқазақстандықтарды қарсылады // Орал өңірі. – 2021. – 17 желтоқсан. – 12 б.

282. Мықтыбай Н. «Сусын» үшін сотталып кете жаздағанбыз» немесе ана тіліміздің дамуына кедергі кімдер?: А. Бақтыгерееваның сөздері алынып, қазақ тілі, қазақ тілінің мәртебесі туралы жазылған мақала // Жұлдыз. – 2022. – №10. – 200-207 б.

283. Райымбекова М. Жауапкершілік. Мейірім. Жазу: «Алқаның» кезекті басқосуында жазудың сыры мен сипаты жайында ақын өз пікірін білдірді // Қазақ әдебиеті. – 2021. – 5 наурыз. – 1, 6-7, 22 б.

284. Түркі әлемінің сый-құрметі: Түркияның Бурса және Кония қалаларында 13-16 қазан күндері бүкіл түркі тілдес мемлекеттердің поэзия фестивалінде ақын А.Бақтыгерееваға Жәлеладдин Руми атындағы халықаралық сыйлық табыс етілді // Орал өңірі. – 2022. – 8 қазан. – 1 б.

285. Ақ жайықтың Ақ шағаласы // Сарайшық. – 2023. – №5. – 43-46 б.

286. Ақынға алғыс хат табысталды: жаңа жылда ақынға Аманат партиясы БҚО филиалының төрағасы Мұрат Мұқаев ҚР Президенті Қасым–Жомарт Тоқаевтың Алғыс хатын табыстады // Жайық үні. – 2023. – 12 қаңтар. – 6 б.

287. Ақұштап Бақтыгереева: 2023 жылы мәдениет саласындағы мемлекеттік стипендияны беру туралы: Қазақстан Республикасы Президентінің Өкімі / Астана, Ақорда, 2023 жылғы 29 желтоқсан № 104 // Қазақстан Республикасының Президенті мен Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілер жинағы = Собрание актов Президента Республики Казахстан и Правительства Республики Казахстан. – 2023. – № 69-70. – 5–16 б.

288. «Ақұштап – Ақ шағала»: Ақ Жайықтың «Ақ шағаласы» атанған ақын Ақұштап Бақтыгереева туралы жазылған ән // Қазақстан әйелдері. –

2023. – №1. – 15 б.

289. Қабышұлы, Ғ. Көңілі көлеңкесіз еді: ақынның қызметтесі жазушы Кәдірбек Уәлиев туралы айтқаны // Қазақ әдебиеті. – 2023. – 30 маусым (№26). – 8 б.

290. Талғатқызы, Д. БҚУ бұрымдылары ақынмен жүздесті: М.Өтемісов атындағы БҚУ // Жайық үні. – 2023. – 16 қараша. – 7 б.

291. Ұлт руханияты – түркі әлемінде: Астанадағы «EXPO» халықаралық көрме орталығында өтіп жатқан «EURASIAN BOOK FAIR – 2023» Еуразия халықаралық кітап көрме-жәрмеңкесінде «Атамұра» корпорациясының ұйымдастыруымен Ақұштап Бақтыгерееваның «Ақ шағала» атты жаңа кітаптың тұсаукесері // Қазақ әдебиеті. – 2023. – 28 сәуір. – 2 б.

292. Амандаулетова, Ф. Мазасыз жүрек жырлайды: ақынның мерейлі 80 жасқа толуына орай «Мезгілсіз жүрек жырлайды» тақырыбында поэзиялық кеш // Үш қоңыр. – 2024. – 9 ақпан. – 2 б.

293. Аманжол, А. «Ақ Жайық, сенсің әр кез сыйынарым»: Бәйтерек ауданының Байқоныс ауылындағы Қадыр Мырза Әли атындағы мектепте ақынмен кездесу кеші // Орал өңірі. – 2024. – 6 ақпан. – 8 б.

294. Бисен, Т. Арулар асыл жандар: Халықаралық әйелдер мерекесі қарсанында облыс әкімі Н. Төреғалиев Қазақстан Президенті Қ. Тоқаевтың құттықтау хаттың ақын Ақұштап Бақтыгерееваға табыстады // Орал өңірі. – 2024. – 12 наурыз. – 2 б.

295. Мүтиев, З. Ақ Жайық – жайық қызы жанарында: ақын Ақұштап Бақтыгерееваның шығармашылық әлемі // «Мәдениет. Ғылым. Қоғам». – 2024. – №1. – 136-142 б.

296. Айдарқызы, А. Ақ қанатты аппақ әлем [Мәтін] / Айзат А. Айдарқызы // Ана тілі. – 2024. – 22 тамыз (№ 33). – 6 б.

297. Айдарқызы, А. Ақ қанатты аппақ әлем [Мәтін] / Айзат А. Айдарқызы // Ана тілі. – 2024. – 22 тамыз (№ 33). – 6 б.

АҚҰШТАП БАҚТЫГЕРЕЕВАҒА АРНАЛҒАН ӨЛЕҢДЕР

1. Тұрғынбекұлы, С. Ақжайықтың аққуы: Ақұштапқа арналған өлең // Орал өңірі. – 1994. – 24 қыркүйек.

2. Мырза Әли, Қ. От пен судың арасы: Ақұштапқа // Мырза Әли, Қ. Алаштың арманы: жыр жинағы. – Алматы: «Санат», 2001. – 31-32 б.

3. Бисенғалиев, С. Жайық қызы: А. Бақтыгерееваға арналған жыр-шашу // Орал өңірі. – 2004. – 21 тамыз.

4. Ерғалиев, Қ. Шабыты шағаладай шарықтаған: Ақұштап Бақтыгерееваға арналған өлеңдер // Орал өңірі. – 2004. – 28 қазан.

5. Қаримоллақызы, Г. Жүрегі толы арман ән: А. Бақтыгерееваға арналған жыр-шашу // Өркен. – 2004. – №9. – қараша.

6. Қыдырниязова, Ш. Өзіндей болу өзгелер үшін ұлы арман: Ақұштап Бақтыгереева арналған жыр-шашу // Қыдырниязова, Ш. Елігі еркін даланың: жинақ. – Орал: «Ағартушы», 2004. – Б. 89; Орал өңірі. – 2004. – 28 қазан.

7. Мұштанова, Д. Апа: Ақұштап Бақтыгереева арналған жыр-шашу // Орал өңірі. – 2004. – 28 қазан.
8. Райымбекұлы, М. Ақұштап апам: Ақұштап ақын алпыста // Қазақ әдебиеті. – 2004. – 22 қазан. – 12 б.
9. Сейтақ, А. Ақұштаптың «Ақ шағаласы»: Ақұштап Бақтыгереева арналған жыр-шашу // Сейтақ, А. Ай мен ару: өлеңдер. – Алматы: Жазушы, 2004. – 130-131 б; Орал өңірі. – 2004. – 28 қазан.
10. Таубаева, А. Жырлары Жайығымен үндес ақын: Ақұштап Бақтыгереева арналған жыр-шашу // Жайық ұстазы. – 2004. – 11 қараша.
11. Сейтақ, Ғ. Ақ Жайық пенен Ақұштап: өлең // Сейтақ, Ғ. Тек пен тамыр: өлеңдер мен дастандар (1978-2003). – Алматы: «Арыс» баспасы, 2005. – 55–56 б.
12. Шахин, А. Ақ шағала: өлең // Орал өңірі. – 2007. – 6 желтоқсан. – 12 б.
13. Әмірбек, К. Бас әріп: Ақұштап Бақтыгерееваға // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 59 б.
14. Бисенғалиев, С. Алақан. Жайық қызы: өлеңдер // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 30-31 б.
15. Елеубаева, Ж. Қазақтың қызы – Ақұштап: өлең // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 35-36 б.
16. Каримов, Д. Ақұштап апайға: өлең // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 34-35 б.
17. Қосымбаев, М. Ақын Ақұштап Бақтыгерееваның 60 жылдығына арнау // Қосымбаев, М. Адыраспан: өлеңдер мен толғаулар. – Орал: «Ағартушы», 2009. – 106-111 б.
18. Кузовлева, Т. Қазақтың ақын әйелі: өлең // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 36-37 б.
19. Қыдырниязова, Ш. Өзіндей болу өзгелер үшін ұлы арман: өлең // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 44 б.
20. Молдағалиев, Т. Ақұштап қарындасыма: өлең // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 25-26 б.
21. Молдағалиев, Т. Мен сені білем сонау бала күніннен...: өлең // Орал өңірі. – 2009. – 17 қыркүйек. – 14 б.
22. Мұштанова, Д. Апама. Апа: өлеңдер // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 32, 45 б.
23. Мырза Әлі, Қ. Ақұштапқа: өлең // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын

шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – Б. 26 – 27; Орал өңірі. – 2009. – 17. – қыркүйек. – 14 б.

24. Райымбекұлы, М. Ақұштап апам: өлең // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 24 б.

25. Сейтақ, А. Ақұштаптың «Ақ шағаласы»: ақынның «Ақ шағала» атты жыр жинағы жарыққа шықанда туған өлең // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 46 б.

26. Сейтақ, Ғ. Ақ жайық пенен Ақұштап: өлең // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 28 б.

27. Тұрғынбеков, С. Ақұштапқа: өлең // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 33-34 б.

28. Шахин, А. Ақ шағала: өлең // Бақтыгереева, А. Гүлдесте: ақын шығармашылығы жайлы ой-пікірлер, сұхбаттар, арнаулар. – Орал: Ағартушы, 2009. – 29 б.

29. Шахин, А. Ақ шағала: өлең // Шахин, А. Жарқ еткен дәурен: өлеңдер, әңгімелер, хикаялар, деректі шығармалар. – Орал: «Ағартушы», 2009. – 18-19 б.

30. Қажиахметов, М. Ақұштап апам: ақын Ақұштап Бақтыгерееваға арналған өлең // Қазақ әдебиеті. – 2010. – 30 шілде. – 7 б.

31. Мұштанова, Д. Апа: Ақұштап Бақтыгерееваға // Қыдырниязова, Ш., Мұштанова, Д. Қос қанат: өлеңдер, айтыс, жұмбақтар, мақалалар. – Орал: «Ағартушы», 2010. – 125 б.

32. Мұштанова, Д. Шағала көңіл: Ақұштап апам // Қыдырниязова, Ш., Мұштанова, Д. Қос қанат: өлеңдер, айтыс, жұмбақтар, мақалалар. – Орал: «Ағартушы», 2010. – 126 б.

33. Балмолда, М. Алаштың қызы: өлең // Балмолда, М. Ақ тұлпар: өлеңдер. – Орал: «Ағартушы», 2011. – 239-240 б.

34. Айбергенов, Т. А-ға: өлең // Айбергенов әлемі. – 2012. - №7. – 25 б.

35. Балмолда, М. Алаштың Ақұштабы: өлең // Орал өңірі. – 2014. – 21 тамыз. – 8 б.

36. Бөрібекұлы, Ә. Ғайыптан шығып, Жайыққа қонған шағала: қазақ өлеңінің бір биігі А. Бақтыгерееваға арналған өлең // Орал өңірі. – 2014. – 20 қараша. – 8 б.

37. Зинешов, Б. Текке тартқан асыл жан: өлең // Жайық ұстазы. – 2014. – 20 қараша. – Б. 7.

38. Райымбекұлы, М. Ақұштап апам: ақын Ақұштап Бақтыгерееваның мерейтойына арналған өлең // Орал өңірі. – 2014. – 16 қазан. – 13 б.

39. Таубаева, А. Сіз 70-ке толғанда: өлең // Жайық ұстазы. – 2014. – 20 қараша. – 7 б.

40. Шахин, А. Арманға жеткен ақын: ақын, қоғам қайраткері Ақұштап Бақтыгерееваның 70 жылдығына арналған өлең // Жайық үні. – 2014. – 24 шілде. – 6 б.

41. Құсайынқызы, Д. Мақтануға болады: Ақұштап Бақтыгерееваға // Құсайынқызы, Д. Қолтанба: өлеңдер. – Алматы, 2016. – 160 б.

42. Ақұштап Бақтыгерееваға: өлең // Әбдіраш, Ж. Құлпытас. – Алматы: Мер-Press, 2017. – 169 б.

43. Кузовлева, Т. Қазақтың ақын әйелі: ақын Ақұштап Бақтыгереева арналған өлең // Орал өңірі. – 2019. – 20 қыркүйек. – 7 б.

44. Тұрғынбеков, С. Ақұштапқа: өлең // Орал өңірі. – 2019. – 20 қыркүйек. – 7 б.

АҚҰШТАП БАҚТЫГЕРЕЕВАНЫҢ СӨЗІНЕ ЖАЗЫЛҒАН ӘНДЕР

1. Жіберілген хат: сөзі А. Бақтыгерееванікі // Қалдаяқов, Ш. Сағынышым менің: әндер жинағы. – Алматы, Жалын, 1976. – 23-27 б.

2. Қыз сағынышы: сөзі А. Бақтыгерееванікі // Рүстемов, М. Өмір гүлі: әндер. – Алматы: Жалын, 1979. – 27 б.

3. Мен сені сағындым: әні С. Тұрғынбаевтікі; өлеңі А.Бақтыгерееванікі // Ән қанатында. 3-кітап. – Алматы, 1992. – 55 б.

4. Әлде сен де ғашықпысың, шағала?: ән / сөзі А.Бақтыгерееванікі; әні Т. Қайырбекотікі // Сұхбат. – 1993. – №29. – 4 б.

5. Жіберілген хат: сөзі А. Бақтыгерееванікі // Шәмші: Шәмші Қалдаяқовтың әндері мен ақындығы туралы / құраст.: К. Әмірбек. – Алматы, Нақ-нақ, 2002. – 106-107 б.

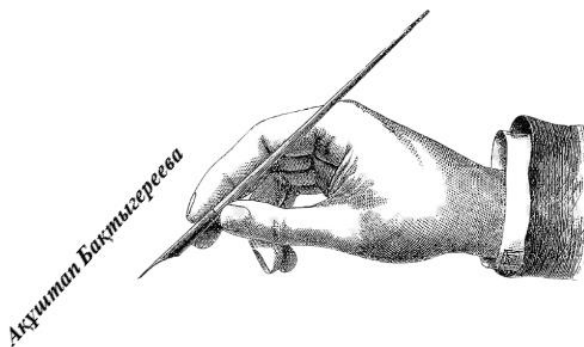
6. Туған жер: сөзі А. Бақтыгерееванікі; әні Ә.Әбдінұровтікі // Жауынгер әндері: Қазақстан композиторларының патриоттық әндер жинағы. – Астана, 2014. – 43-48 б.

7. Ғашықпысың, шағала: әні Р. Мадреевтікі; өлеңін жазған А. Бақтыгереева // Нұрымбетов, Е. Ақ Жайық саздары: партитуралар. – Орал, 2016. – Т.1. – 202-211 б.

8. Оралдың ерке самалы: әні И. Жақановтікі; өлеңін жазған А. Бақтыгереева // Нұрымбетов, Е. Ақ Жайық саздары: партитуралар. – Орал, 2016. – Т.1. – 50-59 б.

9. Сағындым, Жайық!: әні Г. Абдрашеванікі, сөзі А.Бақтыгерееванікі // Отаным: романстар мен әндер жинағы. – Алматы: ХанТәңірі, 2017. – 82-85 б.

АҚҰШТАП БАҚТЫРЕЕВА ТУРАЛЫ ОЙ-ТОЛҒАМДАР

Әзілхан Нұршайықов,
Қазақстанның халық жазушысы

Мен ақын қарындасым Ақұштап Бақтыгерееваны нәзік лирик деп жүрген едім, оның ауыл жайлы тебіренісін оқып, кей жігіттерде кездеспейтін азаматтың үні мен намыс оятар ойларына қатты разы болдым. Ол – өмірге ұлт мүддесімен қарайтын батыл ақын.

Сағынғали Сейітов,
ақын, сыншы, әдебиет зерттеушісі,
филология ғылымы кандидаты

Ажарың Ақ Жайықтың ақтығындай,
Мәртебең көтерілді бақ туындай,
Көзіне байтақ елдің көрінесің
Қазақтың өлеңінің аққуындай.

Зейнолла Қабдолов,
Қазақстанның Халық жазушысы,
әдебиет зерттеушісі,

Мен Оралды үш қызы арқылы жақсы танымын. Біріншісі аңызға айналған Қыз Жібек. Екіншісі – батырға айналған Ер Мәншүк, үшіншісі – өзіндік мінезі мен өз үні бар ақын – Ақұштап. Ендеше, мен бұл елдердің қыздары мықты-ау деп ұғынам.

Қадыр Мырза Әлі,
ақын, Қазақстанның халық жазушысы

Қыз дегенің болмысынан ана. Ал Ақұштап оған қоса болмысынан ақын. Осылай жаратылғанмен екі қасиеттің басын қосу да оңай шаруа емес. Ақұштап оған әуре болмайды. Ол өзін әрі ана, әрі ақын сезінеді. Өйткені осынау екі қасиетті құдірет Бақтыгерееваның басында біртұтас дүниеге айналған. Оның маңайындағы екі көздің бірі – ананың көзі болса, бірі – ақынның көзі.

Әбіш Кекілбаев,
Қазақстанның халық жазушысы,
мемлекет және қоғам қайраткері

Ақұштап Бақтыгереева әйелдерді емес, әйелдікті жырлайды, әйелдерді емес, әйелдікті қорғайды. Сол үшін де әйелді әйел етіп тұрған нәзіктікті дәріптейді. Тек нәзік жүректер ғана ел мен жердің, заман мен адамның қадір–қасиетін терең түсінеді. Біздің заманымызда адами жарастық пен үй–ішілік бақыттан асқан әлеуметтік мәселе жоқ. Ендеше, Ақұштап Бақтыгереева ең қажетті, ең қиын майданда шайқас салып жүрген ержүрек суреткер.

Қойшығара Салғараұлы,
жазушы, тарихшы–этнограф

Фариза мен Ақұштап – қазақ поэзиясында өзіндік жаңа леп алып келген ақындар әрі қос ақынымыз, орыс әдебиетіндегі Анна Ахматова мен Марина Цветаева сияқты егіз ұғымдар.

Қадыр Жүсіп,
ақын, филология ғылымдарының
докторы, профессор, Қазақстан
Жазушылар Одағының мүшесі

Ақұштап халық жүрегіндегі пернені дәл басады, әр оқырманның көңілін сайратып, жанын жайнатады.

Поэзиядағы нағыз Ана – Ақұштап, поэзиялық туындыларымен елді тербеткен Ана – Ақұштап, Ақұштап – Ел Анасы!

Айтқали Нәріков,
ақын, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі

...Ақұштап Бақтыгерееваның ақындық дауысы уақыт өткен сайын батылдыққа қарай бет бұруда. Оның өлеңдері өзінің сыршыл лиризмдік

қасиетін сақтай отырып, азаматтық тебіреніс орбитасына шығып отыр Ақын шығармасы жалпы адамзат әлеміндегі өзекті тақырыптарды қамтиды.

Серікқали Шарабасов,
әдебиеттанушы ғалым, профессор

Ақын мінезі әлі толассыз буырқануда. Дүние сырын кім түгел игерген. Сондықтан бір қолымен дүниені, екінші қолымен немерелерді тербетіп, Ақұштап ақын әлі мазасыз мінездерді, мазасыз қанатты өлеңдерді тудыра береріне оқырмандары нық сенді.

Серік Тұрғынбекұлы,
жазушы, ақын

Ақұштап өлеңімен де, қарасөзімен де қатар атсалысып, өткір жырларымен бірге батыл пікірлерді нысана еткен көсемсөздерді көбірек толғап жүрген ақын.

Ол үнемі өзінің ардақты ауылын, Ару Ақ Жайығын, аяулы Даласын ойлап, алаңдап жүреді. Ақ Жайықтың тәніне түскен дерт – ақын Ақұштаптың жанын жаралайды. Өйткені Ақ Жайық – оның өз анасы.

Шолпан Қыдырниязова,
ақын, Қазақстанның еңбек сіңірген
мәдениет қызметкері

Өзіндей тартыс, арпалыстан құралған,
Өзіндей болу өзгелерге ұлы арман.
Ақұштаптай қызы бар Жайық бақытты
Жұбан, Қадыр қатарында тұра алған.

Зейнолла Мүтиев,
әдебиеттанушы ғалым,
доцент, профессор

Ақын мінез байлығын Жайықтан алады, Жайық – Ақұштап қостағаны – ақынның тұлғалық мазмұн байлығын құрайды.

Ақұштап ақынның жанын жадыратар тақырып – Жайық десек,
қаламгердің әр жылдарда жазылған өлең–жырларында сол дәуірдің
сипатындағы өлке бейнесі өрнектеледі.

Айбатыр Сейтақ,
ақын, журналист,
ҚР Жазушылар одағының мүшесі

Әлі де аз Сіз жайлы білеріміз...
Жаныңызда болса да тірегіңіз,
Ақ Жайықта ән салып жүреді екен
Шағаладай шарқ ұрып жүрегіңіз!

АҚҰШТАП БАҚТЫГЕРЕЕВА ТУРАЛЫ ЗАМАНДАСТАР ЛЕБІЗІ

ЖҰМА-НАЗАР СОМЖҮРЕК,

Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі,
әдебиет сыншысы

ҚАЗАҚ ӨЛЕҢІНІҢ АҚ ШАҒАЛАСЫ

1. МАХАББАТЫ-АЙ АНАНЫҢ!

Ақ Жайықтың ақ шағаласы атанған, өзінің тамаша өлең–жырларымен қазақ поэзиясының аспанын биіктетіп, көкжиегін кеңейткен талантты лирик ақын Ақұштап Бақтыгерееваның «Ақ шағала» атты таңдамалысы мен өзге де жыр жинақтарын зерделеу барысында алдымен оның Ана тақырыбына арнаған топтама өлеңдеріне тоқталуды жөн санадым. Ақұштап жырлары кім–кімнің де анасына деген сағыныш–мұңын қозғап, жанарына жас үйірілтеді. Әр өлеңінен өз анаңның аяулы бейнесін, асыл қасиеттерін көресің, «құлыным» деген ыстық сөзі құлағыңа келеді. Қысқасы, өз жүрегіңнен шыққандай қабылдайсың. Балаға деген мәңгі махаббатын өзімен көрге бірге ала кеткен Ұлы Ана бейнесі көз алдыңнан кетпей ұзақ тұрып алады. Ия, әр ана – Ұлы!

Бір кезде мені осы үйде дара бақтың,

Қайтейін, оралар ма ол ғаламат күн?!

«Құлыным көзін іліп алсыншы», – деп,

Есіктен жайлап шығып бара жаттың.

Иә, менің де анам дәл осылай мәпелеп бәйек болып, бағып-қаққан еді-ау, әттең, кезінде қадірін жете білмедік-ау, махаббатына сондай махаббатпен жауап бере алмадық-ау деп, аяулы бейнесін көз алдыға елестете бастайсың. Ақұштаппен бірге сен де сонау-сонау бұлдырап артта қалған жылдарға қайта оралып, қалада оқуда жүріп, анаңды сағынышпен сарғайтқан, өзің де соншалықты сағыныш сезіммен ауылыңа аңсап келіп, ана құшағына енген кездерінді ойлап, көңілің сан түрлі күйге түседі. Аналарымыз «құлыным» деген жалғыз сөзге жан-жүрегінің бар жылуын құйып, ұл–қызына деген барша сағынышын сыйғызып, аналық махаббатын төгіп, ыстық леппен айтады екен-ау! Соны ақын «Жалғыз сөз» деген жырында тебіреніп жеткізген. Өмірде жақсы адамдардан «алтыным, асылым, күнім, гүлім, аққуым, ақ шағалам, ақ сәулем» деген секілді талай-талай тамаша сөздерді естіп жүрсе де: «Құлыным» деген сөзіңе, Жетпейді-ау соның бірі де!» – деп түйіндейді. Осы жыр жолдарынан аналардың емірене айтатын «құлыным» деген сөзінде қаншама ыстық сезім, құдіреттей аналық махаббат жатқанын түйсіне түсесің. Тіпті осы бір сөздің керемет қасиетін қайта танығандай боласың. Оның ана туралы қай жырын оқысаңыз да ормандай ой кешіп кетесіз. Ол анасын аңсап келіп, еркелеп жатып та, тұрып та, сырласып отырып та, сағынып қаладан жазған хаттарында да, тіпті анасы қайтыс болғаннан кейін де оның рухымен тілдесіп мұң шаққан шақтарында да өмір мен адамдар жайлы, сол өмірдегі

әділетсіздіктер мен қайшылықтар, шырылдаған шындықтар жайында толғанады; қамықтырған күйініштері мен сүйіндірген сүйініштерін анасына жайып салады, шерін шертіп, мұңын шағады.

А. Бақтыгереева «Ана жүрегі», «Ана махаббаты» атты жырларына кісіні қайран қалдыратын ел аузындағы мысал, аңыз–әңгімелерді арқау еткен екен. Ол аңыздар ауызша таралып айтылып жүргенімен, кестелі де көркем жыр жолдарына түсірілгенде, көңіл толқытып, әсері арта түскен. Алғашқы аңызда жігіттің ғашық боп жүрген қызы айтуға ауыз бармайтын шарт қояды:

Қинады, қыздың шарты бөлек екен,
О, сұлу, неткен қатал, керемет ең?!
«Анаңның жүрегін ап келген күні
Мен саған жар боламын» деген екен.

Ғашықтық алапат сезімнен есі ауысқан жігіт анасының жүрегін жұлып алып, келе жатқанда сүрініп құлайды. Сонда ана жүрегі «Құлыным–ай, байқасаңшы» деп тіл қатқан ғой. Міне, осы аңызды ақын аналардың асқан мейірімді, балаға деген махаббаты шексіз екенін суреттеуге шебер пайдалана білген. Екінші мысал–аңызда өгей шеше мен туған шешені тел еміп өскен жігіт шын анасы қайсысы екенін анық білмейді екен. Күндердің күнінде оның туған анасы кім екенін анықтау керек болады. Хан баласын ажалдан құтқарған қызметі үшін жігіттің туған анасына сарай салып бермекші. Екі ана да «Мен тудым!» десіп таласыды. Сонда Хан «Екеуіңе екі сарай саламын да, баланы да екіге бөліп беремін» деп, айбалта алдыртады. Сарайға қызыққан өгей шеше келіседі. Сонда туған анасы:

Еңіреп енді бірі зар жылаған,
Бөліске түспесін деп сорлы балам.
«Мен үшін бөле көрме, жер бетінде
Құлыным аман жүрсе болды маған», –

деп баласының амандығын тілейді. Осынау жыр жолдарындағы ана сөзін оқығанда: «Ойпырмай, аналарымыз көрде де «құлынымдап» жатқан шығар» деп, жанарымды жас жуып кетті. Екі аңыздың екеуі де дана халық қана тудыра алатын шын мәнінде нағыз даналық туынды. Ана бейнесін, оның балаға деген шексіз мейірімі мен махаббатын айтып жеткізуде қазақ халқының бұл егіздей екі аңызынан асқан шығарма болуы мүмкін емес! Ақын Ақұштап ел аузындағы осы тамаша екі аңызды жыр жолдарына түсіріп, өте жақсы іс атқарған. Біз қанша «Ана, ана» деп ән салып, шығарма жазып, дәрістер оқып, ананы құрметтеп, қадірлеуге шақырып, үндеп жүргенімізбен, осы екі аңыздан асырып айта алмас едік. Олай болса, Ақұштаптың осы «Ана жүрегі» мен «Ана махаббаты» жыры орта мектептердің әдебиет хрестоматияларына енгізіліп, тәрбиенің бір тәлімді құралына айналуы тиіс дейміз.

2. ЖАЙЫҚПЕН ЖАНЫ ЕГІЗ

Ақұштаптың замандас ақындары қатарында осалы жоқ. Бүгіндері әрқайсысы бір–бір мәуелеген бәйтерек, қазақ поэзиясының мақтаныш жарық жұлдыздары. Дегенмен солардың ішінен Ақұштап жырлары маған ерекше

ыстық әсер етеді, жан–жүрегімді бөлекше баурайды. «Қандай ерекше қасиетімен?» деген сұрақ туады. Міне, бұл әрі заңды, әрі жауабына ойланатын сұрақ. Ақұштап жырларының көркемдігі Фариза, Марфуға, Қанипа, Мағираш, Күләш жырларынан асып түседі деп кесіп-пішіп айта алмас едім. Өлеңде көркемдікпен бірге толып жатқан асыл қасиеттер бар ғой. Сол асылдардың асылы – шынайылық. Ақұштап жырларының жүрегінді жаулап, жаныңды баурайтын басты қасиеті сезім шынайылығы екені айдан анық. Ол қай тақырыпқа қалам тартап, нені, кімді жыр етсе де, оқырманның өз ойының үсітнен дөп түсіп, оның жан-сезімінің сым пернесін сыңғырлата шертіп, сазды үні кісі көңілін тербейді. Ақұштап өлеңдерінің қағидаға айналғандай тағы бір қасиеті – шынайы сезім мен әдемі де әсерлі ой бірімен бірі астасып, астарланып, қатар өрбіп отырады. Сөйтіп, екі әсерге бірдей бөленесіз. Әдемі әсер алып қана қоймай, ақын бастан кешкен күйді бірге кешесіз, сол оқиғаға өзің қоса қатынасқандай, сол көріністі бірге көріп тамашалағандай боласыз.

Өткен XX ғасырдың алпысыншы жылдар поэзиясындағы Қадыр Мырзалиев бастамашы болған бір жақсы һәм тамаша жетістік – өлеңге көркемдік тұрғысынан ғана келмей, сол өлеңмен, әсіресе өлең түйінімен ой айту, оқырманға ой салу. А.Бақтыгереева – осы позицияны берік ұстанып келе жатқан ақындарымыздың бірі. Ол табиғаттың кез келген құбылысын жырлап, соны суреттей отырып, бір тың, тосын ой тауып айтады және солар салиқалы, салмақты ойлар болып шығып жатады. Ақұштаптың табиғат құбылыстарынан ой түю қабілеті, тапқырлығы кісі таңданарлықтай деуге болады. Және оның сол айтқан ойы осы өлеңіммен қалайда бір ой тауып айтайыншы деген арнайы мақсаттан емес, оның өзінің ақындық даралық болмысынан табиғи түрде туындап жатады. Оның көз алдына табиғаттың, болмыстың көркем суретімен қоса бейнелі ой қатар келіп отырады. «Раушан гүлі» жырында:

Сыйлады досым раушан гүлін құлпырған,

Әр жапыраққа сұлулық жұпар сыр тұнған, –

деп бастап, келесі шумақтарда ақын қырқылып әкелген гүлдің бірер күннен кейін қурап солатынын, бірақ тамыры туған жерде аман қалған гүлдің келесі көктемде қайтадан бүр жарып, жұпар шашып, қашан солғанша адамға қуаныш сыйлап өтетінін айта келіп:

Жазылған гүлге қайтадан түлеу жаңарып,

Сан көңілдерге қуаныш нұрдай таралып.

Гүл екеш гүл де ұзартады екен ғұмырын,

Тамыры жатса туған жерінен нәр алып, –

деп, аса салмақты әрі әсерлі ой түйіндейді. Гүл өмірінен өз өмірінңе ұқсастық табасың. Туған жерде таралған тамыр-ұрпағың ғұмырыңды ұзартып жалғастырады. Ұрпақ – тамырың гүлдей қайта көгеріп, көктегенің емес пе? Ақұштап – бір сәт те ойланбай жүре алмайтын ақын. Оны ақын қыздар арасындағы Қадыр десе болар. Қара теңіз курортында демалып жатқан ақын:

Көз тоймайды көгілдір тау көркіне,

Көгілдір су шипа болар дертіне, –

деп, жұмақтай мекендегі тау мен теңіздің сұлу суретін салып, бейнелеп келе жатады да кенет көңілі бұзылып, төтен ойдың шетін шығарып, соны

қатар өрбіте бастайды. «Қыз-ау» деген ауылдағы жеңгесінің сөзін сағынып, ана тілінде бір қандасымен жан сырын шерткісі келеді, мынау ғажап тамаша табиғаттан алған әсерін айтып бөліскісі келеді. Бірақ айналасындағылардың бәрі орыс тілділер кілең.

Өлшеу қиын сағыныштың шыдамын,
Ұзарып та кеткендей ме мына күн.
Айырса егер ана тілден – анаңнан,
Адам үшін қажет болмас жұмағың, –

деп бір-ақ қайырады. Ақынның көз алдындағы тау мен теңіздің бар сұлулығы әп-сәтте ғайып болады. Жаңа ғана ақынмен бірге табиғатты тамашалап, әрі жақсы жыр оқып сергіп отырған сенің де көңіл күйің ортайып, ана тіліңнің жайын ойлап, ішің айрандай ашып қоя береді.

Ақындар үшін жырлайтын тақырыптар сан алуан. Солардың ішінде табиғат лирикасы мен туған жер ерекше орын алады. Өйткені бұл екеуі – ақынның туған анасынан кейінгі екінші анасы, жанының егізі.

Алдымнан шықшы, ақ боран,
Шабытың болар сақтаған.
Менің де жаным мазасыз,
Бұрқанбай тыным таппаған,
Алдымнан шықшы, ақ боран!

Осы жыр жолдарынан бұрқанбай тыным таппайтын табиғаттың ақ боранымен жаны үндес ақын мінезін көресің. Ақұштап ақын табиғатты сырттай тамашалап суреттемейді, онымен тілдесіп, құрбысындай сырласады. Ол, әсіресе, өзінің Ақ Жайығына деген ыстық сезім махаббатын ондаған өлең жазса да жыр етіп тауыса алмай қояды. «Жайыққа сәлем де сен» атты жырындағы:

Сен Жайыққа айт, ерке қыз келеді де,
Өлең жазып ақ көйлек желегіне.
Сағынышы басылмай жүр дегейсің,

Құлаш ұрып қайтпаса тереңіне, – деген басқы шумақтың өзінен-ақ Ақұштапқа тән шынайы сезімнің жан жадыратар жып-жылы лебі еседі. Осында тұнып тұрған эпитет, теңеу, метафоралар жоқ. Бірақ сезім шынайылығымен жаныңды баурайды. Жыр соңында ақын дәстүрлі жүрісінен жаңылмай, әдемі ой айтып, өзінің арналы да арынды өзеніне тартып туған бірбеткей өр мінезін танытады.

Осы тұста айдынды Ақ Жайықтың екі ақын қызы Фариза мен Ақұштаптың табиғат лирикасындағы ерекшелікті, бір-бірінен өзгешелікті айта кетер болсақ, Ф. Оңғарсынова жырларында табиғаттың таза өз бейнесі басым суреттеледі. Ал Ақұштапта суреттен ой басым түсіп жатады.

Абай жыл мезгілдерін суреттегенде сол кездегі елдің тұрмыс-тіршілігін қоса жырлап отырады ғой. Ақұштап та солай табиғат құбылыстарынан тың ой туындатып, сурет пен ойды қыз бұрымындай қатар өріп және кейде оған ел өмірін сабақтастырып жібереді. Мысалы, «Күзгі Жайық» жырында солай:

Айдында баржа-қайықтың,
Жылжыған ізі қалады.

Арнасында да Жайықтың,
Алтын дән көшіп барады.

«Қалай әдемі айтқан!» – дейсің. Және Жайық пен қайықтың ұйқас жағынан да, мазмұн жағынан да үндесе кеткенін қараңызшы. Жырдың соңғы жолы қандай әсерлі! Ақын Ақ Жайығының жағасында жайғасып алып, онымен сыр бөліседі, назын айтады. Ашуға мініп, қаһарымен қалтыратып, қатты тасыған кездері: «Сабыр, Жайық, сәл кідір, сабаңа түс», – деп, сабырға шақырады. Анадай ел тағдырын ойлап, апат әкелмеуді өтінеді. Құрғақшылық болса, сай-салаларды суға толтырып, арқырап-сарқырап тасуын тілейді.

Табиғаттың таңдамалы туындыларының бір тамашасы – бұлбұл құсқа арнаған өлеңін, кәне, оқып көрелік:

Сайрайды бұлбұл биіктен алып дауысын,
Тербелтіп бақты, мүлгітіп бүкіл тау ішін.
Сайрайды бұлбұл құбылтып үнін тынбастан,
Тіршілік оған риза сол бір әні үшін.
Өн қажет гүлге қырларды жапқан көктемде,
Өн қажет шыңға сәулесін ақ таң төккенде.
Не жетсін, шіркін, ғажайып мынау өмірде,
Бір рет нағыз бұлбұлша сайрап өткенге!!!

Ақын бұлбұл әнін барлық жанды тіршілік иелерімен бірге гүлге де, тауға да, тасқа да тыңдатады және мүлгіте тыңдатады. Бұлбұлдың өз әнімен бар табиғатты маужыратып тастайтынын жүрегіңе жеткізе жырлайды. Оған қоса сол бұлбұл секілді барша ел-жұртты өнерімен сүйсіндіріп, жырмен тамсандырып сайрап өтер ме еді деген арман–ойын айтады. Және бұлбұлмен орайластырып, орнымен келістіріп айтады. Ақұштап – сол арманына өмірде жеткен ақын, бұлбұлша дауысын биіктен алып сайрап келе жатқан ақын.

«Зиялы арна» атты жырында ақын қыз сүйікті өзені Ақ Жайық жағасында қалың ойға шомып тұрып:

Сырлассайшы менімен, зиялы арна,
Жетелеген қызыңмын қиялы алға.
Ұқсасам деп өзіңе армандап ем,
Қайдам, сенше теңізге құя алам ба?! –

деп тебіренеді. Ақ Жайық бірде арнасынан асып төгіліп, бірде шалқып тасып, теңізге құйып, сол теңіздің суын тұшытып, балық байлығын арттырып жатса, халқымыздың сүйікті ақын қызы Ақұштаптың да өлең–жырлары қазақ поэзиясының алтын қорына мөлдір бұлақ суындай құйылып, қосылып жатқан және байытып жатқан құнды қазыналар екені айдан анық!

3. ӨРЕЛІ ОЙЛАР ОЙ САЛАДЫ

Ақұштап – айдынында ақшабақтай шоршып–ойнап, толқынымен жарыса жүзіп өскен Ақ Жайығына қай жағынан да ұқсап, тартып туған ақын. Жайық бірде буырқанып тулап ақса, арнасы кеңіп, жазыққа шыққанда сабырмен шалқып ағып жатпай ма. Сол кезде оны кең пейілді аналарға, маңдайы кере қарыс ақылман даналарға ұқсатасың. Ақұштаптың өзі де,

жырлары да сондай. «Біреуде жас та болса, даналық бар, Біреуде қарт та болса, шалалық бар» деп, бір ақын жазғандай, оның 1967 жылы, бар болғаны 23 жаста ғана, бап–балғын өрімталдай шағында жарыққа шығарған «Өрімтал» атты алақандай жыр жинағы ормандай ойлы өлеңдерге толы болатын.

...Жігіттер ажалға да имейтұғын
Оп-оңай иеді екен қызға басын.

...Қызық қой, шіркін, өмір, өзге жанның
«Сүйіктім» дегізетін тентек ұлын.

...Еркектің жасықтарын «әйел» дейді-ау
Әйелдің қасиетін ұқпайтындар.

...Өссе елдің көркі деген гүл деген,
Қызды кейде тең көрмеген ұлменен.
Ұлдарыңның ержеткенде бәрібір
Қыздан бақыт іздейтінін білмеген.

Қандай әдемі әрі ұтымды, әрі ойнақы көркем ойларды тауып айтқан десеңізші! Жас ақын қыз сол кездің өзінде көкірек көзінің қырағылығын танытқан болатын. Ақұштаптың өрімдей «Өрімталымен» қазақ поэзиясына қандай жаңалық әкелгеніне кейінгі тарауда арнайы тоқталатын боламыз. Мені Ақұштап өлеңдеріндегі философиялық ойлар өте–мөте қызықтырады.

Мөлдірді аңдамаймыз бұлақ тұнбай,
Өмірде ойланбаймыз сұрақ тумай.
Біз жүру, жүзуге де үйренбейміз,
Алдымен қара жерге құлап тұрмай.

Бұл жыр шумағын мен оның газетте жарияланған өлеңдері ішінен қойын дәптеріме көшіріп жазып алыппын. Қай жылы екені есімде жоқ. Дегенмен ол бұл өлеңді отызды орталаған шамасында шығарған болу керек деп шамалаймын. Ақұштап өмірден көргендері мен түйгендерінен осындай түйіндер түюге шебер. Үсітене үстірт қалқып оқыған адамға ақын бәріміз былайша да білетін жайларды айта салып отырған сияқты. Бірақ аталмыш жыр шумағы ақынның үлкен ой үстінде отырып, мынау қызығы мен шыжығы, бейнеті мен зейнеті, тәттісі мен ащысы, сәттісі мен сәтсіздіктері, жақсылықтарына қоса жамандықтары, әділетсіздіктері, алдыңнан кесе көлденең тұрып алатын таудай қиындықтары бір–бірімен қабаттасып жататын өмір туралы толғаныс–тебіреніс сәттерінен туған.

Өлеңнің алғашқы жолы лай болмаса, мөлдір судың қадірін білмес едік деп қана тұрған жоқ, өмірдің шыжығы болмаса қызығының, ащысы болмаса тәттісінің қадірін білмейтінімізді айтады. Ал екінші жолдың айтары мен мағынасы тіптен зор. Бұл жыр жолы өмірдің Ұлы Ұстаз екенін айтып тұр! Өмір біздің алдымызға шешуші қиын сұрақтар мен мәселелерді көлденең тартпаса, адамдар, шынында, ойланбас та, толғанбас та еді. Сол сұрақтардың жауабын, мәселелердің шешуін іздей жүріп, ойлана–толғана жүріп, ақылымызға ақыл қосылады екен, соның нәтижесінде жай ас ішіп, аяқ босатар

пенделер жанындағы төмендегі орыннан жоғарылап, одан биіктегі адамдар қатарына қосылады екенбіз. Одан әрі қандай адамдар қатарына қосыламыз? Ол әркімнің қалай ойлануына, бас ішіндегі Алла салып берген ғажап қасиет иесі – миды қалай пайдалануға, оны қалай жұмыс істетуге байланысты.

Ақұштап ақын мағынасы терең осынау философиялық ой түю дәрежесіне көтерілгенге дейін және сол ойын жұп–жұмыр етіп, келісті ұйқас, көркем сөздермен бере білген шеберлікке жеткенге дейін ойға тыным, миға тыныштық бермегенін аңғарасың. Миға тыныштық бермеу дегеніміз – көп оқу деген сөз. «Оқымаған ми сасиды» депті Бауыржан батыр. Оқымасаң, тоғышар, топас болып қаласың дегені ғой бұл. Баукең өзі айтқандай, көп оқымаса, қатардағы батырлардың бірі болып қана қалар еді. Көп оқуының арқасында дара батыр, әрі батырлардың арасында дана батыр болды. Үлкен өкініш сол – қазіргі қоғамымызда оқымағанның салдарынан миллион милар сасып, тіпті адамзат ақылсызданып барады.

Жағадан суға бойлаған сайын тереңдей беретіні секілді, төрт жол жырдың әр жолынан баспалдақтап әрі аттаған сайын мағынасы да күрделеніп барады. Өлеңді оқи отырып, өзіңнің өткен өміріңе еріксіз көз жібересің. Қай тұста, қай жерде қалай сүріндің, себебі не еді, неден қателестің? Соларды ой елегінен өткізіп, бірер сәт қамығып та аласың. Өйткені жай сүрінген емес, қатты құлап, қасірет шеккен кездерің де болған ғой. Қатал тағдыр деп тағдырды да айыптаған шығармыз. Көбіне соның өздеріміз кінәліміз. Жас бала бірер құлап–сүрініп, жүруді үйреніп кетсе, үлкендер өмірде олардан әлдеқайда көп қателеседі екенбіз. Иә, өмірде жұмбақ та көп, сұрақтар да көп. Жауабын үнемі дөп таба бермейміз. Өмірдің күрделілігі де сонда. Міне, Ақұштап ақынның жалғыз шумақ өлеңінен өрбіген ойлар осындай. Ойлы ақынның оқырманға үлкен ой салғаны осы десек керек.

Қазақ философиясының бастауында әл-Фараби бабамыз тұр. Одан кейін қазақта философиялық ойларын қара сөзбен жазып қалдырған – ұлы Абай. Ол екі ортада әлденеше ғасырлар жатыр. Бірақ сол аралық уақыттарда қазақтың философиялық ойы тоқырауға ұшыраған жоқ. Шыңғысхан Отырарды күйретіп, жазу–сызуымызды жойып жібергеннен кейін біздің жазба әдебиетіміз ауыз әдебиетіне орын берді. Ал оның көрнекті өкілдері ұлы жырауларымыз бен ақындарымыз, ұлы билеріміз бен аузы дуалы шешендеріміз болды. Солардың бізге жеткен, әсіресе, насихаттық өлең–жырлары мен шешендік сөздеріндегі философиялық теңіздей терең ойлар Кант пен Гегельдердің еңбектерінен еш кем емес. Бірақ соны бүгінгі біздің философтарымыз әлі игере алмай жатыр. Мысалы, бір ғана Қадыр Мырзалиев шығармаларындағы тұнып тұрған философиялық ойлар қаншама десеңізші! Зерттей білсе, бір докторлық диссертацияға жүк болар еді.

Сөз арасында айта кетелік, ақындар мен жырауларымыздың шығармаларындағы философиялық асыл-қымбат ойларды зерттеп, жарыққа шығару арқылы әлемдік философия ғылымынан өз орнымызды алған болар едік. Сонымен бірге қазақ ойы биікке көтерілер еді. Мұндағы басты қиындық – жай ой мен философиялық ойды бір-бірінен айыра білуде. Ақындардың бәрі де өлеңдері арқылы ой айтады. Бірақ соның бәрін биік философияға жатқызы

беруге болмайтын болар. Философиялық ойлар менмұндалап айқайлап тұрмайды. Оны мен Ақұштап ақынның осы қырына назар аудару барысында аңғардым. «Сонау бір көктем, сонау күз» аталатын жеті шумақ өлеңінің орта тұсындағы:

Қулық пен сұмдық алдауды,
Не деген бақыт білмеген! –

деген екі жолдан көзімді ала алмай қойдым. Қулық-сұмдықпен, басқалардың несібесі есебінен байып, әділдік-адалдық, ар-ұят деген құндылықтарыңды белден басып, үрлеп ішіп, шайқап төгіп, өздерін бақытты адамдар санап жүргендер қаншама? Ал нағыз шын бақыт қайда? Нағыз шын бақыт сол қулық-сұмдықты білмей, ақ пейілмен өмір сүріп, ғұмыр кешуде. Ақын соны жай айта салмаған. «Не деген бақыт!» – деп өте ерекшелеп, екпін түсіріп айтқан. Бұл жерде лирикалық кейіпкер мейлі ақынның өзі болсын, мейлі басқа болсын, ол – бүкіл табиғи болмысымен, ішкі бар жан дүниесімен кристаллдай таза адам және соны шын бақыт, баға жетпес байлыққа балап, ұлттық құндылықтай ардақтап, өз бойындағы сол қасиетін мақтан тұтатын бейкүнә жан. Тұрмысы жұпыны, тіпті, кедей болса да, адалдан ас ішіп, еш кісінің ала жібін аттамай, алдауды білмей, адал өмір сүргенге не жетсін! Алла сыйлаған өмірдің мән-мағынасы да сонда! Әрбір саналы адамның өмірлік ұстанымы да сол болуы керек емес пе. Балаға берер адами тәрбиеміз де, көрсетер өнегеміз де, айтар ақылымыз да, ұрпаққа тасқа қашап жазып қалдырар өсиетіміз де сол – алдауды білмей адал өмір сүру!

Біздер, әдебиет сыншылары, осы уақытқа дейін ақындардың өлең-жырларын зерделеу барысында олардағы жай ойдан биікте жоғары тұратын философиялық маңызды ойларды саралай білмей келіппіз. Сол есімізге келмей жүріпті. Соған оқырмандардың да, ақындардың да назарын аудармаппыз. Соның салдарынан ақындардың өздері өздерін жете танымай, философиялық биік ойлары бола тұрып, соларды даралап көрсете алмай келген. Ақұштаптың зерделеген өлеңі – соның айқын айғағы. Аталмыш екі жыр жолы өлеңнің ортасында мүлдем елеусіз жетімсіреп тұр және сол мәнді ойына өзі мән бермеген, өрбітпеген, басқа жайды жырлай жөнелген. Өлеңді дәл осы ойға құрып, әлгі екі жолды түйінге қойғанда, шіркін! Әйтсе де, әлде де кеш емес. «Ардақты ананың айтқаны» жырындағы:

...Мамалап шыққан алдыңнан сәби дауысы,
Ең үлкен бақыт, ең үлкен сый ғой әйелге! –

деген түйінді де мен философиялық өрелі ойға қосар едім. Ондай дәрежеге көтеріп тұрған «үлкен бақыт» деген сөз емес, «үлкен сый» деген сөз. Сол сыйды әйелге балпанақтай етіп сыйға тартып отырған кім? Ол – құдіреті күшті Алла! Сол сыйы үшін әйелдер де, біздер де Аллаға мың мәрте алғыс айтып, мың мәрте құлшылық қылсақ ләзім.

«Тау соқпағының»:

...Биіктерге бастайтұғын бұралаң,
Өмір де сол тау соқпағы секілді, –
деген және «Тулайды теңіз» атты жырының соңғы:
...Кеудесі толы алыпта,

Тыныштық деген болмайды-ау! –

деген түйіндері де кісіні күрделі, бұралаң-бұралаң өмір жолдары жайлы және кеудесі тулаған жал-жал теңіз толқындары секілді қалың-қалың, қат-қабат ойларға толы тұлғалар туралы сан ойдың соқпағына салары сөзсіз.

Ақұштап – жастайынан өмір жайлы көп ойлана жүріп өскен ақын. Өйткені өмір – сиқырлы тылсым сырларға толы жұмбақ құбылыс. Өмір мен табиғаттың ертең қалай-қалай құбыларына адамның ақылы жетпейді. Мен кіммін, мынау өмірге не үшін келдім, не бітірмекпін, болашақта мені не күтіп тұр деген секілді сан сұрақтар жас ақын қызды жастайынан жиі мазалаған.

Студент кездерінде жазған жырлары оның ойлы өлеңдерге толы «Өрімталында» жинақталған.

...Өмірге келгенім жоқ құр сыланып,
Оранып ақ торғынға өту үшін, –
деп, өмірге не үшін келгенін, мақсатын айқындап алған.
Толмаса терге етегің,
Мұратқа күмән жетерің.
Өкініш болмас бақытың
Түсініп өтсең не екенін. –

деген шумақ соңында нүкте тұрғанымен, бақыт туралы сұрақ қойылған. Бұл – жауабы әлі берілмей келе жатқан философиялық мәңгі сұрақ. Онда жауабын бере алмағанымен, бақытқа қол жеткізу үшін күресу, тер төгу керек екенін әдемілеп, көркемдеп айта білген. Өзі сол жолда күрескен, махаббаты үшін махаббатты ақ маржандай, аппақ гүлдей өлеңдерімен мөлдірете жыр етіп, бақытына қол жеткізген. Жар құшып, ана болып, бала сүйіп, жақсы ақын болып, өзі айтқандай, бақыттың не екенін түсініп, өкінбейтіндей ғұмыр кешіп келеді.

Ақұштаптың «Өрімталдан» кейін әлі отызға жетпеген, жас ақындар қатарында жүрген шағында шығарған «Сені ойлаймын» жыр жинағы да ұлы өмір мен ұлы сезім, махаббат жайында толғаныстарға толы. «Өмір» өлеңінде:

Білмейсің қай белеске жетерінді,
Білмейсің қанша өткелден өтерінді.
Тәкәппар өмір сенің ескере ме
Біреудің ақ тайлағы екенінді? –

деп, өмір туралы, оның адамзатқа жұмбақ тылсым болмысы жайында өрелі ой өрбітеді. Осы біз философия, философия дей бермей, оны «өрелі ой» деп те қолдансақ қайтеді? Осы сөзіміз философияға балама болып, қатар қолдануға әбден лайық деп білемін.

Келесі өлеңдеріндегі төмендегі түйіндері де кім-кімді де ойға қалдырады:

...Ал тағдыр асау аттың тізгіні екен,
Тартқанға, тартысқанға көнбейтұғын.

...Асаудан жуас болдық, өмір бірақ
Қояр ма мойындатпай күштілігін?!

Ақұштап өлеңдерінде мұндай–мұндай өрелі ойлар көптеп кездеседі. Демек, А. Бақтыгереева қатардағы ойлы ақындардың бірі ғана емес, шын мәнінде философ ақын деп бағалай білуіміз керек.

4. ҚЫЗ МАХАББАТЫНЫҢ ЖАРШЫСЫ

Өткен ғасырдың 60-жылдары қазақ поэзиясының қайта түлеп, жаңғырып, дәуірлеу дәуірі болғаны белгілі. Сол жылдары қазақ поэзиясының сапына бір топ жас ақындар келіп қосылды. Олардың көш басында Қадыр Мырзалиев, М.Мақатаев, Т.Молдағалиев, С.Жиенбаев, Т.Айбергенов, М.Шахановтар тұрса, соларға ілесе өрімдей ақын қыздар Ф.Оңғарсынова, А.Бақтыгереева, М.Айтқожина, М.Сариковалар өлең өрісіне шықты. Сталин өліп, ел еркін тыныс ала бастаған жаңа кезеңнің жас ақындары қазақ поэзиясына тың серпіліс туғызды. Оқырмандар олардың ойы биік, көркемдігі көз тартатын тамаша жырларын сүйсіне оқып, өлеңнің көкжиегі кеңіп, жаңа бір биікке көтерілгенін көрді.

Қазақ поэзиясын тағы бір құлпытқан құбылыс – кейінгі жас толқын ақын қыздардың махаббат, сүйіспеншілік, ғашықтық тақырыбына қалам тартуы. Бұл тақырып бұрын қазақтың ақын қыздары үшін алынбайтын қамал сияқты еді. Қазақтың Сара, Рысжан, Нұрила, Айсұлу, Ұлбике, Ұрқия сияқты ақын қыздары көбіне тек айтыстарда ғана көрінген. Мұсылман әйелдердің ұяндық, ұялшақтық қасиеттеріне қарай олар махаббат тақырыбына жырлар шығаруға батылдық етпеген. Ал төңкерістен кейін заманында шыққан Мәриям Хакімжанова, Зияш Қалауова, Шолпан Иманбаева секілді қыз–келіншектер сыпайылылық шегінен шыға алмай, махаббат, сүйіспеншілік, ғашықтық сезімдерін өлеңге қоспаған, жырламаған. Әйтпесе, олар да сүйген, күйген, махаббат отына өртенген. Ол үшеуінің ізіне ілесіп ере шыққан тағы бір алдыңғы өкілі, қазақтың белгілі ақын қызы бар. Ол – Тұрсынхан Әбдірахманова. Ол 1981 жылы 60 жылдық мүшел тойы күндері «Махаббат туралы өлеңдеріңіз бар ма?» деп сұрағанда: «Жас кезімде махаббат туралы жазуға, жырлауға ұялатынмын. Өзімнен бұрын бұрқыратып сүйіспеншілік туралы жазған ақын әйелді көрмегендіктен бе, әлде ұлттық ұяң мінезден бе, хатқа ғана жазатын құпия сезімді жырмен жариялауға жасқанатын едім», – деп жауап берген. Демек, өткен ғасырдың 60-жылдарына дейін қазақтың ақын қыздарының шығармаларында махаббат тақырыбы ашық жарияланбағаны анық.

Міне, осы ғасырлар бойы алынбай келген берік қамалды бірінші болып алған Ақұштап Бақтыгереева болды. Бұл жөнінде Ақұштап үлкен азаматтық ерлік жасады деп айта аламыз. Оның тұңғыш жыр жинағы 1967 жылы «Өрімтал» деген атпен шықты. Одан біз ақын қыз қаламынан туған тамаша ғашықтық жырларын алғаш рет оқып сүйсіндік. Бұл қыз махаббаттың тұңғыш рет қазақ қызының өз аузынан жыр болып құйылуы еді.

Жігіттер жазды бізді көктем етіп,
Теңеу сөз жерден таппай көкке кетіп.
Қыздар–ау, біз оларды жырламаймыз,

Бір күні аламыз ғой өкпелетіп, –
деп, Ақұштап құбылыс ақын қыздарға әдемі әзіл тастап, махаббат тақырыбын жырлауға шақырды. Сол сыпайы жолдардан бастап ақын қыз сүйіспеншілік жырларды одан әрі өрбітіп әкетті. А.Бақтыгереева өзінің «Қыз сағынышы» деген өлеңінде:

Шыңдағы еріп ақ қар да,
Өзендер тасып жатқанда.
Талдары жаңа бүр ашқан
Сені іздеп бардым бақтарға.
Қырларда қызыл–жасылды
Ізімді гүлдер жасырды.
Көктемгі самал жел болып,
Сипайды сен боп шашымды.
Қиял боп мені жүдеттің,
Бұл күнде ойды үдеттім.
Барады сыймай кеудеме
Сағыныш күйі жүректің.
Қанаты талып шаршаған,
Аққумын көлін аңсаған.
Жетер деп даусым өзіңе,
Оңаша қалып ән салам.
Таң болып келсең ағарған,
Жүзімді көрсем жанардан.
Жайғанда құшақ кеудеңе,
Маңдайды сүйеу бар арман.

Ақұштаптың осынау «Қыз сағынышына» барша қыздардың ақ махаббаты, алыстағы сүйіктісіне деген сүйіспеншілігі, ғажайып сырлы сағынышы сыйып тұр емес пе? Осынау жыр жолдарын әр қыз өз жүрегінен шыққандай қабылдары анық және сол сезімді, қыз сағынышын қалай сыпайы, ізетті жеткізе білген десеңізші!

Және бұл жыр жолдарында сурет бар, ұяң мінезді қазақ қызының жарасымды мінезі бар, көркем көрініс бар. Көз алдыңа жігіт кеудесіне маңдайын сүйей, сағынышын, қуанышын сыпайы–назды қылықпен жеткізіп тұрған аяулы ару бейнесі елестейді емес пе. «Өрімталдағы» Ақұштаптың жігіттерге тастаған мына бір әзіл сауалы қандай:

О, жігіттер, қыздар кім?
«Нәзік гүл»дейсіңдер.
Теңеуін қыздардың
Бірақ білмейсіңдер.
Боранда, жауында
Жол тауып келесің,
Сыйлайсың көктемнің гүлін де.
Бір туған бауырдан
Бізді артық көресің –
Қызды артық көресің түбінде.

Жүрсең де жер–көкті айналып,
Сыймай кең бөлмеңе,
Бір қызға қаласың
Жіпсіз–ақ байланып,
Ол неге?

Бұл сауалдың жауабы – махаббат. Ақын қыз соны жарасымды, әдемі әзілмен, еріксіз жымың еткізетен ойнақылықпен ойнатып ойға оралтқан.

Көп ұзамай Ақұштапқа Фариза Оңғарсынова, Марфуға Айтқожина, Қанипа Бұғыбаевалар үн қосып, ғашықтық, сүйіспеншілік жырларды жаппай жаза бастады. Жырсүйер қауым бұрын жасырулы, жұмбақ сиқырлы сыр болып келген қыз сезімін, қыз махаббатын толғаған өлеңдерді ақын қыздардың өз ауыздарынан естіп, толқып оқып, мол қуанышқа кенелді. Қыздардың да жігіттерді өліп-өшіп, өртені сүйетінін және жүректерін кернеген сол сүйіспеншілік, сағыныш сезімдерін жігіт ақындардан кем жырламайтынын қызыға оқып тамашаладық.

Ақын қыздардың махаббат туралы жырлары 60-жылдардағы қазақ поэзиясын жаңартып, жасартып, қызғалдақ жапқан көктемгі қырдай құлпыртып, гүлдей жайнатып жіберді. Иә, солай қазақ поэзиясы тарихында ақын қыздардан махаббат тақырыбына тұңғыш түрен салып, тамаша ғашықтық жырлар туғызған Ақұштап екеніне ешкімнің таласы болмас. Оған дейін махаббат лирикасы жігіт ақындардың монополиясы болып келді. Ақұштап оларды сол монополиясынан айырды және жігіт ақындардан бір де кем жырламайтынын көрсетті.

Махаббат, сенің әнің тыңдағаным,
Сен едің табынғаным, жырлағаным.
Бірақ мен жырлағаным үшін сені
Мақтау сөз естімедім, сынға қалдым, –

деп, жазды ол кейінгі «Ақжелең» жыр жинағында. Сынағандар жырың нашар емес, «Қыз басыңмен ұялмай жігітті сүйем, күйем, сағындым деп үздіккенің не?» деп кінәлаған болар. Ақын қыз сондай сындарға ұшырайтынын білмеді емес, жақсы білді. Тұрсынхан айтқандай, хатқа ғана, өзінің сыр дәптеріне ғана жазған ғашықтық жырларын, жүрек сырларын жариялауға бата алмай талай толқығаны да анық. Бірақ бірінші қадамды ақын қыздардан біреуі жасауы керек-ті; ұялшақтықты жеңіп, батылдық көрсетуі керек-ті. Сол жауапкершілікті сезініп, мойнына алып, тұңғыш батыл қадам жасағанын Ақұштаптың қазақ әдебиетіндегі азаматтық ерлігі деп бағалауға тиіспіз! Кезінде бағаланбай, керісінше сын естісе, енді оның шынында да азаматтық ерлік болғанын әдебиет тарихына жазып қалдырайық.

Махаббат тақырыбына қыздардан тұңғыш қалам алып тартқаны себепті қысылыстан болар, оның сүйіспеншілік жырлары мейлінше сыпайы да мәдениетті және сезім шынайылығымен жаныңды баурайды. Сүйіспеншіліктің өзі нәзік сыпайы сезім емес пе. Ақұштап оны сол табиғатына сай дәрежеде, мәдениет шеңберінде жырлаудан танбайды, әдептен аттамайды. Сонысымен де бағалы, сонысымен де ерекшеленеді.

Күлкі, назды білмесе,

Неге керек гүл ерін?
Күйіп, сүйіп жүрмесе,
Неге керек жүрегің?

«Риторикалық–шешендік сұрақпен қалай әдемі айтқан, ә!» деп сүйсінесің. Жүректің міндеті тіршілікті жай қамтамасыз ету емес, күйе де біліп, сүйе де біліп, иесіне мағыналы да қызықты өмір сүргізу екенін білдіретін қанатты сөздер.

Алыстық жолы араның
Қалды ма бөгеп қапыда?
Кешігіп жетті хабарың
Жолдаған менің хатыма.

Хат алдым, бойдан әл кетті,
Қайдан күш тауып оқырмын?
Ашпастан аппақ конвертті,
Бауырыма басып отырмын.

Қинаса керек шын зарлық,
Мөлдіреп көзден жас тамды.
Өзіңе деген іңкәрлік
Осы бір сәттен басталды.

Өлеңде алыстағы сүйіктісінен бір хабар күтіп, еліктей елеңдеп жүргенде, сарғайтып жеткен хаттың қолға тиген сәтіндегі қыз бейнесі шын кейпімен, бар болмысымен көз алдыға келеді. Жігіт болса, тағатсызданып, шыдай алмай хатты бас салып жыртып ашып оқи бастар еді. Қараңызшы, қыз табиғаты мүлдем бөлек, оның жан дүниесі – бүтіндей басқа әлем. Үкідей ұлпілдеген қыз жаны неткен нәзік. Асыға күткен хатты ашып оқуға дәрмені жетпей, буыны босап, көңілі толқып, ақ конвертті ақ жүрегіне басып отырып қалады. Мынау жәй хат емес, келіп тұрған сүйіктісінің өзі ғой! Қазір ол сөйлей бастайды, не айтар екен деп толқиды. Ақыры келдің–ау, сағынтып–сарғайтып жеттің–ау деп тебіренеді. Қуаныш жасы мөлдір көзден мөлдіреп, конверт сыртына тырс–тырс тамып жатады.

Неткен жанды сурет! Суретшіге тамаша тақырып емес пе? Мен суретші болсам, осы бір жан тебіренерлік ғажап көріністі полотноға «Махаббат» деген тақырыппен бір жыл, екі жыл, он жыл салар ем, мың рет өзгертер ем. Ол сурет әлем табынып жүрген, бостан–босқа жымылып отырған Моно Лизаны жолда қалдырып, жұрт жүрегін шын жаулап алатын жауһар өнер туындысы болып, махаббатқа соғылған мәңгі ескерткіш болып, көшірмесі дүние жүзі музейлерінде көз жауын алып тұрар еді.

Ал Ақұштап болса сол ұлы махаббатты бар болғаны үш-ақ шумақ жырмен бейнелеп, суреттеп берген. «Қайран ақындар-ай! Қайран жыр құдіреті-ай!» дейсің еріксіз.

Ақұштаптың қазақ поэзиясында азаматтық ерлігі қыздар арасынан махаббатты бірінші боп жырлап, із салуында ғана емес. Сол жылдары сақалды, сақалсыз жазушыларымыз өз романдары мен повестерінде махаббатқа қарсы жаппай шабуылға шығып, оны мансұқтап жүрді. Өз шығармаларында сұлу қыз, сұлу әйелдердің тағдырын қиыр-шиырға салып,

азғын–тозғын, опасыз, тұрақсыз, тұрлаусыз етіп суреттеу етек алды. Ақұштапты, міне, осы жайсыз жайлар қатты ашындырып, өз жүрегін жалау етіп, қыз махаббатын, әйел махаббатын қорғауға шықты. Оның махаббатты жырлауға қыздар арасынан суырылып шығып батылдық еткенінің бір сыры сонда деп білсек керек. Ол өзінің сол ғашықтық жырларымен «Махаббат бар!» деп, жар салды.

Сенбе, дос, өз сертіне тұрмағанға,
Махаббат жалған десе бұл ғаламда.
Махаббат болмаса егер, дала кезіп,
Мәжнүн Ләйләсі үшін жынданар ма?
Махаббат теңеу емес өлеңдегі,
Емес ол аңыз болған ел ермегі.
Махаббат болмаса егер, Жібек зарлап,
Қозы үшін сұлу Баян өлер ме еді?!

Міне, ақынның азаматтық берік позициясы дегеніміз осы! Оның қорғап тұрған шебі – махаббат. Сол шебінен шегіндіре алмайсыз. Өйткені әйел махаббатына тең келер құдірет бұл жалғанда жоқ!

Театрларға бір ақын режиссер жетіспей тұр. «Түйенің танығаны – жапырақ», «соқыр көргенінен жазбайды» дегендей, режиссерлеріміз прозалық спектакльдерді қоюды ғана біледі. Ақұштап ақынның «Махаббат бар!» атты дап–дайын поэзиялық спектаклін сахнаға шығарар ма еді деген ой келеді. Махаббат аңсаған жастар театр ішін кернеп кетер еді-ау.

5. ТҮЙІНДЕЙ КЕЛГЕНДЕ ...

Ақын жаны жел өтінде тұрған үлбіреген ақ гүлдей нәзік. Үп еткен желдің әр лебіне гүлдің тербеліп, дірілдей бастайтыны секілді ақын жүрегі де табиғаттың әр құбылысына, адамдардың жақсылы-жаманды әр әрекетіне қарай бірде толқып, бірде тебіреніп, үнемі мазасыз күй кешеді. Ақынға біткен жүректің соры қалың қашаннан. Ақұштапқа да біткен сондай соры қалың жүрек.

Бөгегім келді алқынған
Бір сәтке жолын дауылдың.
Өзеннің суы сарқылған
Арнасын көріп ауырдым, –

дегеніне имандай сенесіз. Ал ондай қаншама өзен, көлдер суалып, қаншама адамдар қатыгез қоғам тәлкегіне ұшырауда. Соның бәрі ақын қабырғасын қайыстырып, жүрегіне жара салып жатады. Ақынды ел ертеңі де елеңдетіп, бүгінгі жастардың, келер ұрпақтың тәрбиесі де алаңдатады. Олардың ел мен жерді өзі сияқты сүюін тілейді.

...Мейлі түрлі түспенен қасты боя,
Алуан тілде айтылар жастық Ода.
Білетінім: Отанын, халқын сүю –
Болу қажет қашан да басты мода! –

деп, жастарға, болашақ бойжеткендерге аға ұрпақтың өсиет тапсырмасын тапсырады. Бұл жалаң үгіт, құрғақ насихат емес. Біздер, бүгінгі алғы буын еліміз бен жерімізді, діліміз бен тілімізді шын жүректен сүйдік, суығына тоңып, ыстығына күйдік. Әлі де сүйіп, шамамыз келгенінше тәуелсіздігіміздің баянды болуы үшін, ұлтымыздың тілі мен ділінің таза сақталуы үшін күресіп келеміз. Ақұштап ақын да сол күрестің алдыңғы сапында. Оған оның төмендегі жыр жолдары айқын айғақ:

Тынбаспын, сірә, жырлаудан,
Туған жер – анам айналған.
Депутатыңмын туғаннан
Дауыссыз, даусыз сайланған!

Леп белгісін біз қойып отырмыз. Мұндай ірі сөзді, өрелі ойды Ақұштап қана айта алса керекті! Пай-пай, қалай келістіріп айтқан деп, қалай сүйсінбейсің!

Әрине, сүйсінесің. Ақұштап ақынның солай деп, бар дауыспен мәлімдеп айтуына толық негіз бар. Ол қай кезде де ел мүддесін парламент депутаттарынан кем ойлап, кем күресіп жүрген жоқ. Зерделеуімізді Ақұштаптың мына бір тамаша жыр жолдарымен қорытындыласақ болар:

Көк терезем,
Сол арқылы таңмен бірге оянам,
Содан түскен ақ сәулеге боянам.
Әр кеудеге терезедей нұр сыйлап
Өтсем деген мазалайды ой–арман!

Міне, ақынның ақ жүрегінен шыққан ақ арманы. Бұл арман ғана емес, ақынның алға қойған басты мақсаты, өмірлік ұлы мұраты. Әр кеудеге нұр құйсам деген арманына келсек, ол сол асыл арманына жеткен ақын. Жақсы жыр да нұр сипатты, оқыған адамның жан сарайы сәулеленіп, кеудесіне нұр құйылады. Ақұштап оқырмандарының кеудесіне ғұмыр бойы нұр құйып, тамаша өлең–жырларымен сүйсіндіріп келеді, өлеңсүйер елін сол таза бұлақтай жырларымен сусындатып келеді.

Ақұштапты елі, барша жырсүйер қауым, аузы дуалы ақын ағалары «айдынды Ақ Жайықтың ақ шағаласы» атандырған. Бұл – оған берілген ел бағасы, әділ баға. Бірақ қалың елі ақындығын аса жоғары бағалап, халқының ыстық ықыласына бөленген, бір туар, бірегей талантты ақын А.Бақтыгерееваның үкімет тарапынан тиісті марапатталмай, яғни Мемлекеттік сыйлық берілмей жүргені аса өкінішті.

Мен сыншы ретінде де, ақын әрі оқырман ретінде де Ақұштаптың поэзиялық шығармалары Мемлекеттік сыйлыққа әбден лайық деп білемін. Оның қазақтың ақын қыздары арасынан суырылып шығып, қыз махаббатын қазақ поэзиясы тарихында бірінші болып жырлап, тыңнан жол салып бергені нағыз әдеби ерлік екені айқын. Мен Ақұштаптың сол батылдығына, сол қадамды жасаған жүректілігіне әлі күнге дейін қайран қалып, бас иемін. Махаббат лирикасы – жастардың да, жасамыстардың да сүйіп окитын шығармалары. Егер бүгінгі ақын қыздарымыздың махаббат, сүйіспеншілік,

ғашықтық өлең-жырларын оқырман қауым құмарта оқып, содан сүйсіне сусындап жатса, сол үшін олар ең алдымен Ақұштап ақынға борышты.

Ақ Жайық, 2014, №2.

ГҮЛЖАҒАН ОРДА,
М.О.Әуезов атындағы
Әдебиет және өнер институтының
бас ғылыми қызметкері, филол.ғ.д.

ҚАЗАҚ ПОЭЗИЯСЫНЫҢ АҚ ШАҒАЛАСЫ
(Ақұштап Бақтыгерееваның «Ақ шағала» жыр жинағы туралы)

Ұлттық поэзияны «Өрімтал», «Наз», «Қуанышым іңкәрім», «Сені ойлаймын», «Ақ қанат», «Бақыт әні», «Жайық қызы», «Белокрылая» (орыс тілінде), «Ақжелең», «Сүмбіле», «Ақ шағала» сынды жыр жинақтарымен байытқан Ақұштап Бақтыгереева – қазіргі қазақ поэзиясының белді өкілдерінің бірі. С.Капутикин, В.Тушнова, А.Ахматова өлеңдерін қазақ тілінде сөйлетіп, көркем аудармаға үлес қосқан ол – көптеген ән өлеңдердің авторы, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі.

Ақынның бұған дейін жазылған жыр жолдарын көпшілік оқырман сүйіп оқығаны белгілі. Сондықтан біз оның соңғы жинағы жөнінде сөз етпекпіз. А.Бақтыгерееваның 2001 жылы жарық көрген «Ақ шағала» атты жыр жинағы – ХХІ ғасыр поэзиясына қосылған соны үлес. Жинаққа енген жырларды оқып отырып, ақын өмір сүрген қоғам, оның өмір жолы туралы бірсыпыра мағлұмат алуға болады. Ақұштаптың әкесінің қызы да, ұлы да болып өскенін бұған дейін жазылған «Әкеме» атты хрестоматиялық, антологиялық және «Өмірбаян» атты өлеңдерінен білетінбіз. Осы өлеңдегі қамшы мен асау құлынға үйірсек болған лирикалық кейіпкердің қалтаға асық жинамай өскендігі оның «ұл» болып тумағандығынан хабар берер деталь. Алайда ақын әкесінің «ертең балама келіншек алып берем» деп жүргенде, оның арқасына қос бұрымның төгіліп сала бергенін табиғаттың жаратылысымен түсіндірген болатын.

Қолымыздағы жинаққа енген бірсыпыра өлеңдер ақынның өмірбаянын тағы бір қырынан толықтыруға қызмет етеді. «Ауылдың тентек ұлдары» өлеңінде «Әр үйдің бір-бір нәні едік, Ақылға өзге көнбейтін. Бәріміз онда бала едік, Ұл-қыз деп ешкім бөлмейтін» дейтін өлеңдер лирикалық кейіпкердің сонау балалық шағынан бастап сөз етеді. Әсіресе оның өз анасын әжесіне еріп «келін» дейтіні ауылда ата-әжесінің бауырында өскен қара домалақтардың қылығын елестетеді. «Әжем «келін» дегенге Мен де жүрдім «келін» деп» келетін жыр жолдары қазақ халқына ғана тән әдет-ғұрып пен салт-сананың бір көрінісі, ұлттық болмыстың айшығы болса, «Он екі жыл жүріпсің Өз қызыңды сүйе алмай» деген жолдары ата мен ене алдында әдеп сақтаған қазақ

келіндерінің инабаттылығын толықтыруға қызмет етеді. «Ерке өстім, көргенім жоқ азап кешіп» деген өлеңінде ақын тіршілік, өмір заңының ғажап екендігіне көңіл аударады. «Бір кезде құндағыңа сыйған сәби Үйіңе сыймай кетсем, кешір, анам» дейтін өлең жолдары қыз балалардың жат жұрттық болып жаралғандығынан хабар берсе, қыздар поэзиясының басты ерекшелігі табиғат сырын аша білуінде екендігін баса айтқан жөн. Тұлымшағы желбіреп, қалаға білім іздеп бара жатқан қызына «Тіліңді ұмытсаң оралма» деген ана үкімі лирикалық кейіпкердің өміріне азық болғанын жыр жолдарынан көруге болады.

Қыздар поэзиясына тән тағы бір ерекшелік – әйел-аналардың құпия сырларына үңілу, жұмбақ жандардың жан жарасына шипа іздеу болса, Ақұштап поэзиясынан да осындай сырларды аңғару қиын емес. Осылайша, өзінің тумысын мойындаған ақын: «Әйел ол – тіршіліктің бәйтерегі, Лайықты балғын жырдың қай теңеуі? Япырмау, Адам ата ұрпақтары Өмірде сен болмасаң қайтер еді?» деп, өлеңдерінде әйел-ананың бейнесін ашуға ұмтылды. Ұлттық әдебиетте қазақ қыздарының арғы-бергі тарихын жырға қоспаған ақын жоқтың қасы. Ақын қазақ халқының тарихына шегініс жасай отырып, «Дала қызы» атты лирикалық дастанында қыз баланың өмірі туралы сыр шертті. XX ғасыр басында қазақ топырағына келген жаңалықтың бірі – қазақ қыздарының бас бостандығын алып, өнер-білімге бет бұруы болса, ақын осы жайды Қарашаш өмірі арқылы суреттеді. «Қалыңдық берген төрені» Қарашаштың менсінбей, қалаға білім іздеп кетуі мен алып қашып барған жерде басына орамал салдырмай кетіп қалуы – қазақ ортасында болмаған жат құбылыс болса, осындай жаңалықтардың ел өміріне енуімен қазақ қыздарының өсіп-толығын көрсетті. Оған Қарашаштың білім алған соң өз ауылына келіп ауылдық совет кеңесін басқаруда сіңірген еңбегі мен соғыс жылдарындағы қайсарлығы мысал. Ақын «Алмайтын болды ел жігітті Осы әйел бастық орнына» деген екі тармаққа қазақ қыздарының ерге бергісіз ерен еңбегін сыйғызды.

Оның аңызға құрылған «Ана жүрегі», «Ана махаббаты» атты жырлары қазақ әдебиетіндегі ана бейнесін толықтыруға қызмет етеді. Біріншісінде сүйгеніне анасының жүрегін алып келе жатқан жігіттің сүрініп кеткенін көрген жүректің баласына мейіріммен тіл қатуы, екіншісіне екі ана ортасында өскен баланың анасы кім екенін білмек болған ханның үкімі арқылы анасын білгені арқау болған. Хан «Екі сарай салдырып екеуіңе жігітті бөліп берем» дегенде бірі келіссе, екіншісі «Мен үшін бөле көрме жер бетінде Құлыным аман жүрсе болды маған» деп көз жасына ерік береді. Ақын осы оқиғадан «Өлшеусіз мейірім мен махаббатың Өзгеден бөлексің-ау, ана жүрек!» деген тұжырым жасайды. Аналар бейнесі осылайша аңыз арқылы да толығыа түсті. Аңызға құрылған жырларының қатарын «Сәби мен жылан», «Қыранның тұяғы», «Аңшының зары» толықтырады. Біріншісінде сәби мен жылан арқылы адамзатқа адалдық пен зұлымдық туралы ой тастаса, екіншісінде қыран құстың ісі арқылы намысы оянбаған пенделерге ой салады. «Аңшының зарында» марал терісін жамылған ағасын байқамай атып салған жігіттің қасірет шерін домбырамен жеткізгеніне кезігеміз. Осы оқиға арқылы өмір

туралы «Бір-ақ күнде ошақ басын ойрандап, Бір-ақ күнде таясың-ау қайран бақ» деген тұжырым жасайды.

Ана туралы осындай жырлардың қатары ХХІ ғасырда тың ойлармен толықты. Бұл жылдары жазылған ақын жырларында ана туралы өлеңдер молынан кездеседі. Лирикалық кейіпкер бірде анасымен сырласса, енді бірде анасына мұң шағады. «Ана сыры», «Аналық ауыр парыз атқардың да», «Анама бірінші хат», «Анама екінші хат», «Анаға хат», «Апа, сенде Тәңір бар, Жасаған бар», «Ол жақта қалай, апа, жылы ма екен» деген өлеңдері қазақ поэзиясындағы ана бейнесін толықтыратын жырлар. «Ана сыры» жалғыз ұлының үйленуін жиырма бес жыл күткен қуанышының белгісіндей әсер берсе, «Адрессіз балада» анасына қаладағы тұрғылықты мекен-жайын бермеген бала туралы «Мейірімді ананың жалғыз ұлы Мейірімсіз болғаны жұмбақ маған» деген ой тастайды. Бұл – ана қадірін білмеген жандарға ой салар ғибрат өлең. Баласын іздеп келген ананың қолында мекен-жайы болмай, үлкен қаладан баласын таппай, шарқ ұрып қиналуы әрине аянышты. О дүниеде жатқан ата-анасына «Баласы әй-кәпірдің» деп айтқызатындарды қара жердің көтеріп жүретіні өкінішті. «Апа, сенде Тәңір бар, жасаған бар, Ал біздерде алаяқ, асаған бар... Мейірімнен айрылған ортада, апа, Көз жасқа да көп адам селт етпейді» деп, қазіргі замандастарымыздың ниет-пиғылының бұзылып бара жатқанынан хабар береді. Ал, біздің аналарымыз барды қанағат тұтқан, «жаным арымның садағасы» деп ар мен ұятты бойына жинаған ибалы да иманды жандар. Осындай аналарымыздың бүгінде, яғни ХХІ ғасырда арамызда сиреп бара жатқаны өмір заңы.

Қазақ қыздарына өсиет айта білген ақын өмір гүлін сындырғандарға: «Қарғыс айтам жігітке ар таптаған, Қызға да айып аяулы жар таппаған. О, Көктемгі мәңгілік қызғалдақтар, Қайғыларың сендердің ортақ маған», – деп лағнет айтады.

Ақынның соңғы жылдары жазылған поэзиясынан туған жер туралы өлеңдердің алатын орны ерекше. «Жайық – Анам, Жайық – Елім, Отаным, Құшақтағым, аймалағым келеді» дейтін Жайықтың ақ шағаласына айналған ақынның туған жер туралы «Ақ Жайық, сенсің әр кез сыйынарым», «Ақ Жайық, тасы, төгіл», «Ақ Жайықтың айдыны», «Ақ Жайыққа жыр арнағым келеді», «Ақжайық арнаға түс арындама», «Туған жер», «Туған жер деп өлетін ала құмда» сынды өлеңдері бірінші көзге түседі. «Сен жайлы ақ бесікте күй тыңдадым» дейтін ақынның туған жер туралы өлеңдері жетерлік. «Ғашықпын гүл тербеген алаңға әсем, Жүрмесем ғашық болып жана алмас ем» деп, қоршаған ортаға, табиғатқа, адамдарға бәріне де ғашықтық сезіммен қарай біледі. Сондықтан да ол елін де, жерін де шын ғашықтарша шынайы сүйеді. Анасының «Қолыңнан келсе, құлыным, Мінезін үйрен далаңның», әкесінің «Сүйгендер, балам, даланы Қорықпас болар қатерден» немесе «Айрылу туған жерінен Қайғысы болған бабамның» деген өсиетімен өскен Жайықтың ақ ерке қызы қайда жүрсе де туған жерін сағынумен болады. Оның себебін «Гүл екең гүл де ұзартады екен ғұмырын Тамыры жатса туған жерінен нәр алып» деп туған жердің құдіретімен таныта білді.

Ақұштап Бақтыгереева соғысты көрмегенмен соғыс салған қасіретті көріп өскен ақын. Сондықтан да оның поэзиясынан 40-жылдардағы ауыр бейнетті арқалаған аналар мен жастайынан жесір қалып жалғыздықтың тақсіретін тартқан жесірлер бейнесі көп орын алған. Бауырынан келген қара қағазды оқымай отқа жағып жіберген анасының өмір бойы жолға қарап өткенін «Қараймыз жұрт аяғы басылғанша, Ал таңда бәрі қайта басталады» деп шынайылықпен нанымды бейнелейді. Себебі, бұл сол тұстағы бірдің емес жүздің, мыңның, миллиондардың қасіреті еді. Ақынның «Сонау соғыс жоғалтқан бауырларды Іздеудеміз жар салып әлі күнгі, Жүрегіміз жоқтаудан әлі мұнды» деп жырлауы да із-түзсіз кеткен жандардың көптігін еске салады. «Тотыққан білектерің күнге күйіп Шөп шауып, өгіз айдап, егін ордың» деп, өз анасы арқылы сол тұстағы қазақ әйелдерінің ауыр бейнетінен сыр шертті. «Жар мұрасы» атты өлеңінде жеңгесінің ғұмыр бойы жарынан келген үшбұрыш хатты орамалға орап, сандықта сақтағанын көрген лирикалық кейіпкер:

Көнімді еткен қайсар тағдыр ісіне,
Ергізбеген сөзге,
өзге кісіге.

Төзім берген тал бойына таусылмас
Қуат берген осы хаттың күші ме?!, - дейді.

Өмірден алған осындай шынайы оқиғалардың қазақ әдебиетіндегі қырқыншы жылғы келіншектердің бейнесін толықтыруға қызмет етері даусыз. «Ағалар» атты өлеңі жастығын майданға беріп, Отан қорғаған ағаларға арналаған:

Қару алып қас жауыңмен беттесіп,
Ал өздерің он сегізде от кешіп,
Оралдыңдар аға болып ауылға
Жауырынды, алақанды оқ тесіп...

«Шаңырақ» атты жырында жары майданда, одан қалған жалғыз тұяқтың аяғы шықпай шейіт болу қасіреті жас өмірін мезгілсіз қартайтқан нағашы жеңгесінің өз шаңырағын жауып, жалғыз қалған кемпірдің қолына кіруі арқылы соғыстың салдарынан талай шаңырақтардың есігі жабылғанын еске салса, «Сағыныштан сарғыш тартып жүзі де» өлеңінде соғыс салған жазылмас дертті былай бейнеледі:

Мола қанша жапқан мәңгі гүл бетін,
Сақтап әр үй жас солдаттың суретін.
Отыз жылда әкесін бір көрмеген
Жер бетінде әлі қанша жүр жетім.

Не шара бар жүйрік уақыт тапса емін,
Жұбанышы болса әйелдің ақ сенім.
Әр бір үйде отыр бүгін әже боп
Жиырмасында жесір қалған жас келін.

«Бар сырымды саған ашық айта алам, Тек сендегі мейірімнен жай табам» дейтін ақын «Көз бояу жалған көңілмен Күлімдеу саған жат дедің. Өзіңнің

маңдай теріңмен Өзіңе бақыт тап дедің» деген ана өсиетін өміріне азық ете білді. Адамгершілік мұраттарын арқау етіп, моральдық құндылықтарды «Жақсылық – арыңның кіршіксіз ақ гүлі, Жақсылық – жаныңның жайдары пәктігі» деп, жырға қосты. Осы тармақтағы әдемі әуез бен үйлесім, қайталаулардың өзара үндестігі ақынның көркемдік шеберлігін толықтыруға қызмет етеді. «Азамат» атты өлеңінде азамат атанудың не екенін «Азамат атану – бір рет серт беру, Тірлікте пасықтық, күңкілді жек көру» деп түсіндіреді.

«Өмірге келсем қайта мен Махаббат жайлы жазамын!» дейтін ақын Махаббаттың нәзік сырын шертуде сыршылдығын танытты:

Арна болшы, толқындайын, соғайын.

Миуа болшы, саялайын, қонайын.

Бұлақ болшы, мөлдіреген тұп-тұнық,

Шөліркесем сусындайын, қанайын.

Жартас болшы, секірейін еркелеп,

Маған сенің жылылығың мол керек.

Соға көрме дауыл болып қапыда,

Соғар болсаң ескертіп қой ертерек.

Махаббаттың тылсым күшін ғана емес, оның қуанышы мен қайғысы тең екенін «Тәттілігі сезімнің қанша болса, Сонша оның қайғысы, азабы да» деп бейнеледі. «Құдірет бар ма тең келер Әйелдің махаббатына» дейтін ақынның әйел махаббатын жырлауы ерекше. Ана мен бала арасындағы махаббатты «Ана сыры» атты өлеңінен көруге негіз бар: «Ана үнсіз. Налиды ұл, күйреп келін. О Махаббат, сен де бір бейнет пе едің?!».

«Инженер бала», «Немере», «Солдат сыры» балладаның жақсы үлгілері. Аталған балладалардың бәріне соғыстың бір оқиғасын арқау еткен ақын тарихилыққа мән берді. «Инженер балада» әкесін соғысқа беріп, анадан жастай қалған баланың инженер болып жетілген шағына кезіксек, «Немереде» соғыстан аман келген солдаттың екі баласы мен жарынан айрылған мүшкіл халіне жолығамыз. От ішінен алып шыққан жетімекті бауырына басқан жанның содан туған немерені алданыш етіп отырғаны да өмір шындығы. От ішіндегі сол оқиғаны ақын: «Жұлдыз біткен қарғағандай бұл түнді Ай да көктен безінгендей бір түрлі. Шырылдаған даусын естіп сәбидің Жанып жатқан үйге қарай ұмтылды» деп жырлайды. Әкені баладан, баланы әкеден айырған сұм соғысқа табиғат ананың өзі лағнет айтып отырғанын ақын осылай шынайылықпен жеткізе жырлады. «Солдат сырында» жарадар солдатты ажал аузынан арашалап қалған қыздың өжет ерлігі мен ел мен жерді жаудан қорғауда жанын оққа тіккен жауынгерлердің Отаншылдық рухына тәнті боламыз. «Қарлығаш» атты жырында мысықтың тырнағына ілінген қарлығаш туралы айта отырып, уақыттың емші екенінен хабар береді. «Қасқырда» кең сахараның тыныштығын бұзғандарға қасқырдың ісі арқылы «Қорыған шығар, мүмкін, бөлтірігін Жоқ әлде кең даласын қызғанды ма?...» деген ой салады.

Қазақ поэзиясындағы арнаудың қатарын ақынның «Ақын Сара ауылында», «Билер жүр Жиенқұлға сертті байлап», «Сол заман қыздар үшін

қатал заман», «Махамбетке», «Батыр» (Әлия Молдағұлова), «Көш басы» (Мариям Хакімжановаға), «Жеңеше» (Мариямға), «Арнау» (Әбіш Кекілбаевқа), «Ерлікті көзбен көрген күн» сынды Жұбан Молдағалиев пен «Бабаның сазы» атты Мұхит Мерәліұлына арнаған топтамалары толықтырып тұр. Ақын Сараның Жиенқұлға қор болғанын сол тұстағы заман қасіреті ретінде суреттейді: «Қыз сорлы мал бергеннің олжасы боп Күндікке кете берген күңіреніп... Солардың көз жасынан жүрексіздер Киіпті түлкі тымақ, иық ішік». Қазақ поэзиясына бір топ сіңлілерін ерте келген Мариям Хакімжанованың ақындығын «Зергерсің сөзден соққан асқан өнек, Шеберсің өлең құйған дастан өңдеп. Жыр көшін өзің батыл бастамасаң, Мүмкін біз бұл өнерден жасқанар ек» деп жырлаумен арнаудың жақсы үлгілерін жасады.

Ертегі ізімен жазылған «Бүркіт пен қарғаның» тәрбиелік мәні зор. Бүркіттің: «Өлексе жеген үш жүзден Отызым артық түлкі алған», – деген шешімі талайларға ой салары анық. Ақын ертегіні тірілту арқылы бүркіт пен қарға өмірінен мысал келтірген.

«Домбыра», «Киіз үй», «Жүйрік», «Асау құлын», сынды жырларын этнографиялық өлеңдер қатарына жатқызуға болады. ХХІ ғасырдағы ақын лирикасы ғибрат өлеңдермен толығуда:

Қыранға құздан келген,
Сай оғаш сезіледі.
Ұясын бұзған жерден
Қарлығаш безінеді...

Жаманмен өткен ғасырдан,
Жақсымен өткен күн артық.
Сүйместің берген асынан,
Сүйіктің берген у артық...

Ерте өскен гүлден қорқамын –
Аязға ұрынады-ау деп,
Мезгілсіз жұлынады-ау деп.
Меңіреу түннен қорқамын –
Жанарлар жұмылады-ау деп,
Аңқаулар жығылады-ау деп...

Әр ақынның өз ортасын жырға қосатынын ескерсек, Ақұштаптың да бүгінгі қоғамның қасіретін жасыра алмауы заңды. Ақын анасымен сырласа отырып «Жүректі сен сыйлаған қансыратты Тонаған адамды адам мына ғасыр», «Мейірімнен айрылған ортада, апа, Көз жасқа да көп адам селт етпейді», «Базарда қайыршы ана қол жаяды, Білмедім ұл-қызының қайда екенін», «Ал бізде әйелдер жүр арақ сатып, Білмедім ерлерінің қайда екенін», «Тастандылар үйі бар сәби толы Бүгінгі махаббаттан жеркенемін» деп, бүгінгі күннен хабар береді. Әсіресе, «Ішкіш әйел» өлеңіне кеңестік дәуірде де, тәуелсіздік тұсында да шешімін таппай жүрген қоғам дерті негіз болған. «Көз ашқалы көргені – тесік қалта, Өмір сүрген мекені – жатақхана» деген жолдар үміттен де, достан да, туыстан да көңілі қалған жанның өмірдің дауылдарына

төтеп бере алмай, белі бүгілгенін байқатады. Өмір бойы тырбанып тірлік еткен жанның дұрыс баспанасы болмауы, соның салдарынан ішімдікке әуес болып өз өмірін тәркі етуі жеке адамның емес, бүкіл қоғамның қасіреті. Бүгінде ана мен бала денсаулығына мемлекет тарапынан көңіл бөлініп отырғаны белгілі, алайда олардың әлеуметтік жағдайын ескеріп жатқан жан жоқ. Еңбек ақысы күнделікті тіршілігінен артылмайтын жандардың үлкен қалалардан пәтер ала алмауы, бар ғұмыры жатақханада өтуі әрине өкінішті. Ақын жанын мазалаған осындай қасірет үкімет басындағы отырған басшылардың назарын аударып жатса құба-құп. «Некесіз туған сәби» – қазіргі таңда балалар үйі мен тастандылар қатары көбейіп бара жатқанынан хабар берер өлең. Міне, осындай келеңсіздіктерге бей-жай қарай алмаған ақын «Жақсылықтан үмітті едім» өлеңінде «Жақсылықтан үмітті едім, Не көрмедім анажан» дей келіп, кері кеткен кер замандағы арақ ішіп жарын сабаған жігітке, абыройсыз аруға, байлыққа бас ұрған жанға, даңқты сатып алатын қуыс кеуде пақырға, ақырған билікке, орашалақ әйелге, шаласауат әкімге, қыз іздеген шалға, мінбеде бос мылжыңдаған «шешендерге» лағнет айтады.

Ақын поэзиясында ана туралы жырлармен бірге анамен сырласу басым. Ол бүгінгі өмір туралы да әрдайым анасымен сырласып «Енді, апа, көрмегенің дұрыс шығар Ауыздық, жүген киген асауынды» дейді. Мұның өзі ақынның заман дертін жасыра алмай, оған қарсы күресуге даяр екендігін байқатады. «Шаршаймын ой сандығын ақтарумен», «Тербетіліп бұйра толқын жалында», «Самал сүйіп, Толқын тербеп жатырмын», «Парлатып көздің жасын Жайыққа ұшқан Мен, апа, секілдімін ақ шағала», «Ақ сазан үркіп кеткен Жайықтаймын» деп өзі айтқандай, бүгінде Ақұштап Бақтыгереева Ақ Жайықтың ғана емес, қазақ поэзиясының ақ шағаласына айналды. Ол – қазақтың Фаризасы атанған ақын апасының артынан ерген ерке қыздардың бірі де, бірегейі. Ақжайықта дүниеге келген ақын апаларына барша қаламгер сіңлілері ұлттық поэзияның көкжиегінде қарыштап самғар қанатыңыз талмасын деген тілек білдіреді.

qamshy.kz gazetі 06 Қазан, 2014

ЕГІЗБАЕВА САНДУҒАШ НҰРЛЫБЕКҚЫЗЫ,

Сағи Жиенбаев атындағы
Ақтөбе облыстық жасөспірімдер
кітапханасының кітапханашысы.

«СЕНШЕ ЖАЙЫҚ АРНАМНАН ТӨГІЛЕР ЕМ...»

Ақын Ақұштап Бақтыгереева – 80 жаста!

...Поэзия – рух пен қуат. Поэзия – уақыт пен кеңістіктен тыс, өйткені ол – мәңгілік. Нағыз ақынға тән қасиет, мейлі толқып тасыған теңіз болсын, мейлі ұшырып әкетер даулы боран болсын, мейлі жақын адам, не, бейтаныс кісі болсын, өз кейіпкерінің күйіне еніп, тіл құдіретін аспап етіп, бар болмысты

«СӨЗ» құдіретімен ақ қағаз бетіне нота сияқты өрнектейді. Осылайша, біз оқып отырған өлеңге күш-қуат беріліп, рухтанады, ерекше сезімге толы өлең жолдары өмірге келіп, дыбысталады.

Әр сөзінде жан мен сананың тазару әуені бар, ақ ерке ақ Жайықтан қанат қағып ұшып шығып, бүгінде бүтін қазақ поэзиясы айдынының ақ шағаласы атанған ақын, көрнекті публицист, қоғам қайраткері Ақұштап Бақтыгереева биыл 80 жастың биігіне көтеріліп отыр.

Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты, «Құрмет» орденінің иегері, Батыс Қазақстан облысының Құрметті азаматы, халқы «Ақ шағала» деп құрметтеген ақын апамыздың осынау мерейтойына орай Сағи Жиенбаев атындағы Ақтөбе облыстық жасөспірімдер кітапханасы «Сенше Жайық арнамнан төгілер ем...» атты әдеби-поэзиялық кеш өткізді. Кешке Қазақстан Республикасының Мәдениет саласының Үздігі, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі, ақын Нұрлыбек Қалауов, Ақтөбе жоғары гуманитарлық колледжінің білім алушылары, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің жоғары колледж білім алушылары, Қазанғап атындағы өнер мектебінің оқушылары, Есет батыр атындағы олимпиада резервінің облыстық мамандандырылған мектеп-интернат колледжінің жастары және кітапхана қызметкерлері қатысты.

Әдеби поэзиялық кештің шымылдығы мерейтойесі Ақұштап Бақтыгерееваның сөзіне жазылған «Оралдың ерке самалы» әніне ақын апамыздың фото-суреттерінен бейнебаян көрсетіліп ашылды. Тікелей эфирде байланыста болған Ақұштап Бақтыгереева кештің алғы сөзін өзі бастап, оқырман қауымға қазіргі елімізде орын алып отырған су тасқыны зардабы туралы тоқталып өтті: «Ел басына төнген қиын-қыстау күндерде халықпен бірге екендігімізді айтып, бүкіл ел болып жұмыла бірігіп, үйсіз, күйсіз қалған отандастарымызға рухани да, материалдық қолдау көрсетуге шақырды, және су басқан аймақтарға көмек қолын созып, азық-түлікпен, киім-кешекпен қамтамасыз етуге ат салысып жатқан ел азаматтарына алғысын жеткізді».

Ақұштап Бақтыгереева 1944 жылы 28 тамызда Батыс Қазақстан облысы Ақжайық ауданының Еңбек ауылында дүниеге келген. Мектеп қабырғасында жүріп өлеңге құмарлығы оянған ақын апамыз 1961 жылы Орал қаласындағы Сәкен Сейфуллин атындағы №11 орта мектепті бітірген соң арман қуып, Алматыға оқуға аттанады. 1966 жылы қазіргі Қазақ Қыздар Педагогикалық Университетін тәмамдап, ақын баспасөз жұмысына араласа бастайды. Еңбек жолын «Орал өңірі» облыстық газетінен бастап, онан кейін Талдықорған облыстық «Октябрь туы», республикалық «Қазақ әдебиеті» газеттерінде әдеби қызметкер болып қызмет етеді. 1971-1972 жылдар аралығында «Қазақфильм» киностудиясында редактор, 1972-1975 жылдары «Жұлдыз» журналында әдеби қызметкер, 1975-1981 жылдар аралығында «Жазушы» баспасының аударма редакциясында редактор болып қызмет атқарады.

Жайықтың жағасында тулап өскен Ақұштап апамыз Жайығын жырынан бір сәт тастаған емес. Талпынысын да, толғанысын да, күніреніп, тебіренген шағын да Жайыққа арнады, сонымен тілдесті. Өмірлік жары Ғабдірахим ағамызды Алатаудың баурайында жолықтырды. Тұрмыс құрып, бір

шаңырақтың ұйтқысы атанады. Өмірлік белестердің ортасында жүріп, Ақұштап Бақтыгереваның өлеңдер жинағы да жарық көріп, қалың оқырман қауымға жол тартты.

Ақынның алғашқы өлеңдер жинағы «Өрімтал» деген атпен 1967 жылы жарық көрді. Кейіннен «Наз» (1969 жыл), «Қанышым – іңкәрім» (1971 жыл), «Сені ойлаймын» (1973 жыл), «Ақ қанат» (1975 жыл), «Бақыт әні» (1978 жыл), «Жайық қызы» (1980 жыл), «Белокрылая» (1981 жыл), «Ақжелең» (1985 жыл), «Сүмбіле» (1990 жыл) атты кітаптары басылып шықты. 2001 жылы «Ақ шағала» атты таңдамалы жыр жинағы, 2004 жылы «Лебединая верность» атты жинағы жарық көрген. Ақын ретінде А.Бақтыгерееваның азаматтық үні «Трибун-ақын», «Ақ Жайықтың көз жасы», «Елдің елдігі – бірлігі», «Оралдағы ойран» сияқты өлеңдерінде айқын көрінді.

Филология ғылымдарының докторы, жазушы Тұрсын Жұртпай ағамыз өз естелігінде :«...Сол жылдары жарық көрген «Өрімтал» атты жинағын жастығымның астына қойып қойып, оқып, өзімше еліктеп өлең жазатынымын,... ақыры, соның әсерінен үлкен рецензия жаздым» деп мақтанышпен еске алады.

С.Жиенбаев атындағы Ақтөбе облыстық жасөспірімдер кітапханасында ұйымдастырылған кеште сөз алған ақын Нұрлыбек Қалауов Ақұштап Бақтыгереева туралы естелік сырларымен бөлісіп, ақынның мерейтойына жүрек жарды құттықтау лебіздерін арнады. Сондай-ақ Ақтөбе жоғары гуманитарлық колледжінің білім алушылары мен Қазанғап атындағы өнер мектебінің оқушылары ақиық ақын Ақұштап Бақтыгерееваның өлеңдерін жатқа оқып, сахнада поэзиялық композиция ұсынды.

Әдеби кеш барысында «Ақын әлеміне саяхат» айдарына кезек беріліп, А.Бақтыгереева туралы сұрақ-жауап сергіту сәті жүргізілді. Сұрақтар қатысушы қонақтардың әсте қызығушылықтарын, поэзия әлеміне деген шабыттарын асырды. Бірінші сұрақ: «Ақұштап» есімі қандай мағына береді?-деп қойылды. Бұл сұрақтың жауабына тоқталар болсақ: *«Ақұштап — «ақ жібек» ұғымын беретін өте сирек кездесетін есім, ерте кездері әппақ, әрі берік жібек матаны «ұштап» деп атаған екен. Сондықтан да болар ақын өлеңдері атына сай өршіл рухта жібектей төгіліп тұр».*

Сергіту сәтінің екінші сұрағы *«ақын Ақұштап Бақтыгерееваның бірінші оқырманы кім?»* деп қойылды. Қонақтар тарапы қызу талқыға түсіп, әртүрлі нұсқаларын айтып жатты. Бұл сұрақтың жауабы ретінде телеэкраннан бейне үзінді қойылып, онда Ақұштап апамыздың жолдасы Ғабдірахим Жаңбырбаев ағамыздың сұхбаты көрсетілді. Сұхбатта Ғабдірахим ағамыз «... ақын ретінде Ақұштап Бақтыгерееваның бірінші оқырманы мен боламын» деген жауабы айтылды. Бейне сұхбаттағы бұл көрініс қонақтарға ерекше әсер сыйлап, қошеметпен қабылданды.

Ия, Ақұштап апамыз өзге ақындар сияқты шабытын шалқыған теңізден, тасыған судан, самал желден емес, жүректің түбінен іздеді. Онысын тапты. Сол бір сәтте ойға қандай арман салады, не толғандырады,бәрі жыр жолдарына көмкеріледі. Өлеңдері суретке, образға тура құрылатын, бояуы қанық болып, көңілдерге бірден, бірдей әсер ететін ақын Ақұштап апамыздың

қай өлеңі болмасын, алған тақырыбы да, айтар ойы да салмақты. Тыңдаған адамды, оқыған оқырманды ойды-қырды кезіп кетпей, өлеңінің ішіне сыйғыза білген дара ақын. Оның сырын ақтарған, мұңын шаққан өр толқынды Ақ Жайығына келіп:

*Сен жайлы ақ бесікте күй тыңдадым,
Тыңдадым Сандуғаштың сүйкімді әнін.*

*Мен сенің қырыңда өскен қызғалдаққа,
Тәй басып, саусақ жайып ұмтылғанмын...*-деуі, жырдан шашу шашқандай бой тулатар әсер қалдырады.

Ақұштап Бақтыгереева – көптеген ән мәтіндерінің авторы. Оның өлеңдеріне Ө.Бәйділдаев, Ш.Қалдаяқов, Т.Бақтыгереев, Б.Оралұлы, С.Жолбарыс т.б. композиторлар ән жазған.

Ақұштап Бақтыгерееваның 80 жас мерейтойына арналған әдеби поэзиялық кешті Сағи Жиенбаев атындағы Ақтөбе облыстық жасөспірімдер кітапханасы директорының міндетін уақытша атқарушы Ермекбаева Алтынгүл Асқарқызы қорытындылап, кеш барысында мәнерлі жыр өлеңдерін оқыған жас шығармашыл студенттер мен оқушыларға кітапхана әкімшілігі атынан Алғыс хаттарын табыс етті. Сондай-ақ кітапхана ұжымы атынан мерейтой иесі, ақын Ақұштап Бақтыгереева апамызға мерейлі тойының төл куәсі болып, елін қуантатын, халқын қуаттандыратын, оқырмандарын сүйсіндіріп, шабыттандыратын өлең жырлары бір сәтке де тоқтамай, ақ қағаз бетіне ақ қаламымен жазыла берсін деген тілегін жолдады.

Жазушы Тұрсын Жұртпай ағамыздың естелігінде айтылғандай,... «Ақұштап Бақтыгерееваның бейнесі маң даланы мәңгілік сағынып, жусанын сағынып, соған ұмтылып өскен көк қаршыға сияқты. Өзінің мінезі де, ақындығы да осы қаршыға сияқты ұшқыр, таза, сергек, ашық, өткір».

Әдеби кешімізде тікелей эфирде Ақұштап Бақтыгереевамен болған тілдесуде расында да ойдың ұшқырлығы, тазалығы, сергектігі әрбір әңгімесінен байқалып тұрды. Ерекше қасиетке ие ақын апамыздың сөзінің ашықтығы, өткірлігі сонысымен ерекшеленеді емес пе?... Олай болса, өлең-поэзия әлемінде дара тұлғаларымызды ұлықтайтын сән-салтанатты жыр керуенінде амандықпен қауыпша берейік, қадірлі оқырман!

www.farabishakirti.kz
желілік басылым-сайты
15.04.2024

КІТАП ПАРАҒЫНЫҢ СУСЫЛЫ ...

МАЗМҰНЫ

Оқырмандарға	3
Ақұштап Бақтыгерееваның өмірі мен қызметінің негізгі кезеңдері.....	4
Алғыс хаттары, құттықтаулар мен марапаттары.....	6
Ақұштап Бақтыгерееваның еңбектерінің хронологиялық көрсеткіші.....	7
Ақұштап Бақтыгерееваның жинақтарға енген шығармалары.....	8
Баспасөз беттерінде жарияланған өлеңдері.....	10
Ақұштап Бақтыгерееваның публицистикалық мақалалары.....	13
Ақұштап Бақтыгерееваның хаттары, сұхбаттары, сөйлеген сөздері.....	20
Ақұштап Бақтыгерееваның ой-пікірлері.....	25
Ақұштап Бақтыгерееваның аудармалары, редакциялауға қатысқан кітаптары.....	26
Ақұштап Бақтыгерееваның өмірі мен шығармашылығы туралы.....	27
Ақұштап Бақтыгерееваға арналған өлеңдер.....	45
Ақұштап Бақтыгерееваның сөзіне жазылған әндер.....	48
Ақұштап Бақтыереева туралы ой-толғамдар.....	49
Ақұштап Бақтыгереева туралы замандастар лебізі.....	53
Қосымша материалдар.....	78
Мазмұны.....	82